

β 610 / T

S. nippua

1927

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C8.

ASIA:

Ministeri Aströmön raportti no 1.

Washington.

29/7 1962

Asiakirjavihko sisältää 21 kirjoitettua lehteä
Valtionarkistossa 24.7.1962
Yuhani Vuorenharju.

Suomen Lähetystö
Finlands Beskickning

WASHINGTON, D.C.

N:o 165

ULKOASIAINMINISTERIO		
14/300 Sal. 27		
18/2-26	5	
5.	C8.	

Helmikuun 3 päivänä 1927.

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia ohellisena lähettää raporttini
N:o 1, joka sisältää "valaistusta Nikaraguan kysymykseen."

Heljä raportin jäljennöistä seuraa sen mukana.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Astrom

Herra Professori Väinö Voionmaa,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m., y.m., y.m.,

H e l s i n k i.

4/300 Sal. D. 27	
18/2-27	ASIA
5. Cg.	

Washingtonissa olevan lähettilään 1927 -vuoden

raportti N:o 1

Tammikuun 29 päivältä

Valaistusta Nicaraguan kysymykseen.

Nicaraguan ja Meksikon kysymysten ympärillä tapahtuneet asiat on, kuten voi varmana pitää, yksityiskohdittain sähkötetty Europan lehdille. Postitse lähetetyt tiedoitukset saapuvat luonnolisesti niin paljon sanomalehdissä olleiden sähkösanomatietojen jälkeen, että voinee edellyttää tällaisesta tiedoituksesta olevan hyötyä vain mikäli se käsittää oikeiden asiassa esitettyjen lausuntojen lähettämistä sanomalehti-sähkösanomien täydentämiseksi ja niissä mahdollisesti löytyvien virheiden oikaisemiseksi, taikka mikäli kysymyksessä on tilannetta valaisevan katsauksen esittäminen asiain myöhemmän kehityksen käsittämisen pohjaksi. Asiakirjoja on lähetystö lähettänyt useiden eri kirjelmän mukana. Seuraavassa tulen yrittämään tilanteen valaisemista täältä saatavissa olevain tietojen ja vaikutelman perustella. Pelkään siitä tulevan pitkänpuoleisen, mutta kun toivon sen valaisevan Yhdysvaltain politiikkaa Keski-Amerikassa yleensä uskon että pituus on anteeksiannettava.

Yleistä espanjalais-amerikalaisten
valtioiden karakteristiikkaa.

Kysymyksen koskiessa Yhdysvaltain suhtautumista espanjalais-amerikalaisen maailman osaan täytyy tilanteen käsittämiseksi pitää mielessä olojen ja käsityskannan erilaisuus, toiselta puolen Yhdysvalloissa, toiselta kysymyksessä olevissa espanjalais-amerikalaisissa maissa. Yhdysvaltalaiset, jotka ovat

tottuneet ajattelemaan ja toimimaan lakipohjaisen, demokraattisen järjestelmän puitteissa ja jotka, demokraattisista laitoksistaan ylpeinä, ovat taipuvaisia mittaamaan muiden maiden oloja ja saavutuksia oman maansa oloilla ja saavutuksilla, eivät helposti käsitä espanjalaisen maailman erikoisuuksia. Keski- ja Etelä-Amerikan valtioillahan yleensä on pääkohdiltaan Yhdysvaltain valtiomuodon mukaan muodostetut valtiomuodot. Mutta valtiollisen elämän tosiasiat varsin vähän vastaavat demokraattisia muotoja.

Kun allekirjoittaneella ei ole henkilökohtaista espanjalais-amerikalaisten olojen tuntemusta voi selvyiden ja kuvauksen täydellisyyden vuoksi olla syytä kääntää tähän kohtia lordi Brycen oivallisesta espanjalais-amerikalaisten maiden valtiollisuuden karakteristiikasta ("Modern Democracies" Part II, Chap. XVII)

Viitaten eräisiin kirjailijoihin, jotka ovat puhuneet näistä maista demokratioina hän aluksikin lausuu:

"Niin, miksi näitä valtioita kutsuttaneekin, ne totisesti eivät kolmekymmentä viisi vuotta sitten olleet demokratioita ja ainoastaan kahta tai kolmea (hän tarkoittaa kuten muualla selviää Chileä, Argentiina ja Uruguaia) voitaisiin nykyään sanoa sellaisiksi. Plato tai Aristoteles olisi selittänyt ne tyrannioiksi, t.s. laittomiksi, sotilaalliseen mahtiin nojantuviksi hirmuvalloiksi."

Bryce esittää asialle m. m. seuraavan selityksen:

"Näiden espanjalaisten siirtomaiden asukkaat aloittivat uransa itsenäisten valtioiden kansalaisina ilman valtiollista kouluutusta ja kokemusta. Näissä valtioissa ei ollut olemassa kansallisia laitoksia ja aivan harvoja kunnallisia laitoksia, joiden kautta asukkaat olisivat oppineet hoitamaan omia asioitaan"....."Yhdistäviä siteitä, jotka liittäivät ihmiset toisiinsa, ei ollut olemassa, lukuunottamatta isännän määräämisvaltaa maaorjaansa"....."Pitkä sissisota, jonka kuluessa kapinalliset siirtomaanasukkaat olivat kuluttaneet Espanjan varat loppuun kunnes se epätoivossa luopui taistelusta, oli istuttanut kaikkiin näihin maihin sotaisia tapoja, oli tehnyt sotilaasta johtajan ja totuttanut väestön väkivaltaan perustuvaan hallitukseen. Kukaan ei ajatellut lain noudattamista, sillä lakia ei ollut, paitsi paperilla. Väkivallalla vain oli merkitystä"....."Valtion toimeenpaneva pää oli välttämättömästi sotilas, jonka oli hallittava miekalla. Jos

hän hallitsi huonosti tai muutoin menetti suosion, hänet oli miekalla nujerrettava".....
"Huolimatta siitä että presidentit olivat hirmuvalltiaita, muodostettuja valtioita jatkuvasti kutsuttiin tasavalloiksi, ja valtiot noudattivat muka muodollisesti säädetyjä perustuslakejaan. Presidentin valitsemisen farssia noudatettiin. Hallitseva "presidentti" tavallisesti järjesti oman jälleen-valitsemisen, taikka pani tilapäisesti jonku käsyyllänsä pitämään istuunta lämpymänä siksi kunnes hän itse virallisesti jälleen otti ohjokset käsiinsä".....
"Lisäksi oli olemassa lakiasäätävä laitos, tavallisesti kaksikamarinen, valittu laissa säädetyksi kaudeksi, mutta valittu presidentin tahdon mukaisesti siten että hän väkivallalla tai petoksella hankki runsaan kannattajiensa enemmistön. Tuomarit olivat hänen juhtiaan, asetetut tuomarinistuimelle toimeenpanemaan hänen määräyksiään, ja kun hänellä ei ollut määräyksiä annettavana heidän sallittiin kantaa maksuja ja ottaa vastaan lahjoja asiapuolilta. Tarvittiin harvoin panna raskaita veroja esakkeiden kannettaviksi, koska diktaattori huomasi helpommaksi ottaa lainoja Euroopasta korkeaa korkoa vastaan sotajoukkojen kustantamiseksi, ja jos hän välitti maansa kehittämisestä, satamain ja rautateiden rakentamiseksi"....."Mitä kansaan tulee, suurin osa oli välinpitämätöntä, sillä uudistuvat vallankumoukset tuskin sitä koskivat ja hallitus ei ollut parempi eikä paljon huonompi toisen kuin toisenkaan diktaattorin hallitessa. Poliitikka jätettiin pienille juonien punojien ja seikkailijain muodostamille nurkkakunnille pääkaupungeissa ja joissakin muissa kaupungeissa, sivistyneemmän luokan muun osan pysyessä jokapäiväisissä askareissaan maatiloillaan ja kaupungeissa pientä kauppaa harjoittaen, ulkomaankaupan ollessa ulkolaisten käsissä. Alkuasukasten ja köyhempien mestitsien suuret joukot tuskin tiesivät poliittisista vaihdoksista, paitsi jos joku ryöstävä ja pakkoveroa kantava sotajoukko sattui kulkemaan heidän asuinpaikkansa ohi. Vallankumouksellisia johtajia seuraavat, ja vaihtuvia sisäisiä sotia ylläpitävät, pienet sotajoukot olivat pääasiallisesti muodostetut intiaaneista, jotka oli pakoitettu riveihin tai liittyneet joukkoihin pientä palkkaa vastaan, upseerinaan espanjalais- tai sekarotuisia miehiä."

Nikaraguan nykyaikaista historiaa.

Edellä esitettyä yleistä taustaa vastaan katsottuna Nikaraguan historia parilta viimeiseltäkin vuosikymmeneltä vielä selvästi osoittaa Nikaraguan elävän espanjalais-amerikalaiselle maalle luonteenomaista valtiollista elämää, mikäli Yhdysvallat eivät häiritse asiain luonnollista kulkua.

Nikaraguan väkiluku arvioidaan kohoavan jonkuverran yli 700,000, joista kolme neljännestä asuu länsirannikolla. Väestöön kuuluu espanjalais-sukuisia jokunen määrä, mestitseja ja suuri määrä intiaaneja, joista osa elää villien kannalla. Lisäksi on pieni määrä Jamaikasta muuttaneita neekereitä sekä joitakuita amerikalaisia ja europalaisia. Tämä maa ja sen kansa eivät kai sellaisinaan suurtakaan toisten maiden silmissä merkitseisi. Ulkomaankauppa, käsittävä kahvin, hedelmän, vuotain, jalojen puulajien ja jalojen metallien vientiä ja teollisuustuotteiden tuontia muutamien miljoonain edestä vuodessa, ei toistaiseksi saa suuria voimia liikkeelle Yhdysvalloissa. Mutta Yhdysvalloille maa on huomattu olevan tärkeä ennen kaikkea sentähden, että Nikaraguan poikki voidaan edullisesti rakentaa Atlantin Tyynenmereen yhdistävä kanava. Jo vuonna 1884 allekirjoitettiin Yhdysvaltain ja Nikaraguan välillä sopimus, jonka mukaan edellisen olisi rakennettava kanava, jonka molemmat valtiot sittemmin yhteisesti omistaisivat. Yhdysvaltain senaatti ei sopimusta ratifioinut ja presidentti Cleveland sen lopullisesti peruutti. Eräs yhtiö pani alulle kanavan rakentamistöitä 1889, mutta lakkautti 1893 toimintansa rahallisten vaikeuksien tähden. Yhdeksänkymmenluvulla Yhdysvaltain hallitus lähetti eri aikoina kolme eri komissioonit tutkimaan kanavan rakentamismahdollisuutta. Niiden raportit kävivät positiiviseen suuntaan. Mutta senjälkeen kun Panaman kanava oli päätetty ja sen rakentamista varten tarvittava alue hankittu, Nikaraguan suunnitelman suhteen ei vuosikausiin mitään tehty. Mutta onhan ilmeistä, että Yhdysvallat eivät voineet jäädä välinpitämättömiksi siihen nähden, että oli olemassa Panaman ulkopuolella toinen paikka, johon helposti voitiin kanava rakentaa. Jos sen rakentamisoikeus olisi joutunut jonku toisen maan kapitalisteille tai jollekin toiselle valtiolle, se olisi Panaman kanavalle tiennyt kilpailun syntymistä ja tulojen vähene- mistä, ja, ennen kaikkea Yhdysvalloille ei olisi jäänyt strateginen etu mikä sillä on sen kontrolloidessa ainoan kannaksen halki

kulkevan laivareitin.

Nikaraguassa oli 1909 presidenttinä Zelaya niminen mies, joka useita vuosia oli, ainakin amerikkalaisten lähteiden mukaan, harjoittanut hirmuvaltaa tavalla, joka on antanut hänen jälki-maailman silmissä esiintyä äärimmäisen espanjalais-amerikkalaisen tyrannin tyyppinä. Tyytymättömyyttä hänen hallituksensa väite-tään ilmenneen eri tahoilla ja syksyllä mainittuna vuonna eräs maakuntakubernööri nimeltä Estrada nousi kapinaan presidenttiä vastaan. Kaksi amerikkalaista, jotka ottivat kapinatoimintaan osaa, joutui Zelayan joukkojen vangeiksi. Sikäläisen sodan sääntöjen mukaan heidät mestattiin. Pian senjälkeen Yhdysvallat katkaisi-ivat välit Zelayan kanssa ja ilmaisivat suosivansa vallankumouksel-lisia. Zelaya luopui vallasta ja matkusti pois maasta. Hänen kannattajansa puolsivat Madriz-nimisen, yleistä kunnioitusta naut-tivan henkilön nimittämistä presidentiksi. Estrada ei häntä kan-nattanut. Asia joutui ratkaistavaksi aseilla. Estrada, jolla jo oli ollut jokseenkin koko maa hallussaan, joutui häviölle ja oli lopuksi ahdistettu pienelle kotiseutunsa alueelle. Asiain tällä asteella ollessa, Yhdysvallat laskivat maihim merisotaväkeä ja julistivat erityisiä alueita neutraalisiksi miehittäen ne. Alueet sattuivat tulemaan sellaisille paikoille, joissa amerikkalainen sotaväki oli pahaksi esteeksi Madrizin sotajoukoille. Seurauk-sena oli että Madriz luopui toimestaan, valtion johdosta, Estradan veljen hyväksi. Tämä luovutti vallan veljelleen. Kansanedustus valitsi Estradan presidentiksi ja Alfonzo Diaz'in varapresidentiksi.

Estradan sotajoukkojen johtajana oli koko ajan ollut ken-raali Chamorro. Diaz, joka sodan alussa oli konttoristina eräässä amerikkalaisessa yhtiössä 1,000 dollarin vuosi-palkalla avusti vallankumousliikettä noin 600,000 dollarilla.

Uuden presidentin ja varapresidentin ensimmäisiä toimen-piteitä oli anoa Yhdysvalloilta lainaa.

Yhdysvallat antoivat tunnustuksensa Estradalle 1911 vuoden alussa. Lyhyen vallassa olon jälkeen hän erosi ja Diaz'ista tuli presidentti. Välillä olevana aikana kansaneduskunta oli säätänyt uuden perustuslain, johon sisältyi määräyksiä jotka Yhdysvaltain edustaja ilmoitti hallitukselleen vastenmielisiksi. Estrada kumosi lain vetollaan ja hajoitti eduskunnan.

Lainasopimus, joka samalla antoi Yhdysvalloille pitkälle meneviä oikeuksia saatiin aikaan, mutta vastustus Nikaraguassa lainaa vastaan oli jyrkkä ja yleinen eikä sitä Yhdysvaltain senaatti hyväksynyt. Laina kuitenkin järjestettiin toista tietä.

Yhdysvalloille hankittiin erityisen sopimuksen kautta oikeus kanavan rakentamiseen Nikaraguan halki. Ensimmäisen tehdyn sopimuksen senaatti hylkäsi. Sopimus tehtiin korjattuna elokuulla 1914 ja saatettiin voimaan kesäkuulla 1916. Tämä sopimus sisältää seuraavat määräykset:

"I ARTIKLA. Nikaraguan hallitus luovuttaa ikuisesti ajaksi (grants in perpetuity) Yhdysvaltain hallitukselle, vapaana kaikesta veroituksesta tai muista julkisista maksuista yksinomaiset omistusoikeudet, jotka ovat tarpeelliset ja soveltuvat valtamerien välisen kanavan rakentamista, käyttämistä ja ylläpitämistä varten San Juan joen ja suuren Nikaraguan järven kautta tai jotain muuta Nikaraguan alueen yli johtavaa linjaa myöten; yksityiskohtaisista ehdoista, joiden nojalla sellainen kanava rakennetaan, joiden mukaisesti sitä tullaan käyttämään ja ylläpitämään, molemmat hallitukset sopivat milloin vain Yhdysvaltain hallitus ilmoittaa Nikaraguan hallitukselle halustaan ja aikomuksestaan rakentaa sanotunlainen kanava.

"II ARTIKLA. Tehdäkseen Yhdysvaltain hallitukselle mahdolliseksi suojata Panaman kanavaa ja niitä omistusoikeuksia, jotka edellisessä artiklassa on sille luovutettu ja myös tehdäkseen Yhdysvalloille mahdolliseksi ryhtyä kaikellaisiin toimenpiteisiin tässä esitettyjen tarkoitusten toteuttamiseksi, Nikaraguan hallitus, täten vuokraa yhdeksänkymmenen yhdeksän vuoden ajaksi Yhdysvaltain hallitukselle Karaibian meressä olevat saaret, jotka tunnetaan nimillä Suuri Maissi-saari ja Pieni Maissi saari, ja Nikaraguan hallitus edelleen luovuttaa Yhdysvaltain hallitukselle yhtä pitkäksi yhdeksänkymmenen yhdeksän vuoden kaudeksi oikeuden perustaa, käyttää ja ylläpitää laivasto-asemaa sillä Nikaraguan alueella, joka rajoittuu Fonseskan lahteen, sellaiseen paikkaan, jonka Yhdysvaltain

hallitus valitsee. Yhdysvaltain hallituksella on oleva oikeus uudistaa toiseksi yhdeksänkymmenen yhdeksän vuoden kaudeksi edellä mainitut luvat ja vuokrat niiden ajan umpeenkuudessa, ja on nimeenoma sovittu, että täten vuokrattu alue ja laivastoasema on oleva yksinoma Yhdysvaltain lakien ja suveräänisen auktoriteetin alaisia vuokra- tai lupa-kauden, alkuperäisen tai uudistetun, kestäessä.

"III ARTIKLA. Korvauksena edellä olevista määräyksistä ja tämän sopimuksen tarkoituksia varten sekä tarkoituksella vähentää Nikaraguan nykyisiä velkoja Yhdysvallat suorittavat tämän sopimuksen ratifioimisen vaihtamis-päivänä Nikaraguan tasavallan hyväksi kolme miljoonaa dollaria Yhdysvaltain nykyisen painoista ja hienoista kultarahaa, koko määrä sijoitetaan Nikaraguan hallituksen määräyksellä sellaiseen pankkiin tai sellaisiin pankkeihin kuin Yhdysvaltain hallitus päättää, Nikaraguan käytettäväksi velkoihin tai muihin julkisiin tarkoituksiin Nikaraguan hyvinvoinnin edistämiseksi tavalla, josta korkeat sopimuspuolet päättävät, kaikkien mainittunlaisten suoritusten ollessa maksettavia Nikaraguan finanssiministerin antamien, Yhdysvaltain valtiosihteerin, tai hänen määräämänsä henkilön hyväksymien maksumääräyksien perustalla."

Olen välttänyt näiden artiklain selostamista ja esittäne käännöksinä, jotta tämän kahden suveräänisen valtion välisen sopimuksen arvokas luonne tulisi täysiin oikeuksiinsa. Kun ottaa huomioon, että latinalais-amerikkalaiset maat ovat erittäin arkoja ja niiden valtiollisen suveräniteetin ollessa kysymyksessä, käsittää helposti että tämä sopimus koko espanjalais-amerikalaisen maailman silmissä esiintyy arveluttavana karakteristisenä esimerkkinä Yhdysvaltain asemasta muihin itsenäisiin maihin Amerikassa.

Sopimuksen ratifioimien jälkeen Costa Rica ja Honduras, jotka väittivät sopimuksen loukkaavan niiden oikeutta ja olevan ristiriidassa niiden ja Nikaraguan välisten sopimusten kanssa, veivät asian Keski-Amerikan tuomioistuimeen, Yhdysvaltain aloitteesta perustettuun kansainvälisen tuomioistuimen luontoiseen laitokseen. Tuomioistuin, neljä yhtä vastaan, päätti sopimuksen pätevyyttä vastaan. Yhdysvallat eivät päätöksestä välittäneet ja Keski-Amerikan tuomioistuin vajosi unholaan. Tämä on senaattori Borah'n väittämä kansaaliyhteys, ja se pitäne paikkansa.

Yhdysvaltain taholtahan usein on julistettu, että tämä maa harrastaa riita-asiain ratkaisua tuomioistuimessa. Edellä esitetty tapaus, ei ole omiansa vahvistamaan espanjalaisen maailman luottamusta siihen, että niin olisi asian laita, jos kysymyksessä on tärkeä Yhdysvaltain etu ja ratkaisu on ristiriidassa tämän edun kanssa.

Yhdysvallat ovat myös harrastaneet sotien lakkauttamista ja laillisten presidenttivaalien aikaansaamista Keski-Amerikan valtioissa. Sen aloitteesta saatiin näiden valtioiden välillä 1907 ja 1922-23 aikaan sopimukset. Edellinen tarkoitti pääasiassa sotien lakkauttamista; jälkimmäisen mukaan sopimusvaltiot eivät tunnustaisi muulla tavoin kuin laillista tietä toimen saaneiden presidenttien hallitukset. Yhdysvallat tosin eivät ole olleet osallisia sopimuksessa, mutta ovat ilmoittaneet niitä kannattavansa. Ei arvatenkaan ollut Yhdysvaltain hallitukselle tuntematonta, että ne Mikaraguan valtion päät, joille se 1909 alkaen antoi tunnustuksensa ja tukensa, eivät olleet laillisesti valittuja, eivätkä valitsijain enemmistön suosimia. Tiedettiin heidän takanaan olevan vain pienen nurkkakunnan ja tiedettiin myös, että mikäli vaaleja suoritettiin, niissä kaikissa, lukuunottamatta 1924 vuoden vaaleja, harjoitettiin petosta ja pakoitusta. Hallitukset pysyivät pystyssä vain sentähden, että tiedettiin Yhdysvaltain niitä kannattavan. Yhdysvaltain merisotaväkeä oli, "amerikalaisten ja muiden ulkolaisten hengen ja omaisuuden suojaamiseksi" lähetystön vartioväkenä yhtä mittaa v:sta 1912 vuoteen 1925, tosin pieni joukko, lopuksi vain 100 miestä, mutta se näytti riittävän. Sillä välin Diaz "valittiin" presidentiksi 1913, Chamorro 1917 j.n.e. Pari kapinayritystä tapahtui mutta ne helposti tukahdutettiin.

Maassa oli toistakymmentä vuotta aivan poikkeuksellisen rauhallista aikaa. Taloudellinen elämä elpyi nopeasti, finanssit saatettiin hyvään kuntoon ja raha palautui pariarvoonsa. Kaikessa

tässä kehityksessä Yhdysvalloilla oli sormensa mukana. Samalla kun maksettiin aikaisemmin mainitun sopimuksen mukainen 3 miljoonaa, laadittiin finanssisuunnitelma, jonka mukaan Nikaraguan velat vakautettiin, niiden korkokanta alennettiin 6sta 5:een, amerikalaisen tullienkantajan ryhtyessä velkoja hoifamaan. Nikaraguan kongressi vahvisti vuonna 1917 Amerikan opastuksella alulle pannun finanssisuunnitelman. Nikaraguan valtiovelka on vähennetty 22 miljoonasta dollarista 1917 - 6, 625,000 miljoonaan, 1926. Nikaraguan kansallispankki ja sen kansalliset rautatiet, jotka aikaisemmin suurimmaksi osaksi olivat Amerikalaisten pankkien omistamia ovat nyttemmin kokonaan Nikaraguan hallituksen omaisuutta. Näin pres. Coolidge kuvasi kehityksen.

Realitettejä silmälläpitäen ja taloudellista mittapuuta käyttäen jokaisen täytynee epäriimättä myöntää, että Yhdysvaltain toimenpiteistä ja esiintymisestä on ollut Nikaragualle suurta hyötyä. Olosuhteista on johtunut, ettei perustuslaillisuuden ja kansanvallan periaatteita ole noudatettu. Mutta kieltämätöntä on, että Yhdysvallat ovat yrittäneet siinäkin suhteessa saada aikaan parannusta oloihin.

Yhdysvaltain aloitteesta jouluk. 1922 helmik. 1923 pidetyn Keski-Amerikan valtioiden konferenssin tärkein sopimus epäilemättä oli se, jossa ne sopivat siitä että ne kieltävät tunnustuksen vallankumouksen kautta valtion johtoon päässeeltä valtion päältä. Asiaa koskeva sopimuksen kohta on käännettyä seuraavanlainen:

"Haluten tehdä Keski-Amerikan tasavalloissa varmaksi sen hyödyn, joka koituu vapaiden laitosten ylläpitämisestä, ja samalla myötävaikuttaakseen näiden tasavaltain vakavuuden vahvistamiseksi ja sen arvovallan lujittamiseksi, jonka tulisi niitä ympäröidä, ne selittävät, että jokainen teko, suunnittelu tai toimenpide, joka muuttaa perustuslaillista järjestelyä jossain niistä, on katsottava uhkaksi sanottujen tasavaltain rauhalle, riippumatta siitä johtuuko se jostain julkisesta vallasta vaiko yksityisistä kansalaisista, on pidettävä uhkana sanottujen tasavaltain rauhalle.

"Tästä johtuen sopimuspuolet eivät tule tunnustamaan hallitusta, joka jossain näistä viidestä tasavallasta ehkä tulee valtaan vallankaappauksen tai tunnustettua hallitusta vastaan tehdyn vallankumouksen kautta niin kauan kuin vapaasti valitut kansan edustajat eivät ole perustuslaillisessa järjestyksessä uudelleen järjestäneet maan. Ja sellaisessakin tapauksessa ne sitoutuvat olemaan myöntämättä tunnustusta, jos jokuksaan niistä henkilöistä, jotka on valittu presidentiksi, varapresidentiksi tai valtion johtajan varamieheksi joutuisi seuraavain määrittelyjen alaiseksi:

- 1) Jos hän olisi vallankaappauksen tai vallankumouksen johtaja, tai sukulaisuuden tai avioliiton kautta olisi sellaisen johtajan tai sellaisten johtajain veli, tai sellaiselle sukua etenevässä tai takenevassa polvessa.
- 2) Jos hän on ollut valtiosihteeri tai, on pitänyt korkeaa sotilaallista päällikkyyttä valtiokaappauksen, vallankumouksen tai vaalien aikana, tai jos hänellä on ollut tällainen päällikkyyys kuuden kuukauden kuluessa ennen valtiokaappausta, vallankumousta tai vaalia.

"Lisäksi ei missään tapauksessa myönnetä tunnustusta hallitukselle, joka joutuu valtaan siten että valitaan henkilö joka nimenomaa ja kieltämättä ei maansa perustuslain mukaan ole vaalikelpoinen presidentin, varapresidentin tai valtion johtajan varamiehen virkaan."

Samassa sopimuksessa myöskin sovittiin seuraavasta:

"Kansalaissodan sattuessa mikään Keski-Amerikan hallitus ei tule interveneeraamaan sen maan hallituksen hyväksi tai sitä vastaan, missä riita esiintyy."

Nikaraguua konferenssissa edusti ja sen puolesta sopimuksen allekirjoitti kenraali Chamorro, joka siihen aikaan oli Nikaraguan ministeri Washingtonissa.

Näytti siltä kuin Nikaraguassa olisi otettu sopimus vakavasti ja järjestetty oloja tarkoituksella omalta kohdalta elää sopimuksessa ilmaistussa hengessä. Amerikalaista asian-
tuntemusta häyttäen laadittiin uusi vaalilaki ja presidentti- ja varapresidentti- vaalit toimitettiin erään amerikalaisen johdolla lokakuulla 1924. Kaikki kävi keskinäisen sovinnon merkeissä. Voitokkaana presidentti-kandidateettina oli konservatiivinen Solorgano ja varapresidentiksi valittiin vapaamielinen Sacasa. Nämä molemmat saivat 48,400 ääntä. Presidentin

Presidentin vasta-ehdokkaana esiintyvä Chamorro sai 28,700 ääntä. Vaalin jälkeen tunnustettiin, että se oli joka suhteessa ollut laillinen. Sanottiin sen ollen ensimmäinen vaali Nikaraguan historiassa, jossa petosta tai pokotusta ei harjoitettu. Chamorron ryhmän taholta tosin on väitetty päinvastaista, mutta se ei pitäne paikkaa.

Yhdysvallat olivat heti laillisen järjestyksen tultua perustetuksi ilmaisseet aikomuksensa kutsua pois "Lähetystön suo-
jana" olevan merisotaväkensä 1925 vuoden alussa. Nikaraguan hallitus kuitenkin oli pyytänyt, että ne jätettäisiin maahan mainitun vuoden syyskuuhun, johon menessä toivottiin saatavan kuntoon amerikkalaisten upseerien avulla järjestettävänä olevat järjestys-
sotajoukot. Yhdysvaltain joukot kuljetettiin pois elokuulla 1925.

Laivastoministeri Wilbur oli kiertelemässä Meksikon lahtea ja Karaibian merta sillä kuljetuslaivalla, jolla viimeiset merisotilaat noudettiin pois Nikaraguasta. Hän kertoi allekirjoittaneelle mielialaa eräissä Nikaraguan piireissä kuvaavan episodin laivan satamassa olon ajalta. Laivaan oli saapunut häntä tapaamaan nikaragualaisia honoratiores, m.m. silloinen sotaministeri. Puheenaiheena oli tietenkin ollut merisotaväen poislähtö ja Mr. Wilbur sanoi saaneensa hyvin elävän käsityksen siitä, kuinka huolestuneita häntä tapaamaan tulleet henkilöt olivat tämän poislähdön johdosta. Eräskin vanha ukko oli vain hokenut: "mehän emme tahdo emmekä tarvitse muuta kuin rauhaa ja levollisia oloja. Kulu neet vuodet ovat tehneet olot niin suuresti entisistä poikkeaviksi." Silloinen sotaministeri oli lausunut, että hän oli sanonut, kun hänen maanmiehensä kiihkoillivat yhdysvaltalaisen sotaväen maassa-
olon johdosta ja kysyivät mitä ne siellä tekivät, että kokemushan oli osoittanut niiden maassa olon tehneen sen, ettei kenenkään nikaragualaisen tarvinnut illalla mennä levolle epätietoisena siitä heräisikö hän seuraavana aamuna levollisesti vuoteessaan, vai herät-
täisikö hänet yöllä aseistettu joukko, joka hänet aamun vaaletessa

ampuisi ilman että hän edes taisi tietää mistä häntä syytettiin, tai joka veisi hänet vankitörmään tai karkoittaisi hänet maasta niinikään syytä ilmoittamatta. Myöskin olivat nikaragualaiset saaneet luottaa siihen, että sen, minkä omistivat eilen tai tänään he myös omistaisivat huomenna ja yli-huomenna, ja että jos jotain kansalaista jostain syytettiin, häntä ei ilman oikeudellista tutkintoa ja tuomiota rangaistaisi. - Nämä Yhdysvaltain kabinetin jäsenelle ajatuksiaan lausuneet henkilöt kuuluivat arvatenkin amerikalaisia suosivaan ryhmään, mutta siitä ei liene epäilystä, etteiko heidän lausuntonsa nojautuneet objektiivisesti päteviin havaintoihin. Kun Yhdysvalloissa järjestystä, sekä hengen ja omaisuuden turvaa pidetään primäärisenä arvona, minkä maailmankulman asiat kysymyksessä olisivatkin, ja kun toisten kansainkansallinen itsetunto on asia, jolle täällä, kuten muualla, on heikko kaikupuhja, käsittää, että amerikalaisissa edellämämainittuun suuntaiset lausunnot herättävät syvää vastakaikua, ja että amerikalaiset tuntevat itsensä kysymyksessä olevassa tapauksessa ennenkaikkea varsin tarpeellisen avun antajiksi valtiollisen, yhteiskunnallisen ja taloudellisen elämän perusehtojen istuttamisessa ja kehittämiseksi alueilla, joista ne puuttuvat. Virallisten piirien käsityksen mukaan, Yhdysvallat ovat Kuubassa, Sant Domingossa ja Haitissa siksi selvästi osoittaneet, että he väliintulollaan tarkoittavat rauhallisten, terveellisten ja valistuksen varassa kehityshelpoisiksi muodostuvien olojen aikaansaamista alueilla, joilla alituiset sisäiset sodat, yleinen taudillisuus ja joukkojen äärimmäinen tietämättömyys tekevät mahdottomaksi kaiken kehityksen ilman ulkoapain tulevaa apua.

Amerikan sotaväki poistettiin elokuulla 1925, kun uskottiin laillisen järjestyksen tulleen maassa perustetuksi. Jo lokakuulla kuitenkin huomattiin, ettei vanhoja traditsioneja niin helposti unohdeta. Vaalissa hävinnyt presidentti-kandidaatti Chamorro

(sama mies, joka maansa puolesta allekirjoitti aikaisemmin mainitun, vallankumouksien estämistä tarkoittavan sopimuksen) valloitti maan pääkaupungin Managuan vieressä olevan, pääkaupunkia hallitsevan linnakkeen ja saneli presidentti Solorzanolle sopimuksen, jonka tämä seuraavana päivänä allekirjoitti. Sen mukaan presidentti suostui eroittamaan eräitä kabinetin jäseniä nimittämällä heidän paikoilleen Chamorron ystäviä sekä sitoutui maksamaan C:lle 10,000 dollaria vallankumouksen kustannusten piettämiseksi ja lupasi amnestian kaikille vallankumoukseen osaaottaneille. Tämän jälkeen varapresidentti Sacasa pakeni maasta. Hän ilmoittaa itse, ja se lieneekin totta, että hänen henkensä oli uhattu. Chamorron tahdosta 18 eduskunnan jäsentä, Chamorron vastustajaa, suljettiin pois, muu vaaleissa tapahtuneiden väärinkäytösten takia, ja heidän tilalleen eduskuntaan laskettiin heidän hävinneet vastaehdokkaansa, jotka olivat Chamorron ystäviä. Saatuaan täten enemmistön eduskunnassa Chamorro nimitytti itsensä presidentin varamieheksi. Solorzano luopui presidentintöimistä ja Chamorro asettui hänen paikalleen. - Traditionellin keski-amerikalaisen käsityskannan mukaan tämä lienee ollut erittäin ihailtavan sievästi aikaansaatu kaappaus. Mutta Chamorro, todennäköisesti ihmeekseen, kohtasi vaikeuksia jälestä päin. Yksikään Keski-Amerikan hallituksista, Washington'issa tehdyn sopimuksen mukaisesti, ei tunnustanut hänen hallitustaan, ja, mikä vielä kohtalokkaampaa, Yhdysvallat eivät sitä myöskään tunnustaneet. Hän siitä huolimatta pysyi presidentin toimessa lokakuun loppuun 1926. Hän kukisti tällä välin pienen toukokuulla puhjenneen vallankumouksen. Mutta vallankumous uudistui ankarammassa muodossa. Yhdysvalloilta pyydettiin suojelusta itärannikolla oleville amerikalaisille ja ulkolaisille.

Amiraali Latimerin johtama laivue lähetettiin elok. 24 p:nä annetulla määräyksellä Nikaraguan vesille. Huomattiin tarpeelliseksi laskea sotaväkeä maihin Bluefields'iin, josta muodostettiin puolueeton alue, mikä tehtiin molempain riitapuolten suostumuksella, joka lokakuussa sisällytettiin kirjalliseen sopimukseen. Molemmat

riitapuolet lokakuulla pyysivät Yhdysvaltain hyviä palveluksia neuvottelukokouksen pitämiseksi. Siinä tarkoituksessa Corinto muodostettiin puolueettomaksi alueeksi. Saatiin aikaan 15 päivän aselepo, jota jatkettiin toisella samanpituisella kaudella.

Sacasa, joka tähän aikaan oleskeli Guatemalassa, kutsuttiin konferenssiin, mutta jäi saapumatta lähettäen kuitenkin kaksi edustajaansa. Neuvotteluissa Yhdysvaltain chargé toimi puolueettomana puheenjohtajana. Mihinkään tuloksiin ei päästy, sillä tilanteen kehityttyä sovintoa lupaavaksi, Sacasan edustajat yhtäkkiä poistuivat, ilmoittaen kuten sekä nikaragualaiselta, että yhdysvaltalaiselta taholta ilmoitetaan, että he rikkoisivat lupauksensa Meksikolle, jos suostuisivat muuttamaan tai hänen ystävänsä laiseen järjestelyyn kuin sellaiseen, jonka kautta Sacasa joutuisi presidentin paikalle.

Lokakuun lopussa Chamorro luovutti vallan kongressin valitsemalle varamiehelle. Tätä ei tunnustettu ja hän kutsui kokoon eduskunnan ilmoittaen Chamorron karkoittamalle 18 jäsenelle, että heidän oli palattava eduskuntaan. Edustajain kokomäärästä, 67, suurin osa 53 kokoontui. Näistä 44 äänesti Diaz'in puolesta 2 Solorzanon puolesta. Tämän jälkeen Diaz otti presidentin toimen haltuunsa, marraskuun 14 p:nä, ja Yhdysvallat tunnustivat hänen hallituksensa saman kuun 17 p:nä. Se edellytti, että Diaz oli laillisesti valittu, koska Nicaraguan perustuslaki säättää, että eduskunta valitsee varamiehen, jonka on astuttava toimeen presidentin ja varapresidentin poissaollessa.

Sacasa ja hänen kannattajansa katsovat, että pakollinen poissaolo ei tee laillista vaalia mitättömäksi, joten Solorzanon toimestaan luovuttua ja maasta pois muutettua, hän, Sacasa, on laillinen presidentti. Se seikka, että Chamorron laitton tynkä-eduskunta oli hänet asettanut syytteeseen ja karkoittanut maasta kahden vuoden ajaksi, laittomana tekona ei muuttanut hänen asemaansa laillisena varapresidenttinä. Meksiko tunnusti jouluk. 8 p:nä Sacasan hallituksen.

Diaz on useita kertoja vedonnut Yhdysvaltain hallitukseen väliintuloa aiheuttaakseen. Hän on väittänyt hänen vastustajiensa olevan Mexican avustamia, ja ettei hän niin ollen pysty voittamaan heitä. - Presidentti Coolidge t.k:n 10 p:nä kongressille antamassaan viestissä lausui m.m.:

"On tosiasia, että minulla on täysin päteviä- todistuksia siitä, että aseita ja ampumatarpeita on useissa tilaisuuksissa suurin määrin elokuusta lähtien laivattu val-lankumouksellisille Nikaraguassa. Sotatarpeita kuljettavia laivoja on pantu kuntoon meksikolaisissa satamissa, ja osasta sotatarpeita käy ilmi, että ne ovat kuuluneet Meksikon hallitukselle. Selviää myös että laivain kuntoon paneminen tapahtui Meksikon viranomaisten ollessa asiasta täysin tietoisia sekä joissakin tapauksissa antaen toiminnalle kannatuksensa, ja yhdessä tapauksessa ainakin sotatarpeita kuljettavan laivan päällikkönä on ollut meksikolainen laivasto-reserviupseeri."

Meksikon taholta on näihin syytöksiin vastattu m.m. että Meksikon taholta tulevasta avustuksesta puhuminen on niin päätöntä, ettei siihen kannata julkisesti vastata. On myös sanottu ettei Meksikossa mitään meri-reserviupseereja ensinkään ole.

Sanomalehtien taholta on osoitettu, että ainakin yksi 200,000 dollarin aseidenosto tehtiin Sacasan puolesta viime kesänä New York'issa. Aseet kuljetettiin näiden tietojen mukaan salaa Meksikoon ja laivattiin sieltä myöhemmin Nikaraguaan.

Yhdysvallat katsoivat joka tapauksessa käsissä olevain todistusten valvoittavan sen poistamaan aseiden vientikiellon, mikäli aseita vietäisiin Diaz'in hallitukselle.

Joulukuun lopussa Yhdysvallat olivat muodostaneet uusia neutralisia alueita Nikaraguaan, niistä yhden Sacasan hallituksen pääpaikan, Puerto Cabezas'in seuduille. Siitä automaattisesti seurasi aseistettujen joukkojen poistamis- tai aseista- riisumis- velvollisuus. Tämä aiheutti ankaria syytöksiä interventioonista Yhdysvaltoja kohtaan, jotka myös tulivat esille Yhdysvaltain senaattissa viime kuun lopussa, ja kuluvan kuun kuluessa.

(Seuraava raportin osa on täydentäen kirjoitettu uudestaan
helmik. 2 p:nä.)

Nykyinen tilanne Nikaraguassa.

Mikäli sanomalehtitiedoista ja täällä kuultavista puheista voi päätellä, tilanne Nikaraguassa on tällä hetkellä se miksi se edellisitetyn kuvauksen mukaan aikaisempina kuukausina muodostui.

Keski-Amerikan valtioista El Salvador ja Honduras ovat tunnustaneet Diaz'in hallituksen. Edellisessä ilmoitetaan yleisen mielipiteen ankarasti tuomitsevan tunnustuksen antamisen. Costa Rica ja Guatemala eivät ole tunnustaneet Diaz'ia enempää kuin Sacasaakaan. Edellistä ne eivät pidä presidenttinä de jure, eivätkä voi väittää Sacasaa presidentiksi de facto. Sympatiat molemmissa maissa on selvästi Sacasan puolella, jota pidetään perustuslain mukaisena presidenttinä. Honduraksessa on valalla konservatiivinen hallitus, joka täysin sympatiseeraa, Diaz'in kanssa. Keski-amerikalaisten parheista tulee päätelleeksi, että sympatioilla ja antipatioilla on kannanotossa suurempi merkitys kuin laillisuusnäkökohdilla.

Sekä Costa Rican että Guatemalan hallitukset ovat koettaneet esiintyä välittäjinä, mutta ilman menestystä. Diaz pari viikkoa sitten esitti sovintoehdotuksen. Sen mukaan vastapuolen olisi ollut tunnustettava hänet presidentiksi ensi vaaleihin saakka, eli 1928 vuoden loppuun. Hän luovuttaisi vastapuolelle joitaku korkeita virkoja hallituksessa. Sacasan ilmoitetaan halveksien hylänneen ehdotuksen. Taistelua jatkuu, Sacasan tiedotusten mukaan sellaisissa olosuhteissa, että kun hänen joukkonsa ovat vallattamaisillaan tärkeän paikkakunnan, sinne toimitetaan yhdysvaltalaisista merisotaväkeä ja paikkakunta julistetaan neutraaliseksi. Hänelle ei sallita kuljettaa sotatarpeita eikä edes sairashoitotarpeita, eikä hänen sallita ostaa polttoöljyä. Tämän päivän lehdissä olleen sähkösanoman mukaan hänelle on Yhdysvaltain taholta saatettu tieto, ettei häntä tulla Yhdysvaltain taholta tunnustamaan presidentiksi, joskin hänen onnistuisi päästä voitolle

aseellisessa taistelussa. Huomaako hän olevan syytä sodan jatkamiseen siitä huolimatta saatanee nähdä lähipäivinä.

On puhuttu mahdollisuudesta, että Meksiko ryhtyisi tahokkaampaan Sacasan avustamiseen. Kaikesta mitä täällä kuulee Meksikosta ja Keski-Amerikasta päin voi kuitenkin päätellä, ettei Meksikolla ole mahdollisuuksia sekaantua asiaan.

Nikaraguan tapahtumain pääasiallinen merkitys tulee olemaan siinä, että ne ovat saaneet tunteet Yhdysvaltoja vastaan Keski- ja Etelä-Amerikan maissa kuohuksiin, ja että voi edellyttää Yhdysvaltain toimenpiteitä katsottavan entistä suuremmalla epäluulolla koko latinalaisessa Amerikassa.

Yhdysvaltain kannanottoon mahdollisesti vaikuttaneita seikkoja.

Nikaraguan tapahtumien perustalla Yhdysvaltoja, täällä samoin kuin muuallakin, syytetään imperialismista, dollaridiplomatiasta ja ehkä vielä muistakin vähemmän kauniista asioista. Oikeaa käsitystä asiasta kuitenkin ei voi muodostaa yksistään viime kuukausien tapahtumain perustalla. On otettava huomioon Keski-Amerikan erikoiset olosuhteet ja myöskin aikaisemmat Yhdysvaltain esiintymiset Nikaraguassa sekä niistä saadut kokemukset. Toivon, että edellä esitetystä, vuoteen 1909 taaksepäin ajassa ulottuvasta kuvauksesta ilmenee, että olojen kehittymättömyys ja se demoralisointi, joka on ollut seurauksena epäterveestä poliittisesta elämästä menneisyydessä, houkuttelevat katselemaan Nikaraguan asioita jonkuverran toisin kuin niitä katsoisi, jos kysymyksessä olisi lakipohjainen demokratia.

Kysymys siitä, onko varapresidentti, jonka menestyksellinen vallankumouksen johtaja on lähetyttänyt maan pakoon, oikea presidentti laillisesti valitun presidentin toimesta luovuttua, vai onko toimeen oikeutettu se mies, joka on, kylläkin laillisia muotoja noudattaen, valittu valtionpäämiehen varamieheksi, maan sotajoukkojen vielä ollessa vallankumouksen johtajan komennon alaisina,

sillä perusteella että varapresidentti ei ole maassa, näyttää puhtaasti oikeudelliselta kannalta helposti ratkaistavalta. Valtiodepartementissa on keskiamerikalaisille diplomaateille selitetty, että he ovat toimineet Washington'in sopimuksen hengessä Nikaraguan perustuslain ja departementin siitä muodostaman tulkinnan mukaan.

On mahdollista, että Yhdysvaltain kannanottoon Diaz'in hyväksi tosiasiallisesti ovat vaikuttaneet muutkin kuin perustuslaillisuusnäkökohdat.

Yhdysvaltain eräät pankkiliikkeet ovat jo jonkun aikaa olleet intresseerattuja Nikaraguasta - on mainittu toiminimet Brown Bros., Seligman ja Guaranty Trust. Maa on rikasta ja sillä on suuria kehitysmahdollisuuksia, jos sinne vain saadaan pääomaa riittävästi sijoitetuksi, ennenkaikkea kuljetusneuvojen kehittämiseen. Pääomaa sinne uskalletaan sijoittaa mikäli voidaan laskea olojen muodostuvan varmoiksi. New Yorkilaiset pankit omistivat vielä muutamia vuosia sitten määräämisvallan tuottavan osan sekä Nikaraguan rautateiden että sen kansallisen pankin osakkeista. Nykyään molempain laitosten omistusoikeus kuuluu Nikaragualle. Mutta pankin johdossa on edelleen säilytetty new yorkilaisten edustaja, ja ohjeita ja neuvoja molempain yritysten hoidossa on otettu New York'ista päin. Nikaraguan valtiolainain hoito on niinikään ollut amerikalaisen tullienkantajien käsissä. Kuulee väitettävän (minulla ei täällä Washington'issa ole mahdollisuutta tarkastaa väitteen todenperäisyyttä) että Solorzanon hallituksella olisi ollut aikomus toimittaa pois amerikalaiset toimihenkilöt sekä molempain edellämainittujen yritysten, että valtion raha-asiahoidosta, ja että Chamorrolla olisi ollut kaappaushommassaan amerikalaisen pankkimiesten moraalinen kannatus. Kuten aikasemmin on mainittu, Yhdysvaltain tunnustusta hän ei saanut.

Siihen aikaan valtiodepartementissa oltiin, väitettään keski-amerikalaisella taholla, aivan selvästi ja jyrkästi Washingtonissa tehdyn tunnustamattomuussopimuksen, ei ainoastaan kirjaimen, vaan myöskin hengen, kannalla. Keski-amerikalaiset täkäläiset diplomaatit kertovat, että Sacasa, Chamorron vallassa olon aikana oleskeli täällä useita kuukausia asiansa puolesta puhuakseen. Hän oli silloin kertonut, että latinalais-amerikalaisen jaoston silloinen johtaja, White, oli hänelle vakuuttanut, ettei siitä olisi vähintäkään epäilystä, että hänet tunnustettaisiin Yhdysvaltain puolelta hänen astuessa Nikaraguan alueelle. White siirrettiin viime vuonna Madridin ambassaadiin ja hänen seuraajaksen tuli mies, jota vastaan viime aikoina on esitetty syytöksiä, että hän on kantanut palkkaa, paitsi valtiodepartementista, myös pankkimiehiltä. Hän on nyt poissa toimestaan, mutta täkäläiset keskiamerikalaiset ovat taipuvaisia päättelemään, että hänellä olisi ollut paljon tekemistä Diaz'in suosimisen aikaansaamisen kanssa.

Varmalta taholta on kuulunut, että kysymyksessä olevissa pankkipiireissä olisi lausuttu tyytyväisyyttä siitä, että Diaz'in tapainen mies valittiin presidentiksi. Esitetään myös varmana asiana, että Diaz, heti presidentin toimeen astuttuaan, oli ottanut 300,000 dollarin lainan 15 kuukaudeksi antaen vakuudeksi 51% rautatieyhtiön osakkeista, arvoltaan yli 2 milj.

Toinen seikka, jonka voi edellyttää vaikuttaneen Yhdysvaltain kannanottoon on se että voi otaksua Sacasan, jolla on Meksikon ja Yhdysvaltoja vihaavan latinalais-amerikalaisen maailman sympatiat, ryhtyvän amerikalaisia intressejä vahingoittaviin toimenpiteisiin. Sacasa on kyllä itse vakuuttanut, ettei hänellä ole aikomusta rikkoa kanava-sopimusta, mutta kysymyshän on muustakin. Olojen tarkan tuntemuksen perustalla ollaan taipuvaisia päättelemään, ettei Sacasa saisi rauhaa ja järjestystä säilymään.

Sanomalehdet ovat myöskin puhuneet siitä että Sacasan valtaan joutuminen tietäisi bolshevismin valtaan pääsyä. Se nyt

kuitenkin selvästi on vain agitatsioonia. Kaikesta päättäen bolshevismillä ei Keski-Amerikassa, Meksikon rajan eteläpuolella, ole minkäänlaista jalansijaa. Eräs keski-amerikalainen diplomaatti lausui asiasta seuraavasti:

"Miten voisi edellyttää, että bolshevismi saisi jalansijaa yhteiskeumassa, jossa ehkä 70% on intiaaneja, jotka ovat aivan ulkopuolella poliittisen elämän eivätkä useimmiten edes osaa espanjankieltä, ja jossa jällellä oleva 30% on vielä aivan täydellisesti kaikkia asioita määräävä, ja keskinäisillä taisteluillaan ratkaiseva. Intiaanien liikkeelle saaminen on kauvan vielä oleva totentumattomia haaveita."

Virallisesti Yhdysvallat kuten tunnettua selittävät, esiintymisensä Nicaraguassa johtuvan velvollisuudesta suojella sekä yhdysvaltalaisten että muiden ulkolaisten henkeä ja omaisuutta. Ulkolaisten suojaamisen velvollisuuden johtuessa Monroe-opista; kun kielletään ei-amerikalaisten valtain esiintyminen Amerikan mantereella, amerikalaisten on vastattava myös Euroopan maiden kansalaisten suojelemisesta. Washington'in sopimuksessa Keski-Amerikan maat sitoutuivat pysymään interveneeraamatta. Yhdysvallat katsovat tehtävän kuuluvan sille yksistään. - Todennäköisesti Yhdysvaltain puolelta on myös laskettu siihen että mainittujen velvollisuuksien täyttäminen olisi yksinkertaisempaa vanhan ystävän Diaz'in istuessa presidenttinä kuin Sacasan ollessa vallassa.

L. Aitton

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C8.

ASIA:

Ministeri Astromin raportti no 2.

Washington.

15/3 1927.

Asiakirjavihko sisältää 13... kirjoitettua lehteä

Valtionarkistossa 24.7.1962

Juhani Vuorenhauta

Suomen Lähetystö
Finlands Beskickning

WASHINGTON, D.C.

N:o 400

ULKOASIAINMINISTERIO		
5/300 La. 1927		
8/4-27	?	?
RYHMÄ	?	?
5	Es.	

Maaliskuun 19 päivänä 1927.

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia ohellisena lähettää tämän vuoden raporttini N:o 2, jossa esitän katsauksen kuluneeseen kongressin päättyneeseen istuntokauteen käsitel-
len seuraavia asioita:

Europän maiden velkain vakauttaminen.

Innostusta varustusten lisäämiseksi.

Esillä olleita kieltolakia koskevia kysymyksiä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri mitä suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Astor.

Herra Professori Väinö Voionmaa,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m., y.m., y.m.,

H e l s i n k i

ULKU		
5/300 Lae.		27
8/4-29	?	?
RYHMÄ	OPINTI	ASIA
5.	C8.	

Washington'issa olevan lähettilään 1927 vuoden

raportti N:o 2

Maaliskuun 15 päivältä

Katsaus kongressin päättyneeseen istuntokauteen.

Amerikalaisten syvä kunnioitus perustuslakiaan kohtaan tekee heille vastenmieliseksi uudistusten aikaansaamisen sellaisissakin kohdissa, jotka eivät nykyään enää muuttuneissa, kasvaneissa ja kehittyneissä oloissa ole tarkoituksenmukaisia. Niinpä määräys siitä, että jokaisen kongressin toinen vakinainen istuntokausi alkaa vasta joulukuulla (tosiasiallisesti sen jälkeen kun seuraava kongressi jo on valittu) ja kestää vain kolme kuukautta, eli maaliskuun 4 päivään, säännöllisesti tuottaa suuria käytännöllisiä vaikeuksia. Tärkeät, toisinaan välttämättömätkin lait jäävät säätämättä. Työjärjestys tekee mahdolliseksi jarruttamiset viime hetkinäkin. Niinpä nytkin asiat senaatissa lukittiin ulkopuolelle viime hetkellä missiourilaisen demokraatin, James Reed'in ja pennsylvanialaisen republikaanin David Reed'in väitellessä siitä oliko J. Reed'in puheenjohtolla toimivan tarkastuskomissionin vaiko senaatin vakinaisen komitean tarkastettava vaaliväärinkäytöksiä.

Kongressille ei jäänyt mahdollisuutta säätää edes kaikkia varainmyöntämistä koskevia, viimeistä käsitteilyä senaatissa odottavia lakeja. Esimerkkinä mainittakoon, että erinäisten vajeusten täyttämiseksi tarvitut 94 miljoonaa jäivät myöntämättä, samoin 100 miljoonaa hallitusrakennus -suunnitelman toteuttamiseen

ja 25 miljoonaa tonttien j.n.e oston. - Tämä kaikki osoittaa kuinka korkean työntehon maassa kansaneduskunnan työ ei ole aina aivan tehokasta. Istuntokauden päättyessä varapresidentti Dawes suosittelee senaatin huomioon ne huomautukset senaatin työjärjestykseen tarvittavista muutoksista, jotka hän kaksi vuotta sitten toimeensa astuessaan esitti - minkä hän teki, kuten aikoinaan kerroin, koko temperamenttinsa vilkkauksella.

European maiden velkain vakauttaminen.

Viime vuoden ensi raportissani tiedoitin m. m. silloin valmistuneista velkojen vakauttamisista. Ranskan kanssa tehdyn sopimuksen sittemmin jouduttua kongressiin ja jäätyä senaatissa käsittelemättä kerroin silloisen istuntokauden lopulla senaatissa päätetyn ottaa se käsille nyt päättyneen istuntokauden alussa. Niin ei käynyt. Kun Ranskassa ei ratifiointia tapahtunut eikä näyttänyt olevan odotettavissa, senaati jätti asian käsittelemättä.

Jugoslavian velan vakauttamissopimus sitävastoin hyväksyttiin. Velan määrä on 62,850,000 dollaria, josta 11,812,113 kapitalisoitua korkoa. Velalliselle myönnetään suuria helpotuksia. Kahtenatoista ensi vuotena ei makseta korkoa. Kuolletusta maksetaan viitenä ensi vuotena 200,000 dollaria ja sen jälkeen kuolletus 7 vuotena kohoaa 25,000:llä vuodessa. Kesäkuun 15 p:stä 1927 kesäkuuhun 15 päivään 1940 korkoa maksetaan 1/8 % ja viime mainitusta päivästä vastaavaan päivään 1954 1/2 %, 1954:stä 1957:ään 1%, 1957:stä 1960:een 2% ja siitä lähtien 3-1/2 % kunnes velka on maksettu.

Näitä poikkeuksellisen lieviä ehtoja puolustettiin Senaatin finanssikomitean mietinnössä, sillä, että ne olivat Jugoslavian maksukyvyyn mukaan sellaisiksi muodostetut. Huomautetaan että maa on huomattu köyhäksi, sen asujamiston elintaso

alhaisemmaksi kuin missään muussa velallismaassa ja veroitus korkeimman rajansa saavuttaneeksi. Useampaan kertaan sodan aikana hävityksen alaiseksi joutuneena sen liikennevälineet tulivat käytännöllisesti katsoen hävitetyiksi ja jälleenrakentaminen on ollut hidasta, ja vain väliaikaista korjausta on saatu aikaan. Siis ehtoja puolustettiin kuvaamalla Jugoslavian tila mahdollisimman säälittäväksi.

Huomasin syksyllä Euroopassa virkaveljieni kanssa keskustellessani, että he, ranskalaisten lehtien toiveitten värittämien esitysten mukaisesti olivat taipuvaisia otaksumaan, että monet lehdissä Euroopassa laajalti toivotetut protestiaktioiden Amerikan "Shylock-asennetta" vastaan johtaisivat johonkin tuloksiin. Näistä aktioneistahan puhuttiin laveasti ja kauan Europan lehdissä. Wilson'in kabinetin sotaministeri Baker'in lausunto ja ukko Clemenceau'n avoin kirje presidentti Coolidgelle olivat siihen aikaan päiväjärjestyksessä Euroopassa.

Lomaltani palatessani laivalla oli kanssamatkustajana vanha tuttavani, Washington'issa talvet asuva Frank Simonds, joka lienee Amerikan parhaiten tunnettu ja laajimmalla alueella luettu ulkopoliittisia kysymyksiä käsittelevä kirjailija (American Review of Reviews'n ulkopoliittisten katsausten kirjoittaja ja suuren sanomalehtiryhmän varustaja ulkopoliitikko koskevilla kirjoituksilla. Hänellä on Europan tietoja keräävä toimisto Lontoossa ja itse hän tekee vuosittain useita kuukausia kestävä matkan Atlantin tuolle puolen.) Hän antoi minulle luettavaksi jäljennöksen kirjoituksesta, jonka juuri niihin aikoihin piti olla painettuna useissa Amerikan lehdissä ja jossa hän osoitti Amerikan etujen ja arvon mukaiseksi Europan velkojen anteeksiantamisen. Kirjoituksesta keskustellessamme hän huomautti, että se ei nykyhetkellä paljoakaan merkinnyt, olipahan vain yksi pieni korsi kehoon vastaisen yleisen mielipiteen rakentamisessa. Hän oli täysin selvillä siitä että vallitseva

mielipide oli niin jyrkästi lainaehtojen lievennyksiä vastaan, että veisi monet vuodet ennenkuin maaperää syntyisi uudelle asenteelle Europaan nähden yleensä ja velkakäsymykseen nähden erityisesti.

Hänen kirjoituksensa kuitenkin näyttää tällä puolen Atlantin herättäneen keskustelua suuremmissa määrin kuin hän itse odotti. Sen jälkeen on vielä esiintynyt vieläkin suuremmalla auktoriteetilla esiintyviä, velkakäsymysten uudestaan hankkimista ehdottavia lausuntoja. Tarkoitin Columbian yliopiston valtiotieteiden opettajain ja Princeton'in yliopiston opettajain lausuntoja.

Viimeksi mainittu on antanut valtiovarain ministeri Mellon'ille aiheen yliopiston rehtorille osoitetussa avoimessa kirjeessä perustella Yhdysvaltain hallituksen kantaa. Tämän varsin pitkän kirjeen sisällöstä esitettäköön tässä muutamia kohtia.

Annettuaan professoreille alussa ojennusta siitä, että ovat lähteneet asioista kirjoittamaan hankkimatta etukäteen tietoja hallituksen kantaa määränneistä asioista, ja viitattuaan siihen tosiasiaan, että Amerikan kansa jo on edustajahuoneensa kautta ilmaissut hyväksyvänsä Ranskan kanssa tehdyn sopimuksen ja valtavalla enemmistöllä vastustavansa lievempään ehtojen myöntämistä hän huomauttaa, ettei ole pitkää aikaa kulunut siitä kun maan tervejärkiset taloustieteilijät väittivät, että yksi välttämätön ehto taloudellisen hyvinvoinnin palauttamisella oli nopea käynnistyksessä olevain velkain järjestäminen. Dawes suunnitelman käyttöönottoaminen ja eri hallitusten tekemät velkain vakauttamissopimukset ovat viime vuosina voimakkaasti myötävaikuttaneet maailmassa aikaansaatuun olojen kehitykseen. Velkain järjestelyn aukirepiminen Mellon'in mielestä tietäisi askelta taaksepäin, joka synnyttäisi eripuraisuutta ja sekaannusta, eikä suinkaan myötävaikuttaisi taloudellisen vakavuuden ja hyvinvoinnin toteuttamiseen.

Sotavelkojen luonteen hän sanoo selviävän siitä, että kongressi valtuutti Yhdysvaltain hallituksen laskemaan liikkeelle obligatioita, joista saadut varat lainattaisiin liittolaisille samansuuruista korkoa vastaan. Näin ollen asia pohjaltaan on samallinen kuin jos olisi myyty liittolaisten velkasitoumuksia suoraan yleisölle Yhdysvaltain takuulla, jolloin rahat olisi saatu takaajan paremmasta luotosta johtuvilla paremmilla ehdoilla.

Siihen puoleen vastaväitteistä, jonka mukaan Yhdysvaltain kanssa tehdyt velkasopimukset säilyttäisivät suunnattoman verotaakan ystävällisten kansain kannettavaksi parin miespolven aikana, Mellon vastaa viittaamalla siihen, että sotaa käyneet velallismaat yleensä saavat Saksan reparatsioneista enemmän kuin joutuvat veloistaan maksamaan. Hän lisäksi päätelee, että jos Yhdysvaltain velallisten velkain ehtoja lievennettäisiin ja vastaava reduktiooni toimeenpantaisiin Saksan reparatsioonien suhteen, nettotuloksena tulisi olemaan, että reparatsioonien taakka siirrettäisiin saksalaisten veronmaksajain hartijoilta amerikkalaisten veronmaksajain kannettavaksi.

Mellon ei usko että velkain mitättömäksi julistaminen vaikuttaisi sen että Europassa esiintyvä vihamielisyys amerikkalaisia kohtaan häviäisi ja muuttuisi kiintymykseksi. "Kansainvälisissä suhteissa, yhtä vähän kuin yksityisessäkin elämässä, kiintymys ei kuulu ostettaviin tarvikkeisiin. Omat havaintoni ja historian lukeminen johtavat minua päättämään, että kansakunta tuskin ansaitsee ja säilyttää muiden kansain kunnioituksen omain oikeutettujen saamistensa uhraamisella."

Olen tahtonut selostaa tätä Mellon'in lausuntoa, koska se asian nykyisessä vaiheessa jäänee hallituksen viimeiseksi sanaksi asiassa. On nimittäin huomattava, että Mellon'in puheen johdolla toimineen velkoja järjestäneen kommissionin toimiaika meni umpeen

helmikuulla, eikä sitä edes ehdotettu pidennettäväksi. Erityistä neuvottelemaan valtuutettua elintä siis ei enää ole olemassa. Jällellä olevat asiat hoidettaneen valtiovarain departementissa ja menevät suoraan sieltä kongressiin. Euroopan maistahan ovat velkojaan järjestämättöminä vain Itävalta (jolle kongressi on myöntänyt lykkäystä) ja Kreikka.

Koetin viime vuoden raportissani N:o 5 kuvailla täkäläistä mielialaa Europan kysymysten ympärillä. En erityisesti tullut siinä yhteydessä käsitelleeksi velkojen vakauttamiskysymystä, vaikka olisi ollut varsin valaisevaa osoittaa, kuinka kongressin jäsenet, hyvin valitsijoittensa kannan tietäen, kysymykseen suhtautuivat. Valtava enemmistö oli aivan selvästi sopimusten ehtojen lieennyksiä vastaan. Kuluneena istuntokautena velka-asiat ovat jääneet huomaamattomammiksi, mutta vallitseva mielipide on sama kuin ennenkin.

On aina syytä muistaa, kun Amerikan oloista on puhe, että hallitus on kongressin ratkaistaviin asioihin nähden vain toimeenpaneva elin, jonka on noudatettava kongressin kantaa. Viimemainittuhan voi muuttua, mutta se muuttuu yleensä hitaasti, sillä ensin on valitsijain mielialan jonku asian ympärillä muututtava, ja se on yleensä hidaskäyttöinen prosessi.

Innostusta varustusten lisäämiseksi.

Kongressissa oli eri ajankohtina pohdittavina ulkopoliittisia kysymyksiä, Meksikoa, Nikaraguaa ja Kiinaa koskevia. Lähetystö on niistä aikoinaan kirjelmillä tiedoittanut. (N:ot 46, 61, 91, 113 ja 289 - ja 141 ja 207.) Toisessa raportissa, luodessani katsauksen näiden kysymysten nykyiseen tilaan, tulen näitä asioita vielä koskettelemaan. Tässä on aikomukseni kosketella vain erästä sisäistä asiaa, jolla ulkopoliitiikan kannalta katsoen on huomattava merkitys. Tarkoitan kongressissa selvästi huomattavissa olevaa valmiutta sotavoimain ja varustusten lisäämiseksi.

Kysymys laivastoon kuuluvain erinäisten risteilijöiden uuden aikaistuttamisesta, korottamalla tykkeitä, lisäten siten niiden toimintasädetä, ei ole uusi. Suunnitelmat ovat olleet olemassa vuodesta 1924. Samoin on laivaston johdon taholta jo kauvan esitetty, että olisi rakennettava uusia 10,000 risteilijöitä, jotka sanottiin olevan välttämättömiä erinäisten laivueiden voimain täydentämiseksi, mikä oli tarpeellista koko laivueiden tehokkuuden kohottamiseksi. On nimittäin väitetty, että ilman tätä täydennystä laivueiden muista yksiköistä ei saataisi täyttä hyötyä. Vuonna 1924 jo päätettiin kolmen tällaisen risteilijän rakentaminen, mutta varoja rakennustyön alullepanemiseksi ei ole myönnetty ennenkuin nyt umpeen kuluneena istuntokautena.

Tämä aikaisempi varojen myöntämättömyys on ilmeisesti pääasiallisesti johtunut presidentti Coolidgen vastustuksesta. Hän oli nytkin vastustavalla kannalla ja epävirallisesti hänen kantansa kyllä saatettiin kongressin tietoon. Hänen kantansa perustui siihen, että kysymyksessä olevanlaiset päätökset olisivat vahingollisia kysymykselle uuden aseistautumisen rajoittamista käsittelevän kongressin kokoonkutsumisesta.

Eräissä puheissa, jonka presidentti piti valtion budgelistasta "valtion liikeorganisationin" kokoukseen kokoontuneille virastopäälliköille ja virkamiehille, hän ehkä selvimmin lausui kantansa. Hän korosti, että kaikki mitä Yhdysvallat puolustuksen alalla tarvitsevat on tarvetta vastaavia varustuksia, ja valmiutta, mutta Yhdysvaltain oli pidättäydyttävä jokaisesta teosta, joka voitaisiin selittää haasteeksi varustusten lisäämiskilpailuun, ja pikemminkin suunnattava kaikki pyrkimyksensä tällaisen kilpailun poistamiseksi ainiaaksi.

Kuuntelin tätä puhetta radioitse ja mikäli tähän sävystä saattoi päätellä, presidentin yksitoikkoiseen esitykseen tullessa mainitussa kohdassa vähän lämpöä, lausuttu ajatus oli se mikä todella hänen mielessään oli kytynyt ja joka silloin leimahti esille ristiriidan takia kongressin kanssa.

Kongressi hyväksyi varoja mainitun kolmen laivan rakennuksen alulle panemiseen. Se osoitti myös muissa sotilasmyönnytyksissä harrastusta lisäyksiin. Se oli hallitus joka niissäkin asioissa, "taloudellisista syistä" vaikutti vastustavaan suuntaan.

Kun varat myönnettiin yhteydessä muiden laivastolle myönnettyjen varojen kanssa, oli ilmeistä, ettei presidentti voinut vetollaan päätöstä tehdä mitättömäksi. Hän allekirjoittikin lain heti.

Tällä on siis se omituinen suhde, että innostus varustuksiin kongressissa näyttää olevan suurempi kuin hallituksessa. Kuvaavaa oli, että laivastolain joutuessa senaatissa äänestettäväksi, puolesta äänesti 24 republikaania ja 25 demokraattia ja vastaan 18 republikaania 8 demokraattia ja 1 talonpoikais-työpuolueen jäsen. Siis puoluerajoilla ei ilmeisesti ollut asian ratkaisun kanssa paljonkaan tekemistä.

Pitkälle meneviä johtopäätöksiä kysymyksessä olevasta tilanteesta ei ole tehtävä. Yhdysvallat ovat nykyään paljon jälessä Englannista ja Japanista risteilijä-voimiin nähden.

Laajanpuoleinen rakentaminen tullee sentähden joka tapauksessa kysymykseen lähivuosina, sillä ei voine odottaa, että Englanti, jolla on intressinsä Välimerellä ja kaukaiset siirtomaansa suojeltavina, ja jonka Välimeren takia on pidettävä silmällä Ranskan ja Italian toimenpiteitä, suostuisi tasoittamaan ristelijsuhdetta alaspäin Yhdysvaltain tasolle. Yhdysvaltain lienee rakennettava, jos se tahtoo pysyä Englannin tasolla.

Presidentti Coolidgen merivarustusten rajoittamista koskeva memorandum (lähetyksen kirje N:o 232) tuli kuten ilmoitin aikoinaan täydellisenä yllätyksenä ja oli ikäänkuin täysi selitys presidentin kannanotosta laivojen rakennuskysymyksessä. Täällä ollaan siksi syrjässä Genevessä tapahtuneista neuvotteluista ja harrastus niihin kysymyksissä, yksinpä laivastomiestenkin taholla, siksi vähäinen ettei täällä joudu kuulemaan asiantuntemukseen perustuvia kommentaarioita toimenpiteen johdosta. Ranskan ja Italian ilmaistua kielteisen kannan, valtiodepartementti otti Englannin ja Japanin ambassaadien kanssa esille kysymyksen kolmen vallan välisistä neuvotteluista. Nyt kun nämä molemmat maat ovat ilmaisseet myönteisen kantansa, Yhdysvallat ovat ehdottaneet, että neuvottelut asiasta tapahtuisivat kesäkuun 1 päivän tienoissa Genevessä. Samalla Yhdysvallat lausuvat toivomuksensa että Ranska ja Italia huomaisivat mahdolliseksi ottaa jossain muodossa osaa neuvotteluihin.

Esillä olleita kieltolakia koskevia kysymyksiä.

Kuten viime vuoden raportissani N:o 7 tiedoitin hallituksen kieltolain voimaansaattamisesta huolehtivat elimet kokivat suuren pettymyksen kun eräitä lakiehdotuksia, jotka tarkoittivat kieltolain toimeenpanon tehostamista, ei silloin päättyneen istuntokauden aikana säädetty laiksi. Nyt päättyneellä istuntokaudella säädettiin yksi laki, jonka kieltolakiviranomaiset katsovat suurimerkityksiseksi, ja jonka kautta osa viime vuonna täyttämättä jääneistä toiveista täytetään. Tarkoitetaan lakia, jolla valtiovaraindepartementtiin perustettiin erityinen kieltolaki-toimisto siihen kuuluvine virkoineen. Sisäisten verojen kommissionäriille kuuluneet kieltolain toimeenpanoa koskevat tehtävät samalla lailla siirrettiin valtiovarain ministerille, jonka määräysten alaisena uuden toimiston on toimittava. Toimisto tulee olemaan erityisen, valtiovarain ministerin nimitettävän kieltolakikommissionäarin johdon alaisena ja kaikki virkamiehet, paitsi kommissionäriä on nimitettävä siviilivirkoja koskevien sääntöjen mukaan. - Tällä viimemainitulla määräyksellä on aivan erityinen merkitys sillä siten poistetaan se toiminnan tehokkuutta tähän saakka haitannut järjestelmä, jonka mukaan puolue-poliittiset näkökohdat pääsivät nimityksiin vaikuttamaan ja palvelukseen saatiin sopimattomia henkilöitä.

Toinen lakiehdotus, jota viranomaisten taholla pidettiin tärkeänä, koski hallituksen kontrolloiman yhtiön aikaansaamista väkijuomain valmistamiseksi lääketarkoituksiin. Lasketaan että maassa olevat, kotimaassa valmistetut varastot kuluvat loppuun neljässä vuodessa. Kun tarkoitukseen sopivain väkijuomain valmistamiseen lasketaan kuluvan neljä vuotta (varastoimisaika) asiaa pidettiin kiireellisenä. Mutta ehdotusta ei saatu laiksi säädettyksi. Viranomaiset koettavat nyt järjestää asian tekemällä sopimuksia yksityisten väkijuomatehtaiden omistajain kanssa.

Kuluneena istuntokautena ei ollut mitään kuulusteluja siinä muodossa ja mittakaavassa kuin edellisessä istuntokautena kielto- lakikysymyksen ympärillä, mutta keskusteluissa asiaa eri yhteyksissä kosketeltiin ja yhdessä kohdassa pyydettiin viranomaisilta selitystä. Oli ilmennyt, että kielto- lain noudattamista valvovat viranomaiset erinäisissä tapauksissa olivat käyttäneet provokatoorisia keinoja. Niinpä hallituksen asiamiehet julkisilla, valtion tai jonkun kunnan varoilla olivat pitäneet salakapakkaa, jossakin tapauksessa harjoittaneet väkijuomain salakuljetusta j.n.e.

Lähettyessään senaatille jäljennökset viranomaisten tiedossa olevia tapauksia koskevista asiakirjoista apulaisvaltiosihteeri, kenraali Andrews, m.m. huomautti, että departementin asiakirjat osoittavat, ettei kysymyksessä olevanlaista toimintaa departementin puolelta missään tapauksessa suositeta, että se kielletään, jos siihen sisältyy laittomuutta, varsinkin tapauksissa kun keinoja käytetään muuhun tarkoitukseen kuin todistusten saamiseksi suuria lain rikkojia vastaan, jotka toimivat kaupallisesti järjestetyn laittoman väkijuomaliikkeen alalla.

Hän huomauttaa että kielto- lakia valvovalle elimelle on useita kertoja teroitettu, että niiden on käytäytävä niin, että saavat puolelleen yleisön kunnioituksen, eikä ole käytettävä laittomia keinoja lainrikkojain kiinnisaamiseksi. Niille on useita kertoja annettu sellaisia ohjeita, että federaalihallitus ei pidä silmällä mitään yksilöiden privaattitapoja, vaan että sen päämäärä lakia toimeenpantaessa on saada poistetuksi yhteiskunnasta kaupallisesti järjestetty väkijuomaliike ja ne järjestöt murretuiksi, jotka sitä harjoittavat. Hän huomauttaa lisäksi, että tärkein väkijuomain lähde oli meritse tapahtuva salakuljetus. Tätä liikettä harjoittavat henkilöt, joilla on suuret rahasumat käytettävänä pitkälle ulottuvain organisatsioonien ylläpitämiseksi ja laajalle ulottuvan toiminnan kustantamiseksi. Näiden järjestöjen murtamiseksi oli tarvittu käyttää salaisia agenteja laivauskeskuksissa ja laivoissa itsessään tarkoituksella kerätä tietoja salakuljettajain menettelytavoista, jotta

osattiin ryhtyä tarkoituksenmukaisiin vastatoimenpiteisiin. Kenraali Andrews sanoo tätä tietä saadun ne tarkat tiedot, jotka tekivät mahdolliseksi järjestelyt Englannin viranomaisten kanssa, joiden järjestelyjen kautta salakuljetus merentakaa on melkein pysäytetty.

Hän viittaa tässä niihin neuvotteluihin, joista viime vuoden raportissa N:o 7 mainitsin. Täällä hiljan julaistiin näitä neuvotteluja koskevat asiakirjat, paitsi niitä nootteja, joilla asia lopullisesti järjestettiin. Ilmenee että Englanti on osoittanut suurta auliutta Yhdysvaltain viranomaisten avustamisessa. Asia on luonnollisesti tärkeä, meidän vastaavanlaisia asioita järjestettäessä mahdollisesti huomioonotettava ennakkotapaus. Lähetystö paraikaa kerää asiaan liittyvää ainehistoa voidakseen sen lähettää mahdollisimman täydellisenä.

L. Astrom

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Isström'n raportti no 3.

Washington.

31/3 1927

Asiakirjavälikö sisältää 10 kirjoitettua lehteä
Valtionarkistossa 24.7.1962
Juhani Kuusela

Suomen Lähetystö
Finlands Beskickning

WASHINGTON, D.C.

N:o 492

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o 6 / 301 S. D. 1927		
22/4-27	6	LIL
6.	C8	

Huhtikuun 4 päivänä 1927.

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia ohellisena lähettää tämän vuoden raporttini N:o 3, joka sisältää:

"Muutamia Suomen luoton nykyistä asemaa valaisevia seikkoja" ja

"Sovjet-Venäjän kauppaluotosta Yhdysvalloissa."

Vastaanottakaa, Herra Ministeri mitä suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Astrom.

Herra Professori Väinö Voionmaa,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m., y.m., y.m.,

H e l s i n k i

No 6/301 Ser. D. 1927		
22/4-27	Vo	Liit.
5	CS	
AMERICA	EUROPE	ASIA

Washington'issa olevan lähettilään 1927 vuoden

raportti N:o 3

Maaliskuun 31 päivältä

Muutamia Suomen luoton nykyistä asemaa valaisevia seikkoja.

Käydessäni tämän viikon alussa New York'issa kävin Wall Street'illä keskustelemassa nykyisestä tilanteesta rahamarkkinoilla. Matkaa varten varaamani aika ei sallinut perusteellisempaa yleisen tilanteen tutkimista. Eihän sellaisella meidän kannaltamme katsoen tällä hetkellä lienekään suurta merkitystä. Aikakautiset julkaisut ja säännölliset kurssitiedoitukset lienevät varustaneet asioita kotimaassa seuranneet viranomaiset riittäväillä tiedoilla pääilmiöistä, kurssien kohoamisista, euroopalaisen finansioimisen suhteellisesta vähenemisestä, etelä-amerikalaisen suhteellisesta lisääntymisestä, tämän vuoden alussa tapahtuneesta, ennätyksiä saavuttaneesta uusien emissionien määrästä (noin 1 miljardi 6:ssa viikossa) ja todennäköisesti siitä aiheutuvasta jonkuvertaisesta hintojen alenemisesta viime päivinä. Keskitin tiedusteluni kysymyksiin, joiden kautta saisi valaistusta Suomen luoton asemaan nyt noteerausten käytyä korkeammiksi.

Kuten olen aikoinaan eri kertoja huomauttanut Suomen obligationit olivat alussa erittäin vaikeita saada kaupaksi. Spontaanista kysyntää ei ollut nimeksikään vaan riippui myyminen aktiivisesta myyntityöstä. Suomen obligationit eivät kuuluneet niihin arvopapereihin, joita suuret yksityiset sijoittajat, vakuutuslaitokset ja muut obligatioita ostavat rahalaitokset ostavat suurissa tukuissa, ja joiden ympärille on kehittynyt spontaanista ostohalua, joka tulee näkyviin ostomääräysten muodossa heti kun kurssi vähänkin alenee. Suomen obligatioihin nähden City Company on saanut pitää varansa, etteivät noteeraukset menisi liiaksi alas,

yleisen tendenssin ollessa alaspäin, ostamalla niitä pörssissä ja myymällä ne jälleen myyntijärjestönsä kautta. Olie miehenkiintoista koettaa saada selville, oliko hintain kohoamisen yhteydessä tapahtunut näissä suhteissa muutosta.

Ennenkuin Mr. Schoepperlen kanssa keskustellessani ehdin keskustelua näihin asioihin johtaa, hän suurella tyytyväisyydellä ehätti ilmoittamaan, että Suomen obligatioita oli hiljan vihdoin myyty huomattava määrä erälle vakuutusyhtiölle, ei tosin millekään Yhdysvaltain suurelle yhtiölle vaan varovaisista sijoituksistaan tunnetulle kanadalaiselle yhtiölle. Hän asiasta mainitsi muistuttaen minua niistä ajoista pari vuotta sitten kun yhteisesti koetimme keksiä argumentteja saadaksemme erään suuria vakuutusyhtiöitä edustavan asiamiehen ylipuhutuksi. Tämän asiamiehen ainoa järkkymättömäksi jäänyt ostoista pidettytymisen syy oli Suomen rajoittuminen Venäjään. Mr. S. sanoi että tämä on vieläkin kaikkien suurten sijoittajain ja, agenttien ilmoitusten mukaan, lukuisain pientenkin pääasiallinen, usein ainoa vastaväite. Nykyään on sentään, hän sanoi, huomattavissa hyvän verran spontaanista Suomen obligationien kysyntää. Mutta toiselta puolen juuri viime päivinä oli osoittautunut tarpeelliseksi kurssin tukemistarkoituksessa ostaa pörssissä suomalaisia obligatioita huomattavasti enemmän kuin he spontaanisen kysynnän tyydyttämiseksi tarvitsivat, siis edelleenkin aktiivisellä työllä myytäviksi.

On siis ollut selvästi huomattavissa kehitystä parempaan päin, mutta kurssimme ei vielä näytä olevan jos mainitun pankkimiehen lausuntoon saa luottaa, siinä määrin omin varoin paikallaan pysyvä kuin sen tulisi olla. Minulla oli se vaikutus että hän puhui täysin avomielisesti. Hän sanoi oman käsityksensä olevan että tähän astinen kehitys selvästi osoittaa, ettei ole kuin kysymys ajasta, muutamista vuosista, ennenkuin Suomen luotto on täysin tyydyttävällä kannalla sekä hinnan korkeuteen että vakavuuteen nähden.

On muutoin mahdollista, ettei amerikalainen yleisö vielä-
kään ole niin tottunut ulkolaisiin obligatioihin, että se re-
ageeraisi niiden kurssiheilahdulsiin yhtä valppaasti kuin koti-
maisten lainain ollessa kysymyksessä. Mr. S. huomautti nimen-
omaa, että Skandinavian maiden, varsinkin Ruotsin, kurssuja tukee
suuresti kotimaasta päin tuleva kysyntä. Ruotsalaiset pankit ja,
vaikka vähemmässä määrin, norjalaiset ja tanskalaisetkin lähēt-
tävät heti huomattavia ostomääriä kun kurssi syystä tai toi-
sesta alenee pari tai kolme pistettä. - Liekö tämä jonkulaista
politiikka vai onkohan näissä maissa aina olemassa kysyntää oman
maan dollariobligatiomaille, sitä en täältäpäin voi arvostella.

Kun Suomen luottoa aikoinaan Amerikan markkinoille intro-
dusoitiin oli yhtenä suurena vaikeutena se, että Suomen luotto oli
Lontoossa noteerattu alle sen hinnan, jota me koetimme saada ja
onnistuimmekin saamaan näillä markkinoilla. Niihin aikoihin, ja
kuten aikoinaan olen huomauttanut pitkät ajat ensimmäisen lainam-
me myynnin jälkeen tilanne täällä yleensä ole sellainen, että ensi-
luokkaisetkin eurolaiset /pysyivät^{lainat} täällä jonkuverran alemmassa
hinnassa kun Lontoossa, Suomen lainan ollessa poikkeusten joukossa.
Mainittu yleinen suhde arveltiin riippuvan Amerikan sijoittajain
tottumattomuudesta sijoitella varojaan ulkolaisiin papereihin.
Olen aikoinaan kertonut siitä tarmokkaasta valistustyöstä, jota
pankit suorittivat yleisön kasvattamiseksi ja epäsuhteen poistami-
seksi. Tämä valistustyö on saanut muutoksen aikaan vai onko
muutos aiheutunut pääasiassa siitä, että Europasta päin on yhä
enemmän ruvettu kysymään dollarimääräisiä obligatioita, siitä en
voi varmaa käsitystä lausua, todettava on joka tapauksessa, että
nykyään yleinen suhde on, pankkimiesten ilmoituksen mukaan, se
että eurolaisten lainain noteeraus New Yorkissa on konkuverran
korkeampi kuin vastaavan luoton noteeraus Lontoossa. En ole
viime aikoina säännöllisesti seurannut Suomen lainain New Yorkin
ja Lontoon noteerausten suhdetta, mutta kun pistokokein tein täl-
laisia vertauksia New Yorkissa ollessani huomasin, että vertaamieni

noteerausten suhde, ottaen huomioon, että Lontoon noteerauksiin sisältyy myös lähinnä esitettävän kupangin arvo noteerauspäivänä, kun taas New Yorkissa edellytetään korko viime koronmaksupäivästä selvitettäväksi erikseen, oli edelleenkin sellainen, että lainamme noteeraus New Yorkissa oli vähän yläpuolella Lontoon noteerausten.

Tämä seikka taustana oli mielenkiintoista pankkimiehiltä kuulla, että Suomen dollariobligatioita on viime aikoina myyty huomattavat määrät Europassa New Yorkin noteerausten perustella. Mikäli Mr. Schoepperle muisteli niitä oli myyty yli miljoonan dollarin edestä Lontoossa ja yli puolen miljoonan edestä Parisissa, suunnilleen saman verran Sveitsissä ja pienempiä määriä muualle Europaan, yhteensä hyvän verran kolmatta miljoonaa, ehkä täysin kolmehin. Hän sanoi myynnin Europassa olevan vähäisistä sijoittajien enemmistä mutkitta ostaessa papereita, joita pankki suosittelee.

Sovjet-Venäjän kauppaluotosta Yhdysvalloissa.

Olen eri yhteyksissä aikoinaan kosketellut Venäjän luotonsaantimahdollisuuksia Amerikassa huomauttaen, että kysymys luoton antamisesta Venäjälle on niitä kysymyksiä, joihin näiden pankkimiehet voivat, valtiodepartementin kielteiseen kantaan viitaten, ottaa non possumus kantansa valittavalla olkapäiden nyökkäyksellä. Se luotto mitä Venäjä tšekäläisiltä pankeilta on saanut rajoittuu pääasiassa siihen, että tavaralaivauksia on finansioitu lähetysten ollessa Venäjän alueen ulkopuolella. Vain yksi pankki (Chase National Bank) lienee ulottanut luottoa pitemmäksi ajaksi lainaten osan Venäjän kaupalla ansaitsemistaan voitoista kolmeksi, ehkä joskus kuudeksikin kuukaudeksi. Jotku teollisuusliikkeet ovat myöntäneet tavaroitaan myydessään pitempiaikaistakin luottoa, mutta kaikista päättäen siinä ei ole ollut kysymyksessä erittäin suuret summat.

New Yorkissa käydessäni tällä viikolla tapasin pankkimiehen, jonka erikoisalana tuntui olevan Venäjän asiain seuraaminen. Esitän seuraavassa hänen kertomiaan seikkoja.

Hänen puheistaan päättäen kolme New Yorkin pankkia ennen muita harrastaa Venäjän luottokysymyksiä, nimittäin Chase National Bank, Equitable Trust Company ja National City Bank. Viimemainittu lienee näistä kolmesta pidättyväisin, ensiksi mainittu aktiivisin. National City Bank'illa oli vallankumouksen tapahtuessa Venäjällä n. 250 miljoonaa ruplaa intressinään, niistä n. 50 miljoonaa ruplaa sen omia varoja, 200 miljoonaa ruplatalletuksia. Se on onnistunut saamaan Venäjältä vain pienen osan asiakirjoistaan ja on koettanut virkamiestensä muistin varassa järjestellä asioita ja suorittaa tallettajien saatavia - paperiruplissa. Sillä on ollut ja on edelleenkin lukuisia oikeuden käyntejä näistä asioista. Sen varovaisuus nykyään osaksi johtunee näistä katkerista kokemuksista. Se finansioi venäläistä Tyynen meren satamien kautta

tapautuvaa vientiä International Banking Corporation'in kautta. Tämä Kaukaisessa Idässä 15 miljoonan dollarin suuruisilla omilla varoilla opereerava pankki on nyttemmin kokonaan City Bankin omistama. Sen Venäjän kanssa harjoittamat afäärit tehdään pääasiallisesti Harbin'issa olevan konttor'in kautta. Pankki finansioi Venäläistä vientiä hyväksyen yksinomaa pilaantumaton tavaraa vakuudeksi ja lainaten tavaroita vastaan 65 prosenttiin kuukin lähetyksen arvosta. Pienemmässä määrin pankin Lontoon-konttori myös on finansioinut venäläisten tavarain liikuttamista Venäjän rajain ulkopuolella.

Chase National Bank on finansioinut Venäjän puuvilla-laivaukset Yhdysvalloista. Kysymyksessä on ollut suuret kaupat. Toisten tietojen mukaan puuvillaa olisi ostettu täältä Venäjälle 65 miljoonan dollarin edestä toisten tietojen mukaan 87 miljoonan edestä. En ole tilaisuudessa kontrolloimaan kumpi on oikeampi määrä. Kertojani mukaan venäläisten olisi ollut maksettava 35 % ostoistaan käteisellä, pankin finansioidessa 65% lastien arvosta. Laivat hänen kertomansa mukaan kaikki kuljettivat puuvillan Murmanskiin. Mutta niiden oli ollut pysähdyttävä Pohjois-Norjan satamaan, Vardöhen tai Kirkenäsiin, josta niitä ei laskettu etemmäs ennenkuin tuli ilmoitus, että venäläiset olivat suorittaneet koko lastin hinnan. Vihitään venäläisten kehuneen, että he olivat saaneet joitakin lasteja luotolla Murmanskiin saakka. Tämän asian todellinen laita kuuluu olevan niin, että oli sattunut, kun useita laivoja oli samanaikaisesti matkalla, että ensimmäiset Norjaan saapuneet laskettiin Murmanskiin ilman että suoritusta oli todistettu tapahtuneeksi. Katsottiin näissä tapauksissa matkalla olevain lastien tarjoovan riittävän vakuuden täten perille laskettujen lastien maksamisesta. - Venäläiset kuuluvat koko ajan yrittäneen saada puhdasta luottoa. Loppuaikoina pankki oli, voitoillaan pelaten, antanut verrattain merkityksettömään määrään kokoavan muutamien kuukausien luottoa.

Uudesta sadosta venäläiset ovat ilmoittaneet haluavansa ostaa 300,000 paalia puuvillaa ja ovat tiedustelleet luottoa ostosten finansioimiseen. Kertojani piti varmana etteivät he puhdasta luottoa nytkään saisi vaan korkeintaan sen luontoista ja määräistä luottoa laivauksien yhteydessä, mistä edellisessä on ollut puhe.

Equitable Company'n operatsiooneista kertojallani ei ilmeisestikään ollut lähempiä tietoja, mutta hän kertoi yhtä ja toista Venäjistä intresseeratuista amerikalaisista firmoista.

Harriman ryhmään varsinaisesti on ainoa aktiivinen amerikalainen konsessioonien pitäjä Venäjällä. Se on järjestänyt Kaukaasiassa olevain mangaani kerrosten tuotannon ja markkinoille toimittamisen varsin taloudelliseksi siitä päättäen, että voitot 15 kuukaudelta ovat, kertojani mukaan, kohonneet 750,000 dollariin. Ryhmällä sanotaan paraikaa olevan hankauksia Venäjän viranomaisten kanssa jonku rautatierakennus-sitoumuksen takia. Ryhmä lienee jossain kontrahdissa sitoutunut panemaan kolmatta miljoonaa rautatiehen kaivoksista satamaan ja tahtoisi nyt päästä tuosta sitoumuksesta irti.

Fordin 15,000 traktorin luotolla myymisestä, josta venäläisellä taholla sanotaan paljon puhutun, kertojani tiesi seuraavaa. Ford on traktorinsa myynyt sellaisilla ehdoilla, että 75% hinnasta oli ollut maksettava käteisellä 25%:n jäädessä velaksi. Kun hinnat olivat olleet samat bruttohinnat joista 25% yleensä menee välikesille eikä joudu Fordille, Ford siis olisi käteismaksulla saanut suorituksen koko varsinaisesta hinnastaan, antaen luottoa sen päälle lisätyn ylimääräisen voiton määrän.

Jotkut tšekäläiset teollisuusfirmat kuuluvat myyneen tuotteitaan, pääasiassa maataloudessa tarvittavia erilaisia tavaroita, siten että ovat vaatineet kauppahinnasta 50% käteisellä 25% kolmen kuukauden kuluttua ja 25% kuuden kuukauden kuluttua suoritettavaksi. Kysymyksessä sanotaan olevan verrattain pienten kauppain. Kertojani

sanoi tietävänsä erään tapauksen jolloin jokin Buffalolainen firma oli myynyt vieläkin pitempää luottoa myöntäen, nimittäin 25% käteisellä, 25% kolmen, 25% kuuden ja 25% yhdeksän kuukauden kuluttua maksettavaksi. Kun hän oli eräältä liikkeen johtajalta tiedustellut asiaa tämä oli sanonut, että hänen firmansa toivoo vastaisuudessa saavansa hyvät markkinat Venäjällä ja että he aikovat laskea myöntämistään luotosta mahdollisesti saamansa tappion ilmoituskuluihin. Kysymyksessä lienee ollut 300,000 dollarin affääri.

Edelläesitetyt seikat selvästi viittaavat siihen ettei luottamus venäläisiin ole varsin suuri. Venäläisten puolesta affäärejä hoitaa neljä eri elintä: Centrosoyus-America, jonka etunenässä on eräs Mr. Janssen, Selkosoyus, jonka asioita hoitaa Rosen niminen mies, All Russian Textile Union, jota edustaa Mr. Yonoff ja Amtorg, jonka puolesta esiintyy Mr. Prigarin. Molemmat ensiksi mainitut, osuustoiminnallisia järjestöjä edustavina, tuntuivat olevan huomattavasti suuremmissa pankkimiesten suosiossa kuin jälkimmäiset, välittömämmin Venäjän valtiolimiä edustavat kaksi organisaatiota. Kuulin suurella tyydytyksellä todettavan, että valtionelimiäkin nykyään edustavat osuuskunnissa kokemuksensa ja kouluutuksensa saaneet miehet. En itse voi tarkastaa ovatko Yonoff ja Prigarin osuustoimintamiehiä vaiko ei.

Olen monet kerrat muussa yhteydessä huomannut, että New York'in pankkimiehet nykyään suurella mielenkiinnolla tutkivat osuustoiminnallisia järjestelymuotoja. Niinpä Mr. Schwedtmann'in kanssa Suomesakin käynyt National City Bankin johtajan apulainen, Mr. Rentschler, (Mr. Mitchell'in lähin mies ja todennäköisin seuraaja, kun Mr. Mitchell joskus siirretään hallintoneuvoston puheenjohtajan paikalle) puhui suurella innostuksella Tanskassa ja Suomessa huomaamistaan ja kuulemistaan osuustoiminnan alaan kuuluvista asioista. Suomessa hän tuntui saaneen tietoja pääasiassa

tri Pitkänimieltä. Olen aikaisemmin päätellyt, että tämä har-
rastus yksinkertaisesti johtuisi Yhdysvalloissa vuosi vuodelta
yhä yleisemmäksi käyvästä ajatussuunnasta, jonka mukaan Ameri-
kan maatalouden vaikeudet parhaiten ja tehokkaimmin voitetta-
isiin osuustoiminnallisella järjestäytymisellä. Viimeiset kes-
kusteluni pankkimiesten kanssa viittasivat siihen, että he
odottavat taloudellisen tervehtymisen Venäjälläkin tapahtuvak-
si suureksi osaksi osuustoiminnallisten yritysten vaikutuksesta.

L. Astrom,

Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C8.

ASIA: _____

Ministeri Aströmin raportti no 4.

Washington.

9/4 1927.

Asiakirjavihko sisältää 10... kirjoitettua lehteä

Valtionarkistossa 24.7.1962

Juhani Vuorenpää

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Aströmön raportti no 4.
Washington.

9/4 1927.

Asiakirjavihko sisältää 10... kirjoitettua lehteä

Valtionarkistossa 24.7.1962

Juhani Yrjänheikki

Suomen Lähetystö
Finlands Beskickning

WASHINGTON, D.C.

N:o 565

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 7/301 Sae. D. 127		
26/4-27	to	LII.
HYVÄK.	OSASTO	ASIA
5	C8.	

Huhtikuun 12 päivänä 1927.

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia ohellisena lähettää raporttini

N:o 4, joka käsittelee "Väkijuomain salakuljetuksen vastus-
tamiseksi ulkomaiden kanssa tapahtuvaa yhteistoimintaa."

Vastaanottakaa, Herra Ministeri mitä suurimman kun-
nioitukseni vakuutus.

L. Astrom.

Herra Professori Väinö Voionmaa,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m., y.m., y.m.,

H e l s i n k i

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
7/301 Sae. D. 1 27		
264-27	2	LII
ASIA	OSASTO	ADA
	5.	Cog.

Washington'issa olevan lähettilään 1927 vuoden
raportti N:o 4

Huhtikuun 9 päivältä

Väkijuomain salakuljetuksen vastustamiseksi ulkomaiden kanssa
tapahtuvaa yhteistoimintaa.

Taistelussaan väkijuomain salakuljetusta vastaan Yhdysvallat jo useina vuosina ovat huomanneet tarpeelliseksi ryhtyä sopimusten kautta järjestelemään suurempaa liikunta-alaa valvonnasta huolta pitävälle viranomaisille. Aikaisempina vuosina nämä pyrkimykset keskittyivät niiden sopimusten tekemiseen, joilla järjestettiin 3 meripenikulman aluevesi-rajasta riippumaton tarkastus- ja takaa-ajooikeus Yhdysvaltain rannikkovartioidelle. Tämän järjestelyn vaiheista lähetystö on aikoinaan tiedoittanut (katso raportteja N:o 35 vuodelta 1922, N:o 6 vuodelta 1923 ja N:o 2 vuodelta 1924 sekä erinäisiä kirjeitä ja asiakirjain lähetyksiä). Tähän alaan kuuluvat sopimukset, kaikki saman kaavan mukaan tehtyjä, ovat "Treaty Series" sarjassa julaistuna numeroina 685, 689, 693, 694, 698, 702, 707, 712, 718, 732, 738, 739, 749 ja 755. Belgian kanssa tehtyä sopimusta ei vielä ole julaistu.

Kuten muistettane, lähtökohdan näiden sopimusten tekemiselle muodosti ylioikeuden laintulkinta, jonka mukaan kaikki laivat, niin kotimaiset kuin ulkomaisetkin, kiellettiin pitämästä minkäänlaisia väkijuomavarastoja puurissa aluevesien sisäpuolella. Sen mukaan laivat eivät saaneet pitää edes omia, matkalla kulutettaviksi ajottuja varastoja, ei edes tullisinetillä sinetöityinä. Sopimuksissa asianomaisten ulkomaiden laivoille myönnettiin oikeus pitää varastonsa tullin sinetöimänä sopimuskumppanin myöntäessä Yhdysvaltain viranomaisille oikeuden tunnin laivakulun matkan päähän saakka rannikosta tarkastaa sopimuksen tehneen maan laivat, joka epäillänsä yrittävän kuljettaa väkijuomia Yhdysvaltain alueelle. Edellä

mainittu kielto väkijuomavarastojen laivassa pitämisestä sitävastoin edelleenkin on voimassa kotimaisiin laivoihin nähden. Tämä on aiheuttanut paljon valitettuja amerikkalaisten laivanomistajain taholta. Väitetään sen matkustajaliikenteessä tuottavan suuria vahinkoja amerikkalaisille laivanomistajille, matkustajat kun välttävät amerikkalaisia laivoja, tai vaativat niillä matkustaakseen paremman ruuan ja palveluksen ja enemmän mukavuuksia kuin vastavilta ulkolaisilta laivoilta. Näiden vaatimusten täyttämisen sanotaan käyvän Amerikan laivanvarustajille erittäin kalliiksi.

Tästä on hiljan tullut muistutetuksi sen johdosta että yli-oikeuteen on vedottu eräässä merimies ja laivanomistaja-järjestöjen nostamassa oikeusjutussa, jossa vaaditaan vieraiden valtojen kanssa tehtyjen sopimusten kumoamista, koska Amerikan oma laivanvarustajaliike ja merimiesammatti joutuu kärsimään kilpailussa erikoisetuja nauttivien ulkolaisten kanssa. Kysymyksessä olevain sopimusten kohtalo siis tulee riippumaan ylioikeuden päätöksestä.

Viime vuoden kuluessa Yhdysvaltain järjestelytoimenpiteet ulkovaltain myötävaikutuksen aikaansaamiseksi kieltolain noudattamisen ylläpitämisessä on ohjattu uusille teille.

Väkijuomia Yhdysvaltoihin salaa kuljettaneet laivat ovat yleensä liikkuneet Britannian lipun alla ja niiden lähtösatamat ovat olleet brittiläisellä alueella, Canadassa, Bahamassa, Bermudassa tai Englannissa. Oli siis varsinaisesti vain yksi vieras valtakunta, jonka kanssa järjestelytoimenpiteitä tarvittiin tehokkaan iskun iskemiseksi salakuljetukseen. Kun tämä maa maailmanpoliittisista syistä viime aikoina on aivan erityisesti pyrkinyt Yhdysvaltain ystävyyteen, saattoi edellyttää sen juuri tällä hetkellä olevan taipuvainen pitkällekin menevän avuliaisuuden osoittamiseen.

Jo joulukuulla 1925 valtiodepartementti aloitti asiasta keskustelut Englannin ambassadöörin kanssa. Maaliskuun 27 p:nä 1926 viimeainittu jätti valtiodepartementille Aide Memoiren, josta tässä esitän suomennoksen.

Aide Memoire.

Hänen Majesteettinsa hallitus oli jo muutamia kuukausia omistanut erittäin tarkkaa harkintaa kysymykselle ryhtyä aktiivisiin hallinnollisiin toimenpiteisiin auttaakseen Yhdysvaltain hallitusta sen toimenpiteissä estää väkijumien salakuljetusta mereltä käsin ja ne esitykset jotka Yhdysvaltain hallitus teki Hänen Majesteettinsa Ambasadöörin ja Yhdysvaltain Valtiodepartementin edustajien, Yhdysvaltain Valtiovaraindepartementin ja Oikeusdepartementin välisen viime joulukuun 2 päivänä tapahtuneen, neuvottelukokouksen tuloksena, otettiin myöhemmin suosiollisesti vastaan.

Hänen Majesteettinsa Ambasadööri on nyt saanut määräyksen ilmoittaa Valtiosihteerille Hänen Majesteettinsa hallituksen tässä asiassa tekemästä päätöksestä, johon sisältyy seuraavien hallinnollisten toimenpiteiden käytäntöönottaminen:

Ensiksi, voidakseen työskennellä Yhdysvaltain hallituksen kanssa estääkseen väkijumien salakuljetuksen Bahamasta, Hänen Majesteettinsa hallitus on valmis, huomioimatta Yhdysvaltain Rannikko Vartioston tehtävien laadun ja ne vaikeudet, jotka kohtaavat ilmoitusten tekoa tavallista virallista tietä aiottuista patrulli-alusten käynneistä Gun Cayhin ja lähi saarille, sallimaan määrätty Yhdysvaltain alukset saapua Britannian aluevesille Gun Cay'ssä ja siitä jatkuville saarille ilman tarkkaa Admiraliteetin ulkolaisten asetettujen laivojen käyntiä Britannian merentakaisissa satamissa koskevien määräysten noudattamista. Ainoa mahdollisuus, jonka Hänen Majesteettinsa hallitus haluaa nähdä noudatettavan tässä yhteydessä on, että kysymyksessä olevain alusten tulee ensin käydä Biminissä ilmoittamassa Bahaman Komissionerille aikomuksistaan, ja että on oleva selvää, että ne sen jälkeen ottavat oikean kannan eivätkä käytä valojaan saattamalla merenkulun vaaranalaiseksi. Tämä myönnytys tehdään edelleen sillä ehdolla että se rajoittuu Bahaman alueeseen ja kestävyteensä nähdessä yhden vuoden aikaan, jonka jälkeen Hänen Majesteettinsa hallitus on valmis harkitsemaan pyyntöä järjestelyn jatkamisesta, jos Yhdysvaltain hallitus katsoisi sen tarpeelliseksi.

Toiseksi, mitä tulee yleisemmin sovellettaviin hallinnollisiin toimenpiteisiin, Hänen Majesteettinsa hallitus on kehottanut laiva-rekisteriviranomaisia Länsi Indiassa pitämään erikoista huolta siitä, että alukset, jotka on aiottu salakuljetusta varten, estetään rekisteriöimästä Brittiläisen lipun alle, kehoittaen heitä tekemään erittäin tarkkoja tutkimuksia ennenkuin sallivat minkään aluksen merkityksi Brittiläiseen rekisteriin ja kieltäytymään rekisteriöimästä aluksia, elleivät he ole täysin varmat anomuksen rehellisyydestä. Asianomaisten merentakaisen hallitusten huomioon on painostettu edellä olevia määräyksiä ja niitä on kehoitettu antamaan asianomaisille paikallisille rekisteriöimisviranomaisille täysimmässä määrässä lain sallimaa kannatusta siinä tapauksessa, että viimeksimainittujen toimenpiteet jossakin tapauksessa väitettäisiin vääriksi.

Esimerkkinä asianomaisten siirtomaahallitusten auttavasta ja oikeasta kannasta, joka tietävästi on yhtä mieluisen Yhdysvaltain hallitukselle kuin Hänen Majesteettinsa hallituksellekin, Hänen Majesteettinsa Ambasadööri on kehoitettu huomauttamaan Valtiosihteerille kahdesta äskeisestä tapauksesta Bahamassa joissa tapauksissa Yhdysvaltain valvontaa viranomaisten kaappaaminen väkijuma-alusten brittiläiset rekisteriöidyt omistajat kieltäytyivät asettamasta

takuuta miehistölle sillä perusteella, että he olivat aikaisemmin myyneet aluksensa Yhdysvaltain kansalaisille. Bahaman viranomaisten pyytessä heitä selittämään miksi he olivat laiminlyöneet rekisteriöidä laivojensa myynnin, mistä huolimatta ja vaikka molemmat miehet ovat tunnettuja Nassauin kauppiaita, Siirtomaan kuvernööri on määrännyt, että heitä vastaan on ryhdyttävä lainmukaisiin toimenpiteisiin Merchant shipping lain rikkomisesta.

Askeinen "General Serret" tapaus tarjoaa toisen esimerkin Hänen Majesteettinsa hallituksen hallinnollisten virkamiesten käyttämistä menettelytavoista salakuljetusta harjoittavien laivojen kiinni ottamisessa. Kun oli saatu tietää, että tämä laiva jonka väliaikainen kansallisuustodistus kuluisi umpeen neljän päivän perästä, oli ottanut lastin whiskyä Antwerpenistä ja oli matkalla Halifaxiin enempää määräyksiä varten, Hänen Majesteettinsa hallituksen asianomaiset virkamiehet laivan saapuessa Doveriin vaativat, että sen oli täytettävä Merchant shipping lain vaatimukset, ennenkun matkaa voitiin jatkaa. Näihin vaatimuksiin sisältyi laivan kuivatelakalle nosto vesisyvyyden tarkastusta varten - mikä muodollisuus tavallisesti jätetään huomioonottamatta kysymyksen ollessa lastissa olevista laivoista; sellaista poikkeusta ei myönnetty "General Serret"ille ja kun Doverissa ei olle kuivatelakkaa, laiva vietiin Lontooseen ja pidätettiin täällä sekä sen whiskylasti purettiin.

Hänen Majesteettinsa hallitus on myös valmis ryhtymään hallinnollisiin toimenpiteisiin laivapäälliköiden saatamiseksi syytteeseen tullilain rikkomisesta, kun on riittävästi perustaa epäilylle, että he ovat tehneet väärä ilmoituksia määräyspaikkojensa suhteen. Tässä yhteydessä Hänen Majesteettinsa hallitus on halukas yhteistoimintaan hankkimalla kussakin erikoistapauksessa riittävästi langettavaa todistusaineistoa tehdäkseen mahdolliseksi syytteen nostamisen melkoisella varmuudella langettamisesta, niin myös Hänen Majesteettinsa hallitus on halukas poistamaan väkijuomien salakuljetusaluksia Brittiläisestä rekisteristä Yhdysvaltain viranomaisten esittäessä riittävästi kohtuudella luotettavaa todistusaineistoa siitä, että kyseenalaisen laivan omistaja tai haltia todella on amikalainen.

Kääntyessään tässä asiassa Valtiosihteerin puoleen Hänen Majesteettinsa Ambasadööriä on kehoitettu selittämään, että ne toimenpiteet, joihin Hänen Majesteettinsa hallitus on valmis suostumaan, eivät synnytä sitovaa velvollisuutta, mutta sisältävät sen puolelta vapaaehtoisien ja vapaaehtoisten avuntarjoajien joka voidaan peruuttaa, jos havaitaan, ettei se toimi tyydyttävästi käytännössä.

Lopuksi, lähemmän yhteistoiminnan aikaansaamiseksi Hänen Majesteettinsa hallitus haluaa lähettää Yhdysvaltain hallitukselle kutsun lähettää edustajan tai edustajia Lontooseen keskustelemaan asianomaisten brittiläisten viranomaisten kanssa, tutustukseen viimeksimainittujen mahdollisuuksiin ja rajoituksiin ja tutustaa heitä siihen tiedoitukseen ja apuun, jota Yhdysvaltain viranomaiset ovat tilaisuudessa antamaan. Uskotaan, että sellainen käynti asiallisesti edistää täydellistä yhteisymmärrystä ja tämän yhteistoimitatarjouksen tehokasta täytäntöönpanoa, minkä tarjouksen Yhdysvaltain hallitus toivottavasti hyväksyy todistuksena Hänen Majesteettinsa hallituksen halusta antaa sellaista apua, kuin sen vallassa on antaa."

Tässä ovat esitetyt ne alat joilla ja periaatteet joiden pohjalla Iso Britannia oli halukas avustamaan Yhdysvaltain viranomaisia. Aide memoiren lopussa ilmoitetaan kutsusta Yhdysvalloille lähettää edustajia Lontooseen neuvottelemaan asianomaisten brittiläisten viranomaisten kanssa, tutustaakseen heitä niihin mahdollisuuksiin asiain selvittämiseksi, joita Yhdysvaltain viranomaisilla oli.

Heinäkuulla viime vuonna kenraali Andrew, valtionvaraindepartementin apulaisvaltiosihteeri, jonka alaan taistelu salakuljetusta vastaan kuului, matkusti apulaisineen Lontooseen neuvottelemaan brittiläisten virkamiesten kanssa. He menivät hyvin varustettuina tiedoilla siitä mitkä Englannin lipun alla purjehtivat laivat salakuljetusta säännöllisesti harjoittivat, mistä satamista ne lastinsa ottivat j.n.e. Näistä neuvotteluista Yhdysvaltain taholta julaistiin seuraava tiedonanto:

"Raportti

Väkijuomain sala-
kuljetus

Koska väkijuomain salakuljetusta harjoittavat asukset usein käyttävät brittiläistä lippua ja lähtevät Britannian lain-säädännön alaisista satamista ja paikoista, Yhdysvaltain ja Hänen Majesteettinsa hallitusten kesken on tuon tuostakin syntynyt tätä liikennettä koskevia kysymyksiä ja päätettiin että järjestettäisiin Lontoossa kokous jotta molempien mainittujen hallitusten viranomaisten voisivat perinpohjin perehtyä asiaan. Kokouksia pidettiin Lontoossa heinäkuussa 1926.

Kun keskustelut tapahtuivat mainittujen viranomaisten kesken ei mitään menettelytapoja tai politiikkaa koskevia kysymyksiä voinut syntyä eikä liioin nostettu kysymystä mistään aikaisemmasta käytännöstä tai tapauksesta paitsi tarkoituksessa välttää vaikeuksia. Läsne olijain tarkoitus oli perehtyä kaikkiin seikkoihin, niin että molemmat puolet voisivat selvästi ja täysin oikein ymmärtää mitä tapahtui. Tunnettiin että, jos tämä tapahtui hyvässä uskossa ja tieteellisessä hengessä, olisi mahdollista keksiä keinoja helpottamaan kummankin puolen lakia käyttäessään kohtaamia vaikeuksia. Keskustelu oli senvuoksi varsin avoimelistä kun jokainen kummankin puolen mielessä oleva seikka tai vaikeus esitettiin ja otettiin keskustelun alaiseksi ilman mitään reservationia.

Kummankin puolen omaamat tiedot täydensivät toisen omaamia, ja huomio keskitettiin mihin lain rikkomuksiin, joita salakuljetusta harjoittavat henkilöt ovat tehneet tai tekevät. Monissa tapauksissa alukset on merkitty brittiläiseen rekisteriin laittomasti ja eräissä tapauksissa, kun ne käyttävät satamia ja paikkoja Britannian siirtomaissa, näyttää, että ne laiminlyövät noudattaa lain selviä määräyksiä, jotka koskevat lähtöselvityksiä (klareerausta), karanteenia ja muita seikkoja. Viranomaisten tarkoitus oli pitää huolta siitä, että nämä lain rikkomukset

otetaan käsitettäväksi ja että niiden täytyy loppua. Ei ole vähintäkään kysymystä millään tavoin sekaantua lailliseen kaupankäyntiin, jonka ei pitäisi olla vaikeata eroittautua laittomasta liikenteestä.

Jos kummankin puolen omistamat tiedot pannaan yhteen ja aikaansaadaan läheinen yhteistyö liikennettä valvovien virkamiesten kesken niin että kumpikin puoli tietää, mitä toinen tekee, ja voi antaa toisella oikeata ja tarpeellista apua, ja jos annetaan lain tarkan noudattamisen aikaansaattamiseksi mahdollisesti tarvittava lisä valta, pitäisi olla mahdollista vähentää varsin huomattavasti valitusten ja väärinkäsitysten syitä.

Tätä päämäärää silmälläpitäen viranomaiset ovat tehneet lopullisia hallinnollista laatua olevia ehdotuksia, joita molemmat hallitukset parhaillaan käsittelevät. Ilmeisistä syistä ei ole suotavaa, että näiden ehdotusten sanamuoto saatettaisiin julkiseksi ennenkuin ne on täysin käsitelty ja ovat tulleet voimaan."

Syyskuulla 1926 Yhdysvallat esittivät virallisessa nootissa toivomuksensa niistä toimenpiteistä, joihin se toivoi Ison Britannian ryhtyvän salakuljetuksen vastustamisen avustamiseksi ja Iso Britannia ilmoitti suostuvansa toimimaan ehdotusten mukaisesti. Näistä nooteista lähetystö ei ole saanut jäljennöksiä. Sille on ilmoitettu että oli sovittu Englannin kanssa niiden salassa pitämisestä, koska katsottiin, että niihin sisältyvät tiedot julkisuuteen jotakinkaan tietä joutuneina ja siten salakuljettajien tietoon tulleina tekisi näille mahdolliseksi väistää toimenpiteillä tarkoitettuja seurauksia. Noottien sisällöstä en siis ole tilaisuudessa tässä tekemään selkoa.

Kun on todennäköistä että niiden sisältö kuvastuu toimenpiteissä, joihin Englannin ja Kanadan viranomaisten taholta viime aikoina on ryhdytty, lähetystö on asianomaisilta tšekäläisiltä viranomaisilta viime kuukausien kuluessa kerännyt tietoja niistä toimenpiteistä joihin ~~noottien~~ jälkeen on ryhdytty. Esitän seuraavassa nämä tiedot.

Englantilaiset viranomaiset ovat amerikalaisilta saamiensa tietojen perustalla tarkastaneet laivarekisterinsä ja huomanneet, että useat laivat oli rekisteröity olemassa olemasta lakanneiden laivanvarustus toiminimien nimiin taikka suorastaan tekastuihin varustaja-nimiin. Kaikki nämä laivat poistettiin rekisteristä. Täten suurin osa Yhdysvaltain Atlantin-rannikolla liikkuneista ja ank-

kurissa makailleista salakuljettajalaivoista joutui rekisteristä pois.

Nelisenkymmentä laivaa yritti rekisteröityä Honduraksen rekisteriin, mutta Yhdysvaltain huomautus Honduraksen hallitukselle aiheutti niiden pikaisen poistamisen sanotusta rekisteristä.

Kanadan viranomaiset kieltävät väkijuomain pitämisen läpikulkuvarastossa pitempää aikaa kuin kuukauden. Kun salakauppa tarvitsee enemmän kuin kuukauden ajan tavarain myymiseen tämä on ankara isku Kanadan kautta tapahtuvalle salakaupalle.

Pitkin Kanadan rannikkoa on ollut vientivarastopaikkoja, joista väkijuomia on kuljetettu Yhdysvaltoihin. Nämä vientivarastot on Kanadan viranomaisten toimesta nyt lakkautettu.

Laivoja Kanadan satamista ulosselvittäessä on pantu merkille päätesatamaksi ilmoitettu paikka ja hankittu jälestäpäin tietoja siitä menivätkö sinne vai menivätkö Yhdysvaltoihin. Jos selviää, että laiva ei ole mennyt ilmoittamaansa määräpaikkaan ja tulee takaisin kanadalaiseen satamaan sen ei sallita selvitä sen jälkeen ensinkään. Täten väitetään olevan selitettävissä, että Halifax'in satamassa on nykyään joutilaana, ilman mahdollisuutta lähteä merelle, nelisenkymmentä alusta, kaikki väkijuomasalakuljetuksessa toimineita.

- Menettelytapa määräpaikkaan menemisen tai menemättömyyden selvittämiseksi lienee se, että epäluulojen alaisen laivan lähtiessä kanadalaisesta satamasta sikäläiset viranomaiset sähköttävät Yhdysvaltain viranomaisille, jotka lähettävät vartiolaivan tätä epäiltyä alusta vastaan Kanadan vesille, joilta se sitä vartioiden seuraa.

Yhdysvaltain viranomaiset väittävät, ettei salakuljetus laivastoa Atlantin rannikolla enää ole olemassa. Ainoa meritse tapahtuva salakuljetuksen muoto, jota vielä yritetään on, heidän puheidensa mukaan, n.s. syvän meren salakuljetus. Sillä tarkoitetaan sitä, että laiva asettuu parin sadan meripenikulman päähän rannasta. Mutta tämänkin viranomaiset väittävät tehottomaksi, sillä sellaisen laivan ilmestyessä amerikalainen vartiolaiva pannaan viereen vartiomaan. Boston'in ulkopuolella tällainen laiva kuuluu maanneen kaksi

kuukautta odottamassa tilaisuutta lastinsa maihin saamiseen onnistumatta kuljettaa yhtään kolia maihin. Sillä vartiolaiva on sitä koko ajan vahtinut.

Yhdysvalloillahan on oivalliset apuvälineet meritse tapahtuvan salakuljetuksen selville saamiseksi ja estämiseksi. Rannikkovartioston käytettävänä esimerkiksi on, tavallisten vartiotalusten lisäksi, nopeakulkuisia aikaisemmin laivastoviranomaisten alaisia aluksia. Rannikolla on lentoasemia, joiden lentäjät voivat tehdä havaintoja pitkien matkojen päähän j.n.e. Tehokkaimmaksi tekijäksi salakuljetuksen estämisessä luetaan nykyään, viranomaisten puheista päättäen Ison Britannian alueiden viranomaisten yhteistyö ja myötävaikutus.

Viranomaiset myöntävät että maarajaa Kanadaa vastaan ei ole saatu yhtä hyvin suljetuksi kuin on saatu merenrannikko.

Kun viimein kävin New York'issa koetin tapaamiltani tuttavilta udella, oliko merikuljetuksen sulkeminen hävittänyt tai vähentänyt väkijuomain salakaupan. Edellytin että hinnoissa ainakin pitäisi olla huomattava ero entiseen verraten. Ne heistä, jotka olivat sattuneet vallitsevista hinnoista kuulemaan sanoivat, että hinnat olivat suunnilleen samat kuin ne olivat olleet parin viime vuoden kuluessa ja alemmat kuin sitä aikaisemmin. Jos heidän tietonsa olivat oikeat, se viittaisi siis joko siihen, että vaikutus ei vielä tunnu "markkinoilla" tai että salakuljetus on löytänyt uusia teitä.

Kuuban kanssa tehty salakuljetus-sopimus.

Kun aikaisemmin mainitsin, että salakuljetuksen tukipaidat yleensä olivat brittiläisellä alueella, en unohtanut, että Kuuba myös on ollut tärkeänä salaa kuljetettujen väkijuomain lähteenä. Mutta Kuuban riippuvaisuus-suhde Yhdysvalloista on tehnyt helpoksi pitkälle menevät yhteiset järjestelytoimenpiteet. Yhdysvaltain viranomaiset pitävät Kuuban kanssa viime vuonna tehtyä sopimusta (Treaty Series N:o 739) parhaana niistä, jotka he ovat minkään maan kanssa saaneet aikaan.

Sopimus koskee sekä väkijuomain että siirtolaisten salakuljetusta. Sopimuksen sisällöstä mainittakoon tässä muutamia kohtia, jotka osoittavat, millaisia määräyksiä Yhdysvallat pitävät tällaisessa sopimuksessa tarpeellisina.

Sopimuspuolet sitoutuvat kieltämään klareerauksen meritse, ilmatietä tai maitse lähetetyiltä laivauksilta, kun niihin sisältyy tavaroita, joiden tuonti on kielletty tai rajoitettu toisen sopimuspuolen maassa. Sopimuspuolet sitoutuvat kaikilla laillisilla keinoilla estämään sellaisen aluksen tai kulkuneuvon selvimisen, josta voi selvästi huomata, ettei se aijo mennä määräpaikkaan, tai joka aikaisemmillä matkoilla toistuen on muka kokenut onnettomuuksia tai jonka menneisyys tai jota koskevat tiedot osoittavat että laivan kuljettamat henkilöt tai tavarat ovat aiotut laittomasti toimitettaviksi toisen sopimuspuolen alueelle. Kun toinen sopimuspuoli ilmoittaa toiselle, että määrättyä toisen sopimuspuolen satamassa olevaa alusta epäillään, vaikka sen määräpaikaksi ilmoitetaankin kolmannen maan satama, aikeista laittomasti kuljettaa sopimuspuolen alueelle henkilöitä tai tavaraa, toinen sopimuspuoli vaatii laivan päälliköltä sitoumuksen esittää matkan päätyttyä takuun siitä, että se on purkanut lastinsa tai laskenut maihin matkustajat määräpaikaksi ilmoitetussa satamassa. Jos sellaista todistusta ei aikoinaan esitetä, takuu menetetään ja laivalta kielletään viideksi vuodeksi oikeus päästä mihinkään kummankaan sopimuspuolen satamaan tai klareerata ulos mistään ^{jommankumman} sopimuspuolen satamasta. Lisäksi sopimuspuolten viranomaiset lupaavat toisilleen ilmoittaa epäillyistä henkilöistä ja laivoista ja esiintyä todistajina ja esittää todistuskappaleita toisen sopimuspuolen tuomioistuimissa jutuissa jotka johtuvat sopimuksessa kosketellun tapaisista lainrikkomisista.

L. Astoria

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 8.

ASIA:

Ministeri Aströmin raportti no 5.

Washington.

27/5 1927

Asiakirjavihko sisältää 10... kirjoitettua lehteä

Valtionarkistossa 24.7.1962

Juhani Jaanus

Suomen Lähetystö
Finlands Beskickning

WASHINGTON, D.C.

N:o 808

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 9 / 301 Sal. D. 1927		
9/6 - 27	fo	Liit.
5	OSASTO C10.	ASIA

Toukokuun 25 päivänä 1927.

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia ohellisena lähettää raportini

N:o 5, joka sisältää:

"Katsauksen Yhdysvaltain Poliittikkaan Kiinassa."

Vastaanottakaa, Herra Ministeri mitä suurimman

kunnioitukseni vakuutus.

L. Astrom.

Herra Professori Väinö Voionmaa,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m., y.m., y.m.,

H e l s i n k i

№ 9/301 Lae. D. 19 27		
9/6-27	№	Liit.
	OSASTO	ASIA
C	10	

Washington'issa olevan lähettilään 1927 vuoden

raportti N:o 5

Toukokuun 24 päivältä

Katsaus Yhdysvaltain Poliitiikkaan Kiinassa.

Lähetystön kirjeen N:o 141 (tammik. 27 p:ltä) mukana lähetetty valtiosihteeri Kellogg'in lausunto Kiinan politiikasta on siksi tyhjentävä ja siinä hahmoteltua politiikkaa on Yhdysvaltain puolelta siksi johdonmukaisesti noudatettu, että Suomen hallituksen pitämiseksi informoituna Yhdysvaltain aikeista olisi tässäkin tarpeetonta asioita selitellä, jollei täytyisi edellyttää, että sanomalehtien kirjoittelut suuntaan jos toiseenkin ovat voineet sotkea käsitystä tämänkin asian suorista viivoista. Voi sentähden olla syytä luoda lyhyt katsaus asiaan.

Sattuu olemaan niin, että valtiosihteeri Kellogg'in selostus Yhdysvaltain toimenpiteistä ja tapahtumista Peking'issä Washington'in konferenssin Kiinaa koskevien sopimusten ympärillä muodostaa suoranaisen jatkon sille tapahtumain ja tilanteen kuvaukselle, minkä minä esitin 1924 vuoden raportissani N:o 19.

Valtiosihteeri K. nimittäin huomautti, että jo ennen kuin viimeinen sopimusvaltio (nim. Ranska) oli sopimusta ratifioinut, Yhdysvaltain hallitus, heinäk. 1 p:nä 1925, reageeraten Kiinan hallituksen taholta esitettyyn pyyntöön, että epätasaiset sopimukset korjattaisiin, oli käyttänyt tilaisuutta osoittaakseen kiinalaisille, kuinka halukkaat Yhdysvallat olivat harkitsemaan kysymystä sopimusten tarkastamisesta ja kehoittaakseen Washington'in sopimuksen allekirjoittaja-valtoja kiirehtimään valmisteluja edellytetyä erityistä tullitariffikonferenssia varten. Ratifioimisasiakirjain tultua vaihdetuksi

No 9/301 Sal. D. 19 27		
9/6-27	V2	Liit.
	OSASTO	ASIA
C	10	

Washington'issa olevan lähettilään 1927 vuoden

raportti N:o 5

Toukokuun 24 päivältä

Katsaus Yhdysvaltain Poliitiikkaan Kiinassa.

Lähetystön kirjeen N:o 141 (tammik. 27 p:ltä) mukana lähetetty valtiosihtööri Kellogg'in lausunto Kiinan politiikasta on siksi tyhjentävä ja siinä hahmoteltua politiikkaa on Yhdysvaltain puolelta siksi johdonmukaisesti noudatettu, että Suomen hallituksen pitämiseksi informoituna Yhdysvaltain aikeista olisi tässäkin tarpeetonta asioita selitellä, jollei täytyisi edellyttää, että sanomalehtien kirjoittelut suuntaan jos toiseenkin ovat voineet sotkea käsitystä tämänkin asian suorista viivoista. Voi sentähden olla syytä luoda lyhyt katsaus asiaan.

Sattuu olemaan niin, että valtiosihtööri Kellogg'in selostus Yhdysvaltain toimenpiteistä ja tapahtumista Peking'issä Washington'in konferenssin Kiinaa koskevien sopimusten ympärillä muodostaa suoranaisen jatkon sille tapahtumain ja tilanteen kuvaukselle, minkä minä esitin 1924 vuoden raportissani N:o 19.

Valtiosihtööri K. nimittäin huomautti, että jo ennen kuin viimeinen sopimusvaltio (nim. Ranska) oli sopimusta ratifioinut, Yhdysvaltain hallitus, heinäk. 1 p:nä 1925, reageeraten Kiinan hallituksen taholta esitettyyn pyyntöön, että epätasaiset sopimukset korjattaisiin, oli käyttänyt tilaisuutta osoittaakseen kiinalaisille, kuinka halukkaat Yhdysvallat olivat harkitsemaan kysymystä sopimusten tarkastamisesta ja kehoittaakseen Washington'in sopimuksen allekirjoittaja-valtoja kiirehtimään valmisteluja edellytetyä erityistä tullitariffikonferenssia varten. Ratifioimisasiakirjain tultua vaihdetuksi

elokuun alussa samana vuonna allekirjoittajavallat jo syyskuun alussa ilmoittivat Kiinalle nootilla, että olivat halukkaat keskustelemaan tariffikysymyksestä, ja lokakuun 26 p:nä konferenssi jo kokoontui. Likin veron samaan aikaan tapahtuvaa poistamista vastaan konferenssi jo sopi siitä että osastotavat vallat sallisivat Kiinan kansallisen tariffilain voimaan-astumisen 1929 vuoden alussa. Konferenssin työ sujui hyvin siksi kunnes keuhällä 1926 Kiinan hallitus "pakotettiin epäkuntoon", kuten valtiosihteeri kohteliaasti lausui. Yhdysvallat olisivat olleet silloin, ja olisivat nytkin, valmiit neuvottelemaan, vaikkapa yksinäänkin, kun vain olisi selvyttä siitä kenen kanssa neuvotteluja voitaisiin käydä. Valtiosihteeri vielä huomautti, ettei Yhdysvaltain presidentillä ole valtaa tehdä mitättömiksi voimassa olevia sopimuksia, jotka senaatti on ratifioinut, vaan tilalle on saatava uusi sopimus, jonka kautta aikaisempain sopimusten myöntämistä oikeuksista luovuttaisiin. Lopuksi valtiosihteeri huomautti, ettei Yhdysvalloilla ole konsessionejä Kiinassa eikä ole koskaan osoittanut imperialistista kantaa sitä kohtaan.

Esitin alussa mainittuun kirjeeseen liitettyssä liitteessä vertailun Yhdysvaltain ja Ison-Britannian siihen mennessä ilmaistun kannan välillä. Tässä ei ole syytä siihen vertailuun palata. Onhan sanomattakin selvää, että konsessionejä Kiinassa pitävän ja oman sataman Kiinassa kontrolloivan Ison-Britannian harrastusten ja pyrkimysten täytyy, jo näistä tosiasioista johtuen, olla toisellaisten kuin Yhdysvaltain. Alkuaikoinahan Ison-Britannian menettelytapakin oli toinen sen neuvotellessa sen vallanpitäjän kanssa, jolla kulloinkin on kontrolli seudulla, jossa Isolla Britannialla oli intressejä suojattavina. Yhdysvaltain intressi suojata alamaisiaan ei tällaisia neuvotteluja edellyttänyt.

Ottaen huomioon 1924 vuoden raportissa 1924 esittä-
mäni seikat, on ilman muuta selvää, että valtiosihtööri Kel-
logg'in hahmottelema politiikka on Yhdysvaltain traditionien
mukainen. Sillä myöskin nykyään on yleinen kannatus Yhdys-
valloissa. Jonkulaisena todistuksena siitä on kongressin
edustajahuoneen myönteinen kannanotto erääseen sen ulkoasiain-
valiokunnan puheenjohtajan esittämään päätöslauselmaan, joka
tammikuun 28 p:nä, siis kaksi päivää valtiosihtööri Kellogg'in
lausunnon jälkeen, esitettiin valiokunnasta edustajahuoneelle.
Siinä ehdotettiin päätettäväksi

"että Yhdysvaltain presidenttiä kunnioittaen
pyydetäisiin ryhtymään neuvotteluihin asian-
mukaisesti valtuutettujen Kiinan tasavallan
edustajain kanssa, joilla on valta puhua
Kiinan kansan puolesta tarkoituksella neu-
votella ja laatia sopimuksen tai sopimuksia
Yhdysvaltain ja Kiinan tasavallan välillä,
asettaviksi nykyään näiden maiden välillä
voimassaolevien sopimusten tilalle, jotka
myöntävät Yhdysvalloille extraterritorialiset
eli lainkäyttöoikeudet Kiinassa tai rajoitta-
vat viimeainitun täyttä autonomiaa tulli-
lainsäädäntöön nähden."

Edustajahuoneen päätöksellä ulkoasiain hoidon alaan
kuuluvassa kysymyksessä on, kuten olen aikaisemminkin muissa
yhteyksissä huomauttanut, ainoastaan demonstrativinen ilanne.
Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, Mr. Porter, selitti, ai-
koinaan hänen kanssaan keskustellessani tästä päätöslausel-
masta, että hän piti sitä ennenkaikkea psykologisesti tär-
keänä, että kiinalaiset saataisiin vakuutetuiksi, ettei hei-
dän oikeuksiensa saavuttaminen tule riippumaan heidän päte-
vyydestään hankkia ne itselleen voimakeinoin, vaan että ainoa
mikä Yhdysvaltoihin nähden oli tarpeellista oli, että Kiina
pystyi osoittamaan että oli olemassa joku elin, joka oli oi-
keutettu puhumaan ja sopimaan koko Kiinan kansan puolesta.

Amerikalaisillahan on syytä käyttää psykologisiakin keinoja, ja alituisesti uudistetut sympatian vakuuttelut ovat niihin kuuluvat. Maailman suurimmat potentialiset markkinat on kaikin keinoin muokattava vastaisen varalta. Mutta Amerikalla on Kiinassa velvollisuuksia täytettävä nykyhetkelläkin. Kiinassa asuvain amerikalaisien lukumäärähän on huomattava. Valtio-departementin maaliskuun lopussa julkaisemain lukujen mukaan Kiinassa 1926 vuoden alussa oli noin 15,000 Yhdysvaltain kansalaista 44 eri paikkakunnalla. Suurin määrä, 3,738 henkilöä, asui Shanghaissa, 2,012 Tientsin'issä, 1,558 Kanton'issa, 1,327 Hankow'issa, 1,034 Nankin'issa, 968 Peking'issa, 492 Tsinanissa, 424 Foochow'issa j.n.e.

Shanghaiin ollessa uhan alaisena, Yhdysvaltain hallitus helmikuun 4 p:nä toimitutti sotaakäyville päälliköille julistuksen, jossa ehdotettiin Shanghaiin kansainvälisen alueen eroittamista aseellisen riidan alueesta. Lähetystö toimitti tämän julistuksen kirjeensä N:o 207 mukana Ministeriölle. Tässä siis ei ole tarvis sitä selostaa. Ei ole myöskään syytä tässä lausua käsitystäni toimenpiteen tarkoituksenmukaisuudesta. Mainittakoon vain, etteivät asianomaiset päälliköt reageeranneet edullisesti ehdotukseen.

Maaliskuun 24 p:nä Nanking'in tapahtumain yhteydessä Yhdysvallat joutuivat yhteistoiminnassa Englannin kanssa pommittamaan kaupunkia ulkolaisia kohtaan suunnattujen väkivaltaisuuksien pysäyttämiseksi. Pommitukseen, kuten tunnettua, otti osaa yksi amerikalainen ja yksi englantilainen alus. Nanking'in tapahtumain jälkeen Yhdysvallat sikäli ottivat osaa yhteistoimintaan muiden valtain kanssa, että jättivät samanaikaisesti kuin muut protestinootin, joka oli yhtäpitävä muiden protestinoottien kanssa.

Nanking'in tapahtumaan saakka Yhdysvallat olivat voineet säilyttää hyväntahtoisen sedän asenteen, kilpaillessa rauhallisuudessa japanilaisten kanssa. Ennen mainitsemassani 1924 vuoden raportissa olen osoittanut japanilaisten nykyiseen rauhalliseen suhtautumiseen johtavat kokemukset ja psykologiset syyt. Japanin

suuremmoiset saavutukset Koreassa, senjälkeen kun vaihtoivat sotilaskuvernööriinsä taitavaan, järjestelykykyiseen ja psykologiset seikat lukuun ottavaan siviilikuvernööriin, ovat epäilemättä lisänneet heidän varovaisuuttaan pakkokeinojen käyttämiseen nähden Kiinassakin. Japanilaiset eivät ottaneet Nanking'issa pommitukseen osaa. Laskivatpa vain maihin asettomia miehiä pelastamaan 190 vaaranalaista maanmiestään.

Nanking'in tapahtumiin saakka Kiinan tapahtumat täällä otettiin varsin tyyneesti. Oli kuin olisi pidetty pääasiana etteivät ulkolaiset, lähinnä englantilaiset diplomaatit saisi "houkutelluksi" Yhdysvaltoja menemään pitemmälle kuin sen omat intressit Kiinassa vaativat. Nanking-tapahtumat osoittivat, että ainakin kansalaisyhteiskunnan suojelemisessa Yhdysvalloilla oli samat tehtävät kuin muilla valloilla omiin kansalaisiinsa nähden.

Huhtikuun 1 p:nä valtiosihteeri Kellogg antoi seuraavan lausunnon:

"Yhdysvaltain hallitus ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin suojelemaan Kiinassa olevain amerikalaisen henkiä ja omaisuutta. Poissiirtymistä Amerikan ministeri on neuvonut vain amerikalaisille, jotka asuvat sellaisilla seuduilla, joilla hallitus ei voi suojelusta antaa. Yhdysvaltain laivasto- ja merisotaväkeä on varustettu siinä määrin kuin amiraali Williams on pitänyt tarpeellisena. Määrästä ei ole annettu Shanghain evakuoimisesta. Amerikan diplomaattiset ja sotilaalliset edustajat ovat täydessä yhteistyössä muiden ulkomaisten edustajain kanssa, kun edessä on yhteinen ongelma, kuten ulkomaisten kansalaisten hengen ja omaisuuden suojaaminen."

Noihin samoihin aikoihin Yhdysvallat huomattavasti lisäsivät laivasto ja miehistövoimaansa Kiinan vesillä ja Kiinassa. Maaliskuun loppupuoleen saakka siellä oli, paitsi lähetystövartiostoa, 150 miestä, Peking'issä ja 813 miestä rautatievartiostoa Tientsin'issä, 21 alusta joissa oli 2718 miestä laivastoväkeä ja 200 merijalkaväkeä. Maissa oli Shanghaissa 1,500 miestä. Maaliskuun 24 ja 26 p:nä kolme risteilijää määrättiin Honolulusta Kiinaan ja 6 hävittäjää Manilasta. Samoihin aikoihin lähetettiin 1,500 lisää merijalkaväkeä ja kaksi viikkoa myöhemmin toiset 1,500.

Nykyään Kiinan vesillä pitäisi olla kolmekymmentä alusta, niistä viisitoista Shanghaiin ulkopuolella. Miehistön määrä kohoaa 8,700:aan, joista 7,000 voidaan käyttää maalla. Matkalla itään pitäisi olla yksi rykmentti jalkaväkeä ja kaksi vedenalaista. Reservissä on Filippiineillä olevat kolmekymmentä alusta ja 3,000 miestä.

On siis selvää että Yhdysvallat ovat varustetut kansalais-
tensa suojaamiseksi.

Puheessaan United Press Association'in banquetissa presi-
denti Coolidge lausui Kiinan tapahtumista puheessaan m.m.:

"Nykyisen ajan levottomuksissa ja ristiriidoissa
käsitämme täysin mahdolliseksi, että voimia het-
kellisesti irtaantuu kontrollinalaisuudesta ja käy
vahingollisiksi Amerikan kansalaisille. Se on
tällaisten mahdollisuuksien varalta kun maiden sota-
voimamme ovat Kiinan vesillä suorittaakseen tehtäviä,
jotka Kiina itse suorittaisi, jos rauha vallitsisi.

Me emme halua noudattaa agressiivista suuntaa
Kiinan kansaa kohtaan. Olemme siellä estäksemme
agressiivisuutta epäjärjestyksen valtaan joutuvain
ainesten taholta omaa kansaamme kohtaan.

Lopulta levottomuus on asettava ja jonkunmuotoinen
valtioelin ilmestyvä, joka epäilemättä on oleva
valmis asianmukaisesti selvittämään vääryydet, jot-
ka me olemme kärsineet. Tulemme tietenkin yllä-
pitämään hallituksemme arvovaltaa ja vaatimaan
asiaankuuluvaa kunnioitusta sen auktoriteettia koh-
taan. Mutta toimenpiteemme tulevat kaikkina aikoina
olemaan Kiinan kansan hyvinvointia harrastavan ystävän."

Vielä voi olla syytä tässä mainita virallinen kannan-
ilmaisu, joka aiheutui Tshiang Kai Shek'in hallituksen ulko-
ministerin tri. C.C. Wu'n t.k:n 13 p:nä julkaisemasta lausunnosta,
jossa hän lausui hallituksensa toivomuksen, että uudistettuja
sopimuksia koskevat neuvottelut saataisiin heti käyntiin. Valtio-
sihteeri Kellogg senjohdosta yksinkertaisesti ilmoitti pysyvänsä
tammikuulla julaistussa lausunnossa ilmaistulla kannalla ja siis
olevansa valmis neuvottelemaan ryhmän kanssa, joka edustaisi kuta-
kuinkin koko Kiinan kansaa.

On epäilemätöntä, että Kiinassa olevat ulkolaiset yleensä
ovat toivoneet voimakkaampaa esiintymistä Kiinassa valtain puolelta

kuin mitä tosiasiallisesti on ollut huomattavissa, ja että Yhdysvaltoja on syytetty siitä että sen kannanotto on ollut syynä muiden laimenteen. Merkit myös viittaavat siihen että Amerikan ministeri Kiinassa on ollut taipuvainen neuvomaan pitemmälle meneviä toimenpiteitä kuin mihin täällä on haluttu ryhtyä, esimerkiksi kysymyksen ollessa vastauksen antamisesta kiinalaisten vastaukseen Nanking-noottiin, jonka antamisen tällainen hallitus katsoi viisaimmaksi lykätä. Monet sanomalehdet ovat täällä vahvasti antaneet asiaille sen leiman kuin koettaisi Englanti kaikin keinoin taivuttaa Yhdysvallat jyrkempään esiintymiseen, ja Chamberlain'in puhetta toukokuun 9 p:ltä on kuvattu ilmauksena siitä, että Englanti on taipunut noudattamaan Yhdysvaltain hahmottelemaa politiikkaa. Kun ottaa huomioon Englannin ja jouluk. 25 p:nä julkilausuman kannan ja sen seikan, etteivät viranomaiset täällä näy ollenkaan olevan tietoisia mistään tosiasiallisesta ristiriidasta, joutuu päättelemään että tässä on kysymyksessä vain sanomalehtien spekulationeja Kiinasta saapuneiden jyrkästi ristiriitaisten tietojen perustalla.

Valaistakseni esimerkeillä mitä lehdet ovat kommentaari-
oina lausuneet kiinnän tähän jyrkän ja toisen modereeratun lausunnon.

"The World", demokraattinen lehti, joka on aivan erityisellä innolla ja osaksi suurella menestyksellä (kiitos Walter Lippman'in taidon) kyökäillyt hallituksen vastustamaan Meksikon ja Nikaraguan politiikkaa vastaan tahtoo Chamberlain'in lausunnossa nähdä suuren voiton Amerikan hallitukselle, joka saisi erinomaisen merkityksen Kiinan ja länsivaltojen välisille vastaiselle suhteelle. Puhuen yhteisestä Nanking nootista lehti lausuu:

Tämä oli lähes-ultimatum, ja sen jättämisestä lähtien, huhtikuun 11 p:stä, on yritetty työntää Yhdysvaltoja toimimaan sen hengessä. Shanghaista saapuvat sähkösanomat alkoivat puhua nopeitten rankaisutoimenpiteiden tarpeellisuudesta opetuskiinalaisille ja keinona länsimaisen arvokkuuden ja arvovallan ylläpitämiseksi. Poikkeuksettomasti nämä sanomat kehoittivat toimenpiteisiin,

jotka rankaisutoimenpiteiden nimellä sivumennen palauttaisivat brittiläisille nationalistien haltuun ottaman konsessioonin Hankow'issa ja ajaisivat kiilan kansalliseen liikkeeseen Jangtse joen blokaadin avulla. Ei väitetty ainoastaan että nämä olivat ne toimenpiteet, joita kaikki Kiinassa olevat ulkolaiset asiantuntijat pitivät välttämättöminä, vaan lisäksi, että nämä olivat ne toimenpiteet, joihin hallitukset, Yhdysvaltain hallitus niihin luettuna, olivat päättäneet ryhtyä."

Valtiosihteeri Kellogg jyrkästi kielsi väitteen Yhdysvaltain kohdalta. Ja departementissä asianomaist virkamiehet nauroivat näille spekulatiooneille.

Eräs toinen lehti Newark Evening News pani asian seuraavaan, lähemmäs totuutta tulevaan muotoon:

"Yhtäväkään Yhdysvallat kuin Japani, siis kumpikaan suuri merivalta, joka Englannin lisäksi harrastaa Kiinaa, tuli käännetyksi Englannin kannalle. Britannian oli joko ajettava politiikkaansa yksin tai saatava tory'nsa vaikenemaan. Associated Press väittää saaneensa luotettavasta lähteestä tiedon että Sir Austen Chamberlain on koko ajan suosinut Washington'in politiikkaa. Presidentti Coolidgen kieltäytyminen tulemasta kytketyksi brittiläiseen sotavaunuun on ollut Chamberlain'ille avuksi hänen saadessaan voiton sotaryhmältä. Voimme epäilemättä vaatia itsellemme sen verran kanniaa."

Onhan luonnollista että Iso Britannia mielellään näkisi saavansa kannatusta Yhdysvaltain puolelta suorittaessaan kansainvälisen oikeuden nimissä poliisitehtäviä eri maailman kulmilla, ja tällä kertaa lähinnä Kiinassa. Mutta näiden maiden erilaiset harrastukset tällä kulmalla tekee varsin todennäköiseksi, että Yhdysvallat tulevat noudattamaan omaa kurssiaan, toimien vain niissä rajoissa kuin sen omat, tällä hetkellä näkyvissä olevat edut vaativat. Britannian on suojattava paljon suurempia pääomasijoituksiaan ja suurempia kauppaintressejään sekä lisäksi, ei vain Kiinan vaan myös Intian tähden, prestiisiään. Yhdysvalloilla on pääasiana kauppa intressit ja niitäkin se voi katsoa suureksi osaksi tulevaisuuden kannalta. Samaten Kiina pääomainsijoitusmaana on Yhdysvaltain kannalta tulevaisuuden alue. Sen siis hyvin kannattaa

ottaa sellainen kanta, jonka kautta se ennenkaikkea varoo etujaan tulevaisuudessa, samalla kuin se täyttää velvollisuutensa kansalaisiaan kohtaan.

Suuret määrät nuoria kiinalaisia harjoittaa nykyään opintoja amerikalaisissa oppilaitoksissa. Lukuiset Nuoren Kiinan johtajat ovat Amerikassa kasvatuksensa saaneita. Amerikalaiset kirkkokunnat harjoittavat, osaksi varsin suuressa mittakaavassa, lähetystyötä Kiinassa, pitävät yllä ja huolehtivat lukuisista oppilaitoksista siellä. Maaperää sitäkin tietä valmistellaan vastaisia operationeja varten.

Amerikan kauppa Kiinan kanssa on sisäisistä levottomuuksista huolimatta ripeästi kehittyneessä. Otan tähän valaistukseksi kauppa-departementin hiljan julkaisemasta Kiinan kaupan käsikirjasta luvut vuosilta 1913 ja 1923. Edellisellä vuotena tuonti Yhdysvalloista oli 25.8 milj. dollaria, vienti Yhdysvaltoihin 27.4 milj., siis koko kauppavaihto 53.2 milj., mikä silloin oli 7% Kiinan koko ulkomaankaupasta. Vuonna 1923 vastaavat luvut olivat: tuonti 123.55, vienti 101.44, koko vaihto 225 miljoonaa dollaria, 17% Kiinan koko ulkom. kaupasta. Tarkastaessaan viimeksi mainittuja lukuja käsikirjan laastija tulee siihen tulokseen, että tuonti onkin 150 milj. vienti 180 milj. ja koko vaihto 330 milj. dollaria, eli 24% Kiinan koko ulkomaankaupasta sanottuna vuotena.

Olen viime kuukausina tuon tuostakin käynyt keskustelemassa valtiodepartementin Kaukaisen Idän jaoston päällikön kanssa. Hän ilmeisellä avomielisyydellä antaa saamiaan tietoja ja keskustelee Yhdysvaltain politiikasta luonnolisena, tosiasiallisesta tilanteesta ja Yhdysvaltain intressien laadusta johtuvana asiana. Saa selvästi sen vaikutuksen, ettei Yhdysvaltain taholla lähinnä ajatella muuta kuin kansalaisten suojaamista. Muutoin vain odotetaan asiain kehitystä. - Poliisitehtävään suorittajan asemaa, siinä mielessä kuin Länsi-Intiassa ja Keski-Amerikassa, Yhdysvallat eivät näytä olevan halukkaat ottamaan etäisillä maailman kulmilla.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8.

ASIA:

Ministeri: *Stromin* raportti no 6.
Washington

12/2 1927.

Asiakirjav.hko sisältää 11 kirjoitettua lehteä

Valtionarkistossa 24.7. 1962

Juhani Vuorenpää

Suomen Lähetystö
Finlands Beskickning

WASHINGTON, D.C.

N:o 1119

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
11/302 Sal. D. 19 27		
27/8-27	12	Liil.
	OSASTO	ASIA
5	C8.	

Elokuun 12 päivänä 1927.

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia ohellisena lähettää raporttini

N:o 6, joka sisältää:

"Presidentti Coolidgen haluttomuuden ilmoitus
ehdokkuuden suhteen 1928 vuoden vaaleissa ja
keskustelunalaiset ehdokkaat."

Vastaanottakaa, Herra Ministeri mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Astor

Herra Professori Väinö Voionmaa,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m., y.m., y.m.,

H e l s i n k i

27/8-27

Liit.

OSASTO

ASA

5 CA

Washington'issa olevan lähettilään 1927 vuoden

raportti N:o 6

Elokuun 11 päivältä

Presidentti Coolidgen haluttomuuden ilmoitus

ehdokkuuden suhteen 1928 vuoden vaaleissa ja

keskustelunalaiset ehdokkaat.

Presidentin laivasto-ohjelma.

Kuuluu olevan jo perinnäistapa tässä maassa, että presidenttikauden puoliväliin kuluttua aletaan vilkkaasti pohtia tulevia vaaleja. Mr. Coolidge tuli viime maaliskuun 4 p:nä olleeksi kaksi vuotta presidenttinä 1924 vuoden vaalien perusteella. Elokuun 3 p:nä oli kulunut 4 vuotta siitä kun hän presidentti Harding'in kuoleman jälkeen ryhtyi presidentin tointa hoitamaan. Hänen valtakautensa päättyy maalisk. 4 p:nä 1929. Uudet presidentin vaalit tapahtuvat marraskuulla 1928. Puolueiden sisäiset alustavat vaalipuuhat alkavat aikaisin ensi keväänä. Ei harrastus vaaleihin siis oikeastaan herää kuin vuoden verran ennenkuin tärkeitä päätöksiä eri osissa maata aletaan eri puolueleireissä tehdä.

Kuluneena keväänä presidentin vaalia on vilkkaasti pohdittu. Kysymys republikaanisessa leirissä on pääasiassa koskenut presidentti Coolidgen uudestaan valitsemisen mahdollisuutta. Presidentti Coolidge ei edes läheisimmille ystävilleen antanut viittausta siitä, miten hän itse suhtautui kysymykseen. Pidettiin selvänä, ettei hän itse ollut asiaa päättänyt, vaan jättänyt päätöksenteon riippumaan siitä, millainen mieliala häntä kohtaan ilmenisi eri osissa maata hänen ehdokkuudestaan keskusteltaessa. Talven ja kevään kuluessa on sitten kuulunut viestejä eri kulmilta, jotka yhä selvemmin ovat viitanneet siihen, että presidentillä on erittäin vahva kannatus kaikilla tahoilla, yksinpä Keski-Län-

nen maanviljelysalueillakin, huolimatta siitä, että hän vetolaan teki mitättömäksi kongressissa päätetyn Mc Nary- Haugen ehdotukseen perustuvan maatalouden avustamista tarkoittavan lain. Alettiin yhä yleisemmin puhua siitä, että republikaanien presidentti-ehdokasta nimittävä puoluekokous saisi helpon tehtävän, koska saattoi odottaa Coolidgen kannatuksen muodostuvan kutakuinkin yksimieliseksi.

Tämän kuun toisena päivänä, kun presidentillä oli kesävirastossaan Etelä Dakotan Rapid City'ssä tavanmukainen aamuvaastaanotto, hän vastaanoton päättyessä, lehtien kertomuksen mukaan, pyysi koolla olevia sanomalehtimiehiä palaamaan puolenpäivän aikana. Hänellä olisi eräs ilmoitus tehtävänä. Kellon lyödessä 12 hän ojensi kullekin sanomalehtimiehelle pienen paperilapun (Coolidgen kuuluisa säästäväisyys ilmenee kait lappujen koossakin) Lapuille oli koneella kirjoitettu sanat: "I do not choose to run for President in Nineteen Twenty-eight." (En pidä hyvänä olla presidentti ehdokkaana 1928.) Häneltä kysyttäessä hän ilmoitti, ettei hänellä ollut mitään kommentaarioita lausuttavana. Siis aito - coolidgelaista harvasanaisuutta.

Otaksutaan hänen antaneen tiedon vasta puolenpäivän aikaan, koska sähkösanomatieto ei silloin ehtinyt New Yorkiin pörssin aukioloaikana, ja häiriöt pörssissä olivat vähemmän todennäköiset, kun pörssiherrat olisivat saaneet nukkua uutisen päälle. Pörssi kuitenkin reageerasi seuraavana aamuna varsin voimakkaasti, vaikkakaan ei siinä määrin kuin jotku keinottelijat olivat laskeneet. He saivat jo saman päivän kuluessa ruveta tekemään ostoja aamulla tekemien myyntiensä peittämiseksi ja kurssit jo osaksi palasivat suunnilleen entiselleen.

Ensiksi monet republikaanien johtajat, jotka jo olivat totuttaneet itsensä ajatukseen Coolidgen ehdokkuudesta, otaksuivat lausunnon sallivan sellaisen tulkinnan, että Coolidge ei itse

pyri ehdokkaaksi, mutta ottaa kyllä ehdokkuden vastaan, jos se hänelle tarjotaan. Jo tähän mennessä tämä käsitys näyttää heikenevän. Presidentti ei itse ole lausuntoaan myöhemminkään se-littänyt. Jossain yhteydessä hän on vain huomauttanut, että on muistettava, ettei hän maaliskuun 4 p:n jälkeen 1929 enää ole Valkoisessa Talossa.

On esiintynyt paljon spekulatiota Coolidgen vaikuttimista päätöstä tehdessään. Kun päätöstä edellä käyvät seikat ja suunnilleen samaan aikaan sattuneet tapahtumat ovat omiansa johtamaan mieleen tulevaisen Yhdysvaltain politiikkaan viittaavia seikkoja, voi olla syytä niitä tässä kosketella.

Kun Coolidge valitsi kesäasunnokseen valtion majan Etelä Dakota'ssa, käsitettiin hänen halunneen asettua seudulle, missä hän olisi tilaisuudessa tapaamaan Keski - Lännen maatalousmiehiä ja tutustumaan heidän näkökohtiinsa sekä mahdollisesti vaikuttamaan heidän ja hallituksen kannan eroavaisuuksien tasoittamiseksi. Siitä että sanomalehdet ovat kertoelleet useiden Keski - Lännen merkkihenkilöiden käynnistä presidentin puheilla, voinee päätellä mainitun otaksuman ehkä jossain määrin oikeaksi. Muutamia päiviä ennen presidentin päätöksen julistamista julkisuuteen, laskettiin tietoja suunnitelmasta maatalouden avustamiseksi, jonka sa-nottiin ilmaisevan hallituksen kannan tulevana kongressikautena. Maatalousdepartementin taholta kyllä annettiin yksityisesti ym-märtää, ettei ilmoitus vielä ollut lopullinen, vaan ainoastaan jonkunlainen koe-ilmapallo. Olkoon mitenpäin tahansa, voitaneepitää varmana, että ehdotus pääasiallisesti vastaa hallituksen kantaa. Tässä ei ole syytä ehdotuksen selostamiseen. Riittääköön mainita, että presidentti ilmoitetaan neuvotelleen asiasta kansalaisen senaattori Capper'in kanssa, joka olisi ilmoittanut, etteivät Mc Nary - Haugen ehdotuksen kannattajat tule siihen tyytymään. Samanaikaisesti Capper ilmoitetaan sanomalehtimiehille lausuneen,

että maanviljelijät hänen valtiossaan ovat vahvoja Coolidgen kannattajia, pääasiallisesti tämän säästäväisyyspolitiikan johdosta, huolimatta presidentin kannanotosta heidän kannattamaansa Mc Nary - Haugen ehdotukseen. Senaattori Capper oli vielä presidentin luona kun tämä julisti nyt kysymyksessä olevan päätöksensä.

Edellämainitut seikat huomioonottaen olen europalaisen demokratian kannalta taipuvainen erääseen johtopäätökseen ja otaksumaan, joita, omituista kyllä, en ole nähnyt esitettävän siinä Coolidgen sanain kommentaarioiden tulvassa, joka on lehdissä julaistu. Tuntuuhan otaksuttavalta, että Yhdysvaltain presidenttinä toimiva henkilö, joutuessaan huomaamaan, että lakiehdotuksella, jonka hän kerran on vetollaan kumonnut ja tulee vastakin, jos kongressi sen hyväksyy uudestaan, hänen valtakautensa aikana kumoamaan, haluaa ilmoittaa ettei hän ole ehdokas tulevissa presidentin vaaleissa, vaan että valitsijat saavat, jos ensi kongressin kanta osoittaa sen toivottavaksi, asettaa tuon erimielisyyttä aiheuttaneen kysymyksen vaalitaistelun, ainakin puolueen sisäisen presidenttiehdokkaan nimittämistä koskevan vaalitaistelun pohjaksi, ilman että presidenttinä vuosikaudet toimineen henkilön muiden asiain nojalla voittama suosio on vaakaan vaikuttamassa.

Sanomalehtien sähkösanomatiedoista päättäen Europan lehdet ovat varsin yleisesti asettaneet presidentin päätöksen, olla ryhtymättä ehdokkaaksi, yhteyteen Genève konferenssin tuloksettomuuden kanssa. Jos tämä asia olisikin jossain määrin päätöksen tekoon myötävaikuttanut, on syytä pitää mielessä, että täällä Yhdysvalloissa vielä toistaiseksi sisäpoliittiset kysymykset ja näkökohdat ovat määrävässä asemassa ja että presidentti Coolidgen konferenssin kokoonkutsumiseen todennäköisesti varsin

suuresti vaikutti hänen pyrkimyksensä laimentaa kongressissa ilmennyttä varustautumisintoa. Siitä johtuen hänen päähuolensa konferenssin tuloksettomuudesta luultavasti aiheutuu siitä, että hän on menettänyt keinon laivamenojen rajoissa pitämiseksi. Itse hän on julistanut, ettei hän katso konferenssin tuloksettomuuden millään tavoin muuttaneen tilannetta, siitä millainen se oli kutsua konferenssiin lähetettäessä. Mutta on huomattava että ainakin aikaisemman rakennusohjelman suorittaminen ilmeisesti jarrutuksitta toteutuu.

Presidentin laivasto-ohjelma.

On liian aikaista muodostaa käsitystä Genèven konferenssin tuloksettomuuden vaikutuksesta Amerikan politiikkaan. Käsityksen muodostaminen yksinpä välittömästä reaktionista eri piireissä on sekin näin kesän aikana mahdottomuus. Washington'issa, kun kaikki ne henkilöt, joiden kanssa keskustellen mielialoihin voisi tutustua, ovat poissa kaupungista. Ei kuitenkaan liene suuresti harhaan osattua, jos sanomalehdissä näkyneitten sotilashenkilöjen lausuntojen perustalla jo päättelee, että on odotettavissa voimakasta toimintaa siihen suuntaan, että ensi kongressissa saataisiin esille paljon pitemmälle meneviä suunnitelmia kuin nykyinen hallitus kannattaa. On sentähden mielenkiintoista panna merkille, että presidentti jo nyt on huomannut asianmukaiseksi julkisesti merkitä kantansa.

Toissapäivänä hän Rapid City'ssä neuvotteli laivastoministeri Wilbur'in kanssa, ja neuvottelun jälkeen sekä hänen puolestaan että Mr. Wilbur'in toimesta julkisuuteen laskettiin erinäisiä lausuntoja. Minun on tyydyttävä selostamaan niitä sanomalehtien mukaan, koska niiden tarkastamiseen ei Washington'issa ole nykyään tilaisuutta. Nojaudun elispäivän New York Times'in ja United States Daily'n selostuksiin.

Presidentti, korostettuaan ettei hallituksen politiikka

muuttuisi Genèven neuvottelujen tuloksettomuuden johdosta, ilmoitetaan lausuneen uskovansa, että aseistusten rajoittamiskonferenssi on epäonnistunut vain tilapäisesti ja tahtovansa ettei epäonnistumista tehtäisi syyksi laivastorakennuskilpailun aloittamiselle. Niin pitkälle kuin hänen vaikutuksensa ulottuisi, hän käyttäisi sitä Amerikan politiikan ohjaamiseksi siihen suuntaan, että ennen Genèven konferenssia suunniteltu ohjelma toteutetaan. Sen mukaisesti hänen aikaisemmin konferenssille suosittelemansa viiden vuoden rakennusohjelma laivaston täydentämiseksi risteilyliijöillä ja muilla apu-aluksilla tulisi olemaan hallituksen nykyisenäkin ohjelmana. Presidentti ei katsonut konferenssin epäonnistumisen oikeuttavan Yhdysvaltoja suunnittelemaan muullaisia kuin puolustustarkoituksiin tarvittavia varustuksia, ja sanoi uskovansa, ettei mieli-ala Amerikassa kannattaisi sellaista apualusten rakentamista, joka antaisi Yhdysvalloille saman suhteellisen voiman kuin Isolla Britannialla on.

Viimeksi mainittu lause viittaa siihen, ettei Coolidge otaksu yleisen mielipiteen tarjoavan pohjaa kongressin sensuunmaiselle kannanotolle, johon varustusten lisäämisintoilijat haluaisivat asiat ohjata. Hän siis ei edellytä konfliktia kongressin kanssa tässä kohdassa syntyvän ja on niinollen näköjään epätodennäköistä, että Genèven konferenssin tuloksettomuus olisi hänen ehdokkuudesta kieltäytymiseen mainittavasti vaikuttanut, edellyttäen että sisäiset konstellatiot pääasiassa hänen kannanottoonsa vaikuttavat.

Presidentin sanotaan kysymyksessä olevassa tilaisuudessa myös antaneen tietää, että hän edelleenkin kannattaa Genèvessä ehdottamansa laatuista laivastojen rajoittamista ja toivoo olosuhteiden Europassa johtavan siihen, että muut vallat yhtyvät näitä ehdotuksia kannattamaan.

Se ohjelma joka on Yhdysvaltain rakennus-suunnitelmien

pohjana käsittää tunnetun kahdeksan, 10'000:n tonnin, risteilijän rakentamisen viidessä vuodessa. Kaksi vasta on nyt työn alla valmistuakseen kahdessa vuodessa. Muut kuusi suunnitellaan rakennettavan kolmessa vuodessa.

Presidenttiehdokkaat republikaanisessa puolueessa.

Presidentti Coolidgen, tämän raportin alussa mainittu ilmoitus on pannut alulle entistä vilkkaamman keskustelun muista mahdollisista ehdokkaista. Kun rikkinäisyys ja ohjelmattomuus demokraattisessa leirissä ei ole vähempi kuin se oli 1924, ja kun republikaanisen hallituksen aikana alituisesti kasvava hyvinvointi on ollut omiansa vain vahvistamaan republikaanien asemaa viime vaalien jälestä, pidetään varsin todennäköisenä, että republikaanisen puolueen ehdokkaaksi nimittämästä henkilöstä tulee Yhdysvaltain seuraava presidentti. Voi sentähden tarjota mielenkiintoa luoda katsaus tällä hetkellä keskustelun alaisina olevain republikaanisten "mahdollisuuksien" edellytyksiin.

Ennen muuta seuraavat henkilöt ovat keskustelun esineinä: Dawes, Lowden, Hoover, Longworth, Hughes. Lowden, entinen Illinois'n kuvernööri ja 1920 "presidenttimahdollisuutena" esiintynyt mies on ainoa, joka jo aikoja ennen presidentti Coolidgen ilmoitusta oli antanut tietää, että hän on valmis ryhtymään kandidaatiksi. On kuultu politikkojen väittävän, että Lowden, eikä Harding olisi nimitetty ehdokkaaksi 1920, jollei kaksi missouri-laista politikkoa olisi tunnustanut omille tileilleen tallettaneensa Lowden'in vaalitaisteluvaroja. Lowden on upperikas, naimisissa neiti Pullman'in kanssa. Viime vuodet hän on toiminut maanviljelijänä ja Keski - Lännen maanviljelijäin puolesta puhujana. Hänen kannatuksensa onkin pääasiallisesti Keski - Lännen maanviljelijäin keskuudessa. Hänellä ei ole Idän suosiota ja hänen omassa valtiossaankin hänellä on voimakasta vastustusta. M.M. Chicagon pormestari Thompson, jolla on käsissään suuri osa

Illinois'n puoluekoneesta, on ilmoittanut, ettei hän Lowden'ia kannata. Näinollen pidetään luultavana että Lowden'in nauttima kannatus tulee siirtymään hänen hyvälle persoonalliselle ystävälleen, varapresidentti Dawes'ille. Viimemainittu entuudestaan nauttii luottamusta Keski - Lännessä. Hänellä on vahva kannatus myöskin Idässä. Hänen vilkas temperamenttinsa tekee hänestä oivallisen, joukkoja mukaansa tempeävän puhujan, joka vaalitaistelussa voi osoittautua suuriarvoiseksi. Häntä ei varsinaisesti pidetä politikkona, mutta Mc Kinleyn vaaleissa nuori Dawes oli johtavassa asemassa voitokkaana järjestelijänä ja agitaattorina. Hänen ansionsa hallinnollisissa toimissa, tarkastajana valtiovaraindepartementissa, erään Chicagon suurimman pankin johtajana, budjettitoimiston johtajana ja yhtenä Dawes-suunnitelman laatijana ovat yleisesti tunnetut ja suurina pidetyt.

Dawes'in rinnalle suurena mahdollisuutena nykyään asetetaan kauppaministeri Hoover. Jos puolueen sisäinen vaalitaistelu tulee tapahtumaan maatalouden avustamisen merkeissä, Lowden ja Dawes edustaisivat nykyistä oppositionia, Hoover lähinnä, Longworth varalta rinnalla, edustaisivat nykyisen hallituksen suuntaa.

Hooverin heikko puoli on siinä, ettei hän ole politikko, eikä hänellä ole mitään organisatsiona takanaan. Mutta kautta Yhdysvaltain tiedetään hänen olevan erinomaisen pystyvä mies. Hänhän on saanut selvittää kaikellaisia pulmallisia suuria kysymyksiä, jotka hallituksen on ollut järjestettävä, riippumatta siitä ovatko ne kuuluneet kauppaministerin toimialaan vaiko ei. Viimeinen hänelle uskottu suuri tehtävä, Missisipin tulvasta kärsineiden avustamisen järjestely, on tehnyt hänestä tunnetun ja suositun miehen tulvan koskettamalla Etelän valtioiden alueilla. Se yksistään voi erinäisissä oloissa osoittautua ratkaisevaksi. Jos esimerkiksi demokraatit ehdokkaakseen asettavat katolilaisen, Etelän vihaaman nykyisen New York'in kuvernööri Smith'in, Hooverin

ehdokkaaksi asettaminen ehkä tuo republikaaneille ääniä alueilta, joita on totuttu pitämään demokraateille luonnostaan lankeavina. Tässä yhteydessä voi olla syytä muistaa, että yksi syy pinttyneiden puoluemiesten epäsuosioon Hooveria kohtaan, nimittäin se seikka, että hän vielä 1920 vuoden alussa ei ollut selvillä kumpaan puolueeseen hän lukeutuisi, voi erinäisissä olosuhteissa osoittautua suuriarvoiseksi tekijäksi hänen hyväkseen vaalitaistelussa.

Tiedoitin aikoinaan kirjeissä huhuista, että Coolidge asettuisi kannattamaan Hooveria, edellyttäen ettei hän itse ryhtyisi ehdokkaaksi, ja taasen tapahtumista, jotka näköjään osoittivat nämä huhut perättömiksi. Joitakin viikkoja ennen presidentti Coolidgen kannan ilmaisua ehdokkuuteen nähden, Hoover kävi presidentin kesäasunnolla. Presidentti osoitti hänelle aivan silmiinpistävästi erityistä huomaavaisuutta, m.m. matkustamalla henkilökohtaisesti asemalle häntä vastaanottamaan. Presidentin kannanilmaisun jälkeen jotku lehdet, vetäen esille joitakin Hooverin lausuntoja niiltä ajoilta, esittivät johtopäätöksen ettei Coolidge jo Hooverin käynnin aikana olisi päätöksestään ja kannatuksestaan ilmoittanut. Ristiriidassa näiden arvailujen kanssa oli se tosiasia, että Hoover, kun hänelle Californiassa, missä hän silloin oleskeli, ilmoitettiin presidentin päätöksestä ja häneltä kysyttiin ryhtyisikö hän ehdokkaaksi, ilmaisi yllätyksensä ja sanoi ettei hän halunnut asiassa mitään lausua ennenkuin olisi täysin selvinnyt mitä presidentti lausunnollaan tarkoitti. Halukkaana saamaan varman tiedon asiasta, matkustin Williamstown'-ista viime lauantaina sunnuntaita viettämään erään Hooverin läheisen ystävän kesäasunnolle, johon minulla on vakituinen viikonloppu kutsu. Sain siellä tietää että Hooverin hyväksi työskentelyä ei vielä oltu aloitettu. Hänen ystävänsä vain olivat hänestä riippumatta siellä täällä yksityisesti toimineet. Näyttää siis siltä kuin presidentti Coolidge ei olisi ottanut sitä kantaa, että

hän auttaisi määrättyä henkilöä, Hooveria, taipaleelle valkoi-
seen taloon.

Longworth, edustajahuoneen puhemies, yleensä tekee kes-
kinkertaisen vaikutuksen Dawes'in ja Hoover'in rinnalla. Hänellä
on vahvana puolena se mikä Hooverilla on heikkoutena: hänellä
on vahvaa tukea puoluekoneessa ympäri maan. Se johtuu hänen
pitkästä toiminnastaan kongressissa ja hänen taidostaan pysyä
ystävällisissä suhteissa edustajahuoneessa olevain puoluetoverien
kanssa. Melkein jokainen heistä on omassa vaalipiirissään tär-
keä poliittinen tekijä. Longworth'ia sentähden pidetään hyvänä,
viime hetkellä, erimielisyyksien käydessä vaikeiksi, esillevedet-
tävänä, kaikkia noin kutakuinkin tyydyttävänä kompromissiehdok-
kaana.

Hughes, entinen valtiosihteeri ja Wilson'in voittama
presidenttiehdokas, todennäköisesti olisi yleisemmin esillä "mah-
dollisuuksista" keskusteltaessa kuin hän nyt on, jos hän ei jo
muutamia kuukausia sitten olisi julkisesti ilmoittanut pitävänsä
itseään liian vanhana. Nyt hänen nimensä pääasiallisesti on
mainittu new-yorkilaisten politikoiden taholla. He ovat lähettä-
neet Europassa olevalta Hughes'ilta kysymään onko hänen kieltäy-
tymisensä ehdoton. Heidän mielestään Hughes on ainoa mies, joka
voi pelastaa New York'in valtion äänet republikaaneille, jos
demokraatit ehdokkaakseen asettavat kuvernööri Smith'in.

L. Astrom.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA:

Ministeri Astromin raportti no 7.

Washington

28/12 1967

Asiakirjavähko sisältää 12 kirjoitettua lehteä

Valtionarkistossa 24.7.1962

Juhani Karankanta.

Légation de Finlande

WASHINGTON, D.C.

N:o 1799

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o	2/230	Dec. 13 28
1/1-28	N:o	LEL
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C 8	

Joulukuun 28 p. 1927.

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisessa minulla on kunnia lähettää raport-
tini N:o 7, joka sisältää erittelyn

Yhdysvaltain tariffilain rankaisutulli-
määräyksistä ja puutavain vientitullistamme.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Astoria

Herra Hjalmar Procope,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m., y.m., y.m.,

H e l s i n k i

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D.C.

ULKOASIANMINISTERIÖ		
No 2/280 Le. D. 1928		
11-28	NO	LM
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C8	

Washington'issa olevan lähettijän 1927 vuoden

raportti N:o 7

Joulukuun 20 päivältä

Yhdysvaltain tariffilain rankaisutulli-
määräyksistä ja puutavarain vientitullistamme.

Sanomalehtitiedoista päätellen Suomessa suunnitel-
laan paperipuun vientitullin korottamista. Tämä tuo etualalle
m.m. kysymyksen siitä, onko odotettavissa että Yhdysvallat täl-
laisen vientitullin koroituksen johdosta ryhtyvät toimenpitei-
siin puunjalostusteollisuuden tuotteisiimme nähden. Tätä ky-
symystä ei lähetystön taholta ole aikaisemmin erityisesti va-
laistu. Voi sentähden olla syytä tässä esittää asiaa valai-
sevia seikkoja.

Huolimatta siitä että takäläisillä asianomaisilla jo
1922 vuoden tariffilakia säädettäessä oli tarkoitus saada se
sellaiseksi, että Yhdysvallat sen estämättä voisivat tehdä
suosituimmuus-sopimuksia siinä mielessä kuin suosituimmuus-
sopimukset muualla maailmassa käsitetään, siis luopuen ameri-
kalaisesta reciprositeetti-konstruktionista, tariffilakiin
kongressissa pantiin useita määräyksiä, jotka ovat ristiriidäs-
sa mainitun tarkoituserän kanssa. Ryhtymättä tässä kosket-
telemaan muussa yhteydessä käsiteltyjä tariffilain Section
510:n sisältämiä rankaisumääräyksiä, jotka kohdistuvat yksityi-
siin ulkomaisiin liikkeisiin, jotka eivät alistu Yhdysvaltain
lainsäädännön määräämään tarkastukseen (ja jonka pykälän sää-
döksien noudattamisesta Yhdysvaltain viranomaiset alkavat mer-
keistä päätellen, peräytyä), ja ensinkään käsittelemättä niitä
tariffilain määräyksiä, joiden mukaan diskrimineerauksiin ja
dumping'iin on rankaisutoimenpiteillä vastattava, mainittakoon

tässä, että 1922 vuoden tariffilaissa on useita kohtia jotka säätävät rankaisutoimenpiteisiin ryhtymistä Yhdysvaltain taholta vaikkei mitään "discrimination'ia" Yhdysvaltoja kohtaan jonku vieraan maan taholta harjoitettaisikaan. Tällaisia määräyksiä sisältävät Section 1:n pykälät 369, 371, 401, 1301 ja 1302 sekä Sectionan 201 pykälät 1536, 1541, 1543, 1548, 1585 ja 1700.

Pykälä 369 tarjoaa tässä erityistä mielenkiintoa. Se koskee automobileja, moottoripyöriä ja niiden osia, renkaat niihin luettuina. Tulli ilmoitetaan olevan 25% arvosta. Mutta siihen liittyy seuraava ehto:

"Provided, That if any country, dependency, province, or other subdivision of government imposes a duty on any article specified in this paragraph, when imported from the United States, in excess of the duty herein provided, there shall be imposed upon such article, when imported either directly or indirectly from such country, dependency, province, or other subdivision of government, a duty equal to that imposed by such country, dependency, province, or other subdivision of government on such article imported from the United States, but in no case shall such duty exceed 50 per centum ad valorem."

Iso-Britannia kantaa 33-1/3% tullin autoista ja niiden osista. Vuonna 1815 tehdyn edelleenkin voimassa olevan Ison-Britannian ja Yhdysvaltain välisen sopimuksen II artiklan 1 pykälä kuuluu:

"No higher or other duties shall be imposed on the importation into the United States of any articles the growth, produce or manufacture of his Britannick Majesty's territories in Europe, and no higher or other duties shall be imposed on the importation into the territories of His Britannick Majesty in Europe of any articles the growth, produce or manufacture of the United States, than are or shall be payable on the like articles being the growth, produce or manufacture of any other foreign country; nor shall any higher or other duties or charges be imposed in either of the two countries, on the exportation of any articles to the United States, or to His Britannick Majesty's territories in Europe, respectively, than such as are payable on the exportation of the like articles to any other foreign country; nor shall any

prohibition be imposed on the exportation or importation of any articles the growth, produce or manufacture of the United States, or of His Britannick Majesty's territories in Europe, to or from the said territories of His Britannick Majesty in Europe, or to or from the said United States, which shall not equally extend to all other nations."

Tämä kielihän muualla maailmassa kait katsottaisiin aivan selväksi ja Yhdysvallat katsottaisiin velvollisiksi laskemaan maahan Englannissa valmistettuja automobiileja ja niiden osia 25% tullia vastaan, koska on kolmansia valtoja, joista tuotaessa tätä tullia sovelletaan. Mutta vuosikymmenien kuluessa täällä on jo tulkittu asioita niin, ettei tuollainen suosituimmuus määräys ole ehdoton, vaan riippuu resipookkisista eduista. Ja niin Englannista tuoduista autoista ja niiden osista Yhdysvalloissa kannetaan kuin kannetaankin 33-1/3% eikä 25% tullia.

Pykälä 371 koskee polkupyöriä ja niiden osia ja sisältää samallaisen ehdon kuin edellämainittu pykälä. Pykälä 401 koskee mänty-, honka-, seeteri- ja lännen hemlock-puun tukkeja. Tulli on 1 dollari tuhannelta jalalta "board measure." Siihen liittyy seuraava ehto:

"Provided, That any such class of logs cut from any particular class of lands shall be exempt from such duty if imported from any country, dependency, province, or other subdivision of government which has, at no time during the twelve months immediately preceding their importation into the United States, maintained any embargo, prohibition, or other restriction (whether by law, order, regulation, contractual relation or otherwise, directly or indirectly) upon the exportation of such class of logs from such country, dependency, province, or other subdivision of government, if cut from such class of lands."

Tässä siis selvästikin säädetään, että on rangaistava maata, joka syystä tahi toisesta haluaa rajoittaa kysymyksessä olevanlaisten puutavarain vientiä, aivan riippumatta siitä kohdistuvatko nämä määräykset vientiin yleensä, mihin maahan tahansa vietäessä, siis ilman että Yhdysvaltoja vastaan "diskrimineerataan" vaiko ei. Toisin sanoen Yhdysvallat säätävät

rankaisutoimenpiteitä jonku toisen maan lainsäädännön sisällön ja suunnan johdosta. Tuollaiseen lainsäädäntöönhan yleensä ryhdytään jossain maassa sen luonnonvarojen suojaamiseksi. Ja Yhdysvaltain lakiin sisältyvä määräys voi estää siihen ryhtymästä, tai jos siihen ryhdytään, rankaisee siitä. - Tämä määräys epäilemättä on otettu tariffilakiin Kanadan varalta. Ja Kanadallahan ei ole suosituimmuus-sopimusta, jonka kanssa tuon määräyksen sovelluttaminen joutuisi ristiriitaan.

1302 pykälän soveltamisyrityksestä Suomella on ollut kokemusta. Se koskee erilaista pahvia, myös osaksi selluloosasta valmistettua ja säättää että tulli muusta, paitsi rullissa myydystä, seinäpahvin valmistamiseen käytettäväksi tarkoitettusta selluloosapahvista, josta tulli on 5% arvosta, on 10% arvosta ja sisältää m.m. seuraavan ehdon:

"If any country, dependency, province, or other subdivision of government imposes a duty on any article specified in this paragraph, when imported from the United States, in excess of the duty herein provided, there shall be imposed upon such article, when imported either directly or indirectly from such country, dependency, province, or other subdivision of government, a duty equal to that imposed by such country, dependency, province, or other subdivision of government on such article imported from the United States."

Sitä, kuten muistettane, yritettiin soveltaa Suomesta vietyyn, osaksi selluloosaa sisältävään pahviin, sen johdosta että meidän tullitariffimme nimike 405, jonka mukaan samallaista pahvia Suomessa olisi tullattu, jos sitä olisi tuotu Suomeen Yhdysvalloista siihen aikaan, oli 40 p:ää kilolta eli, tälläisten tulliviranomaisten laskelmain mukaan enemmän kuin 10% arvosta. Lähetystö tiedotti asiasta ja toimenpiteistään ministeriön kirjelmillä N:ot 282, 1198 ja 1850 liitteineen v:ilta 1924, joten ministeriön arkistossa on sitä täydellisesti valaiseva aineisto. Johdettakoon tässä vain mieleen, että meidän

puoleltamme seikkaperäisessä esityksessä lausuttiin, ettei Suomeen yleensä sellaista tavaraa tuotu, koska Suomi sitä valmisti vietäväksikin; ettei sitä koskaan oltu Yhdysvalloista tuotu eikä ollut todennäköistä, että sitä koskaan tuotaisiinkaan. Vielä huomautettiin että 405 nimikkeen mukaisesti oli tullattu vain aivan pieniä, erikoislajeja käsittäviä tuontieritä, jotka tuotiin pääasiassa Saksasta, Ruotsista ja Englannista. Suomella ei siihen aikaan ollut minkäänlaista suosituuksisopimusta Yhdysvaltain kanssa ja vastaukseksi saatiin, kuten asiakirjoista selviää, yksinkertaisesti, valtiodepartementin välityksellä, valtiovaraindepartementin päätös, jossa kylmästi annettiin tietää että koska Suomen tariffilaki oli sellainen, että jos joskus Amerikasta kysymyksessä olevanlaista pahvia Suomeen tuodaan siitä kannetaan korkeampi tulli kuin suomalaisesta pahvista Amerikkaan viettäessä, niin Amerikan viranomaiset ovat velvollisia soveltamaan Suomen ja Amerikan tullimääräin erolla korotettuja tulleja. Kun tiedettiin, ettei kannattanut yrittää saada muutosta päätökseen lähetystöllä ei ollut muuta neuvoa kuin ehdottaa joko nimikkeen 405 jakamista tai sen alentamista. Kun viimeainittu oli yksinkertaisempi tempu ja siitä aiheutuva tullitulosten menetys mitättömän pieni lähetystö ehdotti sitä. Tammikuun 1 p:stä 1925 astuikin voimaan nykyinen 405 nimikkeen tullimäärä, 20 piä kilolta. Amerikkalaisten ei auttanut muu kuin olla tullimäärää korottamatta, mutta vielä viime vuonna New Yorkin tulliviranomaiset yrittivät rettelöidä asiasta, joten lähetystön oli viranomaisille huomautettava oikeasta tilanteesta.

Kun tätä meidän tapausta ajattelee sitä taustaa vastaan, jonka Yhdysvaltain tariffilain vastatoimenpiteitä koskevat säädökset yleensä tarjoavat, se muodostuu mitä oivallisimmaksi, valaisevaksi esimerkkitapaukseksi. Kirjaimellisesti kongressin säätämän lain määräyksiä noudattaen ja pitäen silmällä

vieraan maan aivan toisellaisia tavaroita varten, toisellaisissa oloissa säädettyä tariffilain kohdan kirjainta, eikä tosiasiallisesti olemassaolevia oloja, Yhdysvallat joutuivat vaikuttamaan pienen, vieraan maan lainsäädäntöön aikaansaadon tariffissa muutoksen, joka ei tosiasiallisesti vaikuta Yhdysvaltain vientitavarain käsittelyyn vaan tuo mukanaan tullihelpotuksia eräistä kolmansista maista tuoduille mitättömän pienille tavaraerille. Vain tällä tavoin^o voitiin estää "diskrimineeraus" Suomea vastaan selluloosaa sisältävän pahvin Yhdysvaltoihin vientiin nähden.

Tässä voi olla syytä kiinnittää huomiota erityiseen 1922 vuoden tariffilain epäjohdonmukaisuuteen. Lain kauppapoliittiseksi selkarangaksi (tai, jos niin tahtoo, sanoa sopimuksia läpiajamaan tarkoitettuksi moukariksi) käsitettävässä Section 317:ssä presidentti valtuutetaan ryhtymään varsinaisiin rankaisutoimenpiteisiin, kun hän huomaa jollakin taholla harjoitettavan "discrimination in fact" Yhdysvaltoja vastaan. Sanat "in fact" epäilemättä merkitsevät, että pelkkä muodollinen vieraan maan lainsäädös, joka faktillisesti ei Yhdysvaltoihin millään tavoin vaikuta, ei saa rankaisutoimenpiteitä aiheuttaa. Kun 1302 pykälässä ei noita sanoja (in fact) ole olemassa Yhdysvaltain viranomaiset siis ryhtyvät rankaisutoimenpiteeltä vaikuttavaan vastatoimenpiteeseen vieraan maan lain kirjaimen nojalla, joka tosiasiallisesti ei ensinkään koske Yhdysvaltain kauppaa.

Oikeastaan edellisessä esitetyt esimerkit jo riittävätkin valaisemaan Yhdysvaltain rankaisutoimenpiteitä ei-diskrimineeraavan vieraiden maiden lainsäädännön johdosta. 1536 pykälään tiiliä koskeva, 1541 kalkkituotteita, 1543 sementtiä, 1548 kivihiiliä ja niistä saatuja tuotteita ja 1585 ruutia ja muita räjähdysaineita koskevat eivät tässä anna erikoista valaisua esillä olevalle kysymykselle ja jääköön sentähden käsittelemättä

niin kiinnostavia havaintoja kuin niidenkin suhteen muutoin voisi tehdä.

1700 pykälä on tässä jonkuverran yhdensuuntainen meitä tässä lähinnä koskevan 1301 pykälän kanssa ja selostettakoon sentähden.

1700 pykälä koskee yleensä tullivapaasti tuotavaa puutavaraa ja kuuluu seuraavasti:

"Wood: Logs, timber, round, unmanufactured, hewn, sided or squared otherwise than by sawing: pulp woods; round timber used for spars or in building wharves; firewood, handle bolts, shingle bolts; and gun blocks for gunstocks, rough hewn or sawed or planed on one side; sawed boards, planks, deals, and other lumber, not further manufactured than sawed, planed, and tongued and grooved; clapboards, laths, ship timber; all of the foregoing not specially provided for: Provided, That if there is imported into the United States any of the foregoing lumber, planed on one or more sides and tongued and grooved, manufactured in or exported from any country, dependency, province, or other subdivision of government which imposes a duty upon such lumber exported from the United States, the President may enter into negotiations with such country, dependency, province, or other subdivision of government to secure the removal of such duty, and if such duty is not removed he may by proclamation declare such failure of negotiations, and in such proclamation shall state the facts upon which his action is taken together with the rates imposed, and make declaration that like and equal rates shall be forthwith imposed, as hereinafter provided; whereupon, and until such duty is removed, there shall be levied, collected, and paid upon such lumber, when imported directly or indirectly from such country, dependency, province, or other subdivision of government, a duty equal to the duty imposed by such country, dependency, province, or other subdivision of government upon such lumber imported from the United States."

Tässä siis on määräys, että jos jossain maassa vastaavista tuotteista Yhdysvalloista viettäessä kannetaan tullia presidentin on ensin neuvoteltava tullien poistamisesta ja vasta sitten kun neuvottelut ovat epäonnistuneet hän on oikeutettu panemaan yhtä korkeat tullit kysymyksessäolevan maan puutavaroille niitä Yhdysvaltoihin tuotaessa kuin Yhdysvaltain vastaavista tuotteista kannetaan sanotussa maassa. - Tämä pykälä on ilmeisesti saanut muotonsa Kanadaa ajateltaessa.

Siirryttäköön nyt 1301 pykälään. Se varsinaisesti koskee paino-paperia "not specially provided for", mitkä sanat merkitsevät sitä, ettei siihen lueta sanomalehtipaperia. Tullimääräksi säädetään neljännes sentti naualta eli 10% arvosta. Pykälään liittyvä "proviso" meitä tässä vain kiinnostaakin. Se kuuluu:

"Provided, That if any country, dependency, province, or other subdivision of government shall forbid or restrict in any way the exportation of (whether by law, order, regulation, contractual relation, or otherwise, directly or indirectly), or impose any export duty, export license fee, or other export charge of any kind whatsoever (whether in the form of additional charge or license fee or otherwise) upon printing paper, wood pulp, or wood for use in the manufacture of wood pulp, the President may enter into negotiations with such country, dependency, province, or other subdivision of government to secure the removal of such prohibition, restriction, export duty, or other export charge, and if it is not removed he may, by proclamation, declare such failure of negotiations, setting forth the facts. Thereupon, and until such prohibition, restriction, export duty, or other export charge is removed, there shall be imposed upon printing paper provided for in this paragraph, when imported either directly or indirectly from such country, dependency, province, or other subdivision of government, an additional duty of 10 per centum ad valorem and in addition thereto an amount equal to the highest export duty or other export charge imposed by such country, dependency, province, or other subdivision of government, upon either an equal amount of printing paper or an amount of wood pulp or wood for use in the manufacture of wood pulp necessary to manufacture such printing paper."

Siis myöskin paperipuulle asetettu vientitulli oikeuttaa presidentin ryhtymään neuvotteluihin sen poistamiseksi ja yrityksen epäonnistuessa, tai painostuksena tuloksien aikaansaamiseksi, asettamaan painopaperille 10% arvosta käsittävän lisätullin ja lisäksi korkeinta paperin, selluloosan tai paperipuun vientitullin määrää vastaavaa tullin lisäyksen.

Kun tuota "provisoa" lähemmin tarkastaa, huomaa ettei se ole niin vaarallinen ja uhkaava kuin miltä se ehkä ensimäkemältä näyttää. Ensiksikin on muistettava että suurin osa

Yhdysvaltain paperintuomista käsitteä sanomalehtipaperia. Siihen verrattuna muita paperilajeja tuodaan mitättömän vähän. Yhdysvaltain kongressin jäsenillä on suuri kunnioitus sanomalehdistöä kohtaan. Kongressi on sentähden pannutkin sanomalehtipaperin tullivapahten tavarain joukkoon eikä ole sitä kytkenyt 1301 "provisonkaan" määräykseen. Tämä "proviso" onkin sentähden jäänyt varsin heikoksi aseeksi sen tarkoituksperän saavuttamiseksi, jota sillä ilmeisesti tarkoitetaan. Tarkoitus selvästikin on varustaa hallitus keinolla, jonka avulla voitaisiin turvata Amerikan selluloosa- ja paperiteollisuudelle Kanadasta tuotavan, sille välttämättömän tarpeellisen raakaaineen maahantuonti, ilman että Kanada asettelisi vientiä estäviä määräyksiä. Kanadaan verrattuna muut paperipuuta ja selluloosaa vievät maat ovat aivan toisarvoisessa asemassa.

Samoin kuin 1700 pykälään liittyvässä ehdossa, nyt kysymyksessäolevassakin on määräys, että presidentti saa ensin ryhtyä neuvotteluihin asian järjestämiseksi vieraan maan hallituksen kanssa. Tämä tietää tullien koroituspäätöksen asettamista mutkan taka, joka tekee sen aikaansaamisen verrattomasti vaikeammaksi kuin päätösten teko muissa edellisessä mainituissa tapauksissa. 369, 371, 401 ja 1302 pykäläin määräyksiä valtiovaraindepartementti panee täytäntöön heti kun sen saamat tiedot osoittavat, että määräysten edellyttämät seikat ovat olemassa. Sillä ei ole harkinnan varaa. Mutta presidentille vain annetaan oikeus ryhtyä neuvotteluihin ("may enter into negotiations"), joten niihin ryhtyminen riippuu presidentin harkinnasta. Hän siis voi ottaa lukuun tosioloja ja vieläpä kansainvälisissä suhteissa noudatettavia säädyllisyyden sääntöjä. Niihin epäilemättä kuuluu voimassa olevain kansainvälisten sopimusten huomioon ottaminen. Kanadalla ei suositummuus sopimusta ole. Suomella^{on} toukokuun 1 p:nä 1925 allekirjoitettu, noottien

vaihdolla tehty sopimus, jossa sopimuspuolet nimenomaa toisilleen lupaavat ehdottoman suosituimmuuden ("unconditional most-favored-nation treatment.")

Kiitos kongressin sopimuksista piittaamattomuuden ja johtuen siitä että Amerikan tuomioistuimet ovat ottaneet kannan, jonka mukaan vieraiden valtojen kanssa tehtyjen sopimusten ja kongressin säätämien lakien väliset ristiriidat on ratkaistu sen mukaan kumpi, sopimusko vai laki, on myöhemmin syntynyt, Amerika on muun maailman edessä aikojen kuluessa saanut sopimusten rikkojan maineen. Kun joitaku vuosia sitten pantiin alulle politiikka joka tarkoitti perustaa kauppasuhteet muiden maiden kanssa ehdottoman suosituimmuuden takaaviin sopimuksiin, tarkoitus epäilemättä oli myös tehdä parannusta ja ruveta sopimuksia noudattamaan. Toistaiseksi uuden systeemin mukaisia sopimuksia ei juuri ole saatu aikaan kuin sellaisissa tapauksissa, jolloin toiset maat ovat tunteneet itsensä pakotetuiksi sopimuksen tekoon, (Unkari ja Saksa sodan jälkeisen asemansa parantamiseksi, muut kait yleensä Section 317:n määräysten pakotuksesta). Ei sentähden vielä ole kokemusta siitä kuinka vakavasti Yhdysvallat suosituimmuuden "ehdottomuuden" tulevat käsittämään. Toistaiseksi on tiedossa vain ~~olemassa~~ yksi tapaus, jossa suosituimmuudesta on tehty poikkeus yksipuolisesti Amerikan lakiin nojautuvan valtionvaraindepartementin toimenpiteen kautta. Tarkoitin n.s. antidumping act'in soveltamista Saksasta tuotuun harkkorautaan. (Katsa lähetystön t.v:n kirjetä N:o 924).

Kun ottaa huomioon että 369 pykälä ei sisällä määräystä, joka jättäisi presidentille harkinnon varan ja että Ison-Britannian kanssa tehtyä sopimusta ei ole totuttu pitämään ehdottomana suosituimmuus-sopimuksena, jollaiseksi Suomen Yhdysvaltain kanssa tekemä sopimus nimenomaa on laadittu, ei automobiilitullikorjasta englantilaisille biileille tarvitse pitää meitä peloittavana ennakkotapauksena.

Voimme olla jokseenkin levollisia, ettei koroitettu puutavarainvientitullit olisi aiheuttamaan toimenpiteitä rangaistustullin asettamiseksi painopaperillemme. - Oma kantamme asiossahan on sanomattakin selvä. Suosituimmuudesta ehdottomasti kiinnipitäminen ei ole yksinomaan selvä velvollisuus itseämme kohtaan, se on myös periaatteellisesti selvä kanta, josta luopuminen varmasti herättäisi syvää pahaksumista kaikkien niiden muiden maiden keskuudessa, jotka koettavat saada suhteet Yhdysvaltoihin järjestymään kansainvälisten sääntöjen mukaiselle pohjalle.

L. Astor.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA:

Ministeri Astronin raportti no 8.

Washington

28/12 1927

Asiakirjavihko sisältää 8 kirjoitettua lehteä
Valtionarkistossa 24.7.1962
Juhan Ylänen

Suomen Lähetystö
Finlands Beskickning

WASHINGTON, D.C.

N:o 1762.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 1/230 lae. 1928		
9/1-28		Lit.
RYHMÄ		ALUA
5	C 8	

Joulukuun 23 p. 1927.

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisessa minulla on kunnia lähettää raporttini N:o 8,
jossa esitän KUULUMISIA WALL STREET'ILTÄ. Jälkikirjoituksena
siihen on ministeriön sähkösanoman N:o 21 johdosta lisätty
muutamia huomautuksia SOVJET-VENÄJÄN FINANSSIPUUHISTA.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri mitä suurimman kunnioi-
tukseni vakuutus.

L. Astor.

Herra Hjalmar Procopé,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m., y.m., y.m.,

H e l s i n k i

TERWAROSKI

1927

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 1/220 h. D. 13 28		
9/1-28	PS	L.H.
TYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C8	

Washington'issa olevan lähettiläsn 1927 vuoden

raportti N:o 8

Joulukuun 22 päivältä

Kuulumisia Wall Street'iltä.

Käydessäni viime viikolla New York'issa, jossa en ole käynyt viime toukokuusta saakka, käytin luonnollisesti tilaisuutta hyväkseni tavatakseni rahamaailman edustajia ja koettaakseni keskusteluissa saada tietoja viime kuukausina esillä olleista asioista jotka meitä intresseeraavat.

Nytemmin varapresidentiksi korotettu Mr. Schoepperle sanoi heti häntä tavatessani, että Suomen lainain asema markkinoilla oli ilmeisesti vahvistunut. Ne eivät olleet tuottaneet heille mitään huolia, eivätkä aiheuttaneet erityisiä toimenpiteitä. Aika ajoin vain levitettiin asiamiesverkolle Suomea koskevia tietoja ja kehoituksia kiinnittää yleisön huomiota Suomen lainoihin.

Puolan lokakuun puolivälissä liikkeelle laskemasta valuutan vakuuttamislainasta eri henkilöiden kanssa keskustellessani tulin siihen käsitykseen, että lainasopimus oli saatu aikaan Englannin Pankin johtajan Montague Norman'in tarmokkaan asian puolesta puhumisen kautta. Allekirjoittajaksi puolalaiset eivät olleet halunneet saada Dillon, Reed & Coa, joka heidän mielestään oli jättänyt Puolan aikaisemman lainan tuuliajolle, vaikuttaen Puolan asemaan myöhemmin. Allekirjoittajien etunenässä olivat Bankers Trust Co, Blair & Co, Chase Securities Corporation ja Guaranty Co of New York. Mikäli kertojani väittivät, operatsioniin liittyvät ehdot, m.m. se että amerikalainen pankkimies nimitettäisiin Puolan hallituksen neuvonantajaksi ja Puolan pankin johto-

kunnan jäseneksi, ja että lainavarojen suunnitelmanmukainen käyttö saisi tapahtua vain tämän amerikalaisen neuvonantajan varmentamalla määräyksellä, olivat Mr. Norman'in suunnittelemat ja ehdottamat. Erikoisvakuudeksi Puola asetti brutto tullitulonsa, jotka suoritettaisiin lainan asiamiehinä esiintyvään pankkien tilille Puolan pankkiin. Puolan hallitus saa tiliä käyttää kunakin kuukautena vasta sen jälkeen, kun kuudes osa puolen vuoden korko- ja kuolletuskustannuksista oli siirretty asiamiehille. Mikäli saatoin päätellä varovaisista lausunnoista, lainan sijoittaminen markkinoille olisi tuottanut suuria vaikeuksia.

Amerikalaiseksi neuvonantajaksi otettiin tšekäläisessä valtiovaraindepartementissa apulaisvaltiosihteerinä, Mr. Wardswoth'in eron jälkeen, toiminut Charles Schuvelat Dewey. Mr. D. on aikaisemmin toiminut pankkimiehenä Chicagossa, ja tuntuu nauttivan pankkipiireissä New Yorkissakin erittäin suurta kunnioitusta ja luottamusta. Varakkaana miehenä hän Washington'issa olonsa aikana piti suurta taloa ja liikkui paljon seurapiireissä. Tapasin hänet verrattain usein. Hän on erittäin pirteä mies, ajatuskannaltaan ja ennakkoluuloiltaan kokonaan amerikalainen, joten ainakin pintapuolisessa seurustelussa ei saa sitä vaikutusta, että hän olisi luettava niihin laajakatseisiin finanssimiehiin, jotka vieraihin oloihin sijoitettuna, pulmallisia tilanteita selvittämään osoittavat pystyvänsä tehtävän suorittamaan ennakkoluulottomuudella ja perusteellisuudella.

En New Yorkissa tavannut Mr. Mitchell'ia itseään kysyäkseni Neuvosto-Venäjän sanomalehtien mukaan Parisissa hänelle tekemistään ehdotuksista, Amerikan ja amerikalaisien saamisten järjestämiseksi, mutta keskusteluissa pankin muiden johtohenkilöiden kanssa, tulin siihen käsitykseen, että Parisista

levitettyt sanomalehtitiedot asiasta, jotka myös ovat olleet Suomen lehdissä julastuina, pääasiassa pitävät paikkansa. Toisin sanoen, Neuvosto-Venäjän taholta oli esitetty, että he maksaisivat amerikalaisen saamia, jos amerikalaiset lainaavat siihen tarvittavat varat, ja lisäksi muihin tarkoituksiin käytettäväksi toisen mokoman. Kertojani hymähtäen sanoi, että olihan käsitettävää, etteivät he olleet "enthusiastic" tällaisen ehdotuksen johdosta, jonka mukaan heidän olisi otettava riskikseen, ei ainoastaan nykyiset riskinsä uudessa muodossa, vaan lisäksi uusia riskejä, ilman, että heillä olisi varmuutta korkojen ja kuolletusten makeamisesta. Kysyessäni, oliko mitään vakuuksia tarjottu, hän vastasi, "ei muuta kuin kaikenlaisia konsessioita, ja me emme ole halukkaita lähtemään sellaisiin seikkailuihin".

Voi olla syytä tässä vielä mainita parista ulkolaisesta lainasta, joista kuulin monella taholla puhuttavan katkerina kokemuksina New Yorkin pankeille, ja jotka ovat esimerkiksi tapauksina omiansa osoittamaan, kuinka kiivaaksi kilpailu pankkien välillä lainatarjouksia tehtäessä toisinaan muodostuu.

Toinen tapaus on Budapestin kaupungin toukokuulla liikkeelle laskettu 20 miljoonan laina. Siitä oli pankkien välisessä kilpailussa Bankers Trust Co:n ja Brown Brothers & Co:n puolelta tarjottu sellaiset ehdot, että se laskettiin liikkeelle 6 % kupongilla 92:n kurssista. Tätä kurssia ne eivät pystyneet markkinoilla säilyttämään, vaan romahtivat jo heinäkuulla 87:ään, mennäkseen nyt syksyllä alas 85:een. Siis pankit olivat ilmeisesti laskeneet väärin luoton arvon, ja sijoittava yleisö sai tappion niskoilleen.

Toinen tapaus on syyskuussa liikkeelle laskettu Colombian 25 miljoonan laina. Se ilmeisesti markkinoille syyskuussa 6 % kupongilla 92 1/2 kurssista. Tämän lainan noteeraus on

sitten vaihdellut 93 1/4 ja 91 1/4 välillä. Se on siis kuta-
kuinkin pysynyt sillä tasolla, jolla se oli liikkeelle lasket-
tu, joten tämä hinta oli arvioitu oikein. Mutta pankit olivat
erehtyneet, ja tarjonneet kilpailun kuumuudessa suunnilleen
juuri tämän hinnan Columbian hallitukselle, joten niille ei
jäänyt mitään kustannuksiin ja provisioineihin, vaan joutuivat,
huomatessaan mahdottomaksi korkeamman hinnan saamisen markki-
noilla, tekemään tuntuvaan miinusaferin.

L. Ahlström.

J. K. Sovjet-Venäjän finanssipuuhista. (Jouluk. 23 p:nä Mi-
nisteriön sähkösanoman johdosta).

Ennenkuin edelläoleva oli pantu postiin, lähetystö vas-
taanotti ministeriön sähkösanoman 21, jossa tiedusteltiin
sovjet-venäläisten aktiivisuutta Wall Streetillä. Sellaisesta on
nyt, kuten aikaisempinakin vuosina kuulunut puheita. Pääyritys
heidän puoleltaan kuluneena vuotena lienee epäilemättä ollut
Mr. Mitchell'in puoleen kääntyminen Pariisissa (oliko se nyt
elokuulla, vaiko syyskuulla). On huomattava, että Mr. Mitchell
Venäjän luottokysymyksiin nähden on aivan erityisen keskeinen
henkilö, ollen Venäjältä saatavia omistavien henkilöiden ja
laitosten, muutamia vuosia sitten muodostaman komitean puheen-
johtaja ja sen pankin johtaja, jolla, kuten aikoinaan olen tie-
doittanut, oli suurimmat asiat Venäjällä vallankumouksen sat-
tuessa. Kuten edellisessä olen maininnut, kysymyksessä oleva
venäläisten demarche ei johtanut tuloksiin. Tapasin New
Yorkissa käydessäni juuri niitäkin pankin virkamiehiä, jotka

lähimmin seuraavat Venäjän kysymyksiä. Joskaan he eivät tietojaan pane paperille, he kyllä aina aikaisemmin ovat suullisesti avomielisesti, vaikkakin luottamuksellisesti kertoneet mitä ovat saaneet tietoonsa näitä asioita koskevia seikkoja. Huolimatta siitä, että keskustelu liikkui tällä alalla, he eivät nyt maininneet tietävänsä mitään erikoisen mielenkiintoista.

Omituista kyllä, joillakuilla tahoilla senaattori Carter Glass'in viime syksynä tekemä eräs hyökkäys valtiodepartementtia vastaan sen toimenpiteiden johdosta ulkolaisia lainoja koskevissa asioissa on asetettu yhteyteen Venäjän luoton kanssa. Tiedossani ei ole, olisiko tämä mahdollisesti aiheutunut siitä, että tuosta hyökkäyksestä olisi Venäjällä päin tehty suuri numero ja asetettu, kuten siellä näyttää useimmat asiat asettavan, siihen valoon, mihin heidän omat huolensa ohjaavat asioita asettamaan. Koko hyökkäys lähti vääristä edellytyksistä ja oli merkityksetön. Kuten olen aikoinaan eri yhteyksissä tiedoittanut, valtiodepartementti on alusta alkaen tehnyt pankkimiehille selväksi, ettei sillä ole mitään lakiin perustuvaa oikeutta kieltää finanssimiehiä antamasta luottoa kenelle haluavat, vaan että yleisen edun tähden on suotavaa, että se saa lausua kantansa suunnitelluista lainoista. Finanssipiirit ovat vapaaehtoisesti hiljaisella sopimuksella tähän suostuneet, ja ovat tähän saakka, pitkäaikaisia luottoja suunnitellessaan, alistaneet lainaehdotuksensa valtiodepartementtiin ja noudattaneet departementin antamia viittauksia. Eikä mikään viittaa siihen, että tästä menettelytavasta tultaisiin luopumaan, tai että valtiodepartementin kannan vaikutus finanssipiirien päätöksiin tulisi vähenemään. Senaattori Glass'in tietämättömyys asian luonteesta ja sen takana olevista periaatteista on sitäkin omituisempi, kun asia, kuten kirjelmäni N:o 887 v:lta 1936 mukana lähetetty

Breckenridge Long'in lausunto osoittaa, että kysymyksessä oleva politiikka finanssiasioissa ensi kerran otettiin käytäntöön Glass'in jumaloiman presidentti Wilson'in aikana.

Saa siis pitää varmana, että valtiodepartementin kannalla on edelleenkin sama vaikutus finanssipiirien kannanottoon kuin kuluneina vuosina. Yhtä varmaa on, että valtiodepartementti yhä edelleenkin "does not look with favor upon" mitään Venäjälle annettavaa lainaa. Ja voi edellyttää sen riittävän finanssimiehille heidän määrätessään kantansa näissä kysymyksissä. Heidän vastauksensa venäläisten esityksiin, voi edelleenkin kuvitella rajoittuvan valittavaan olkapäiden kohauttamiseen.

Venäjälle myönnettäviä lainoja koskevat asiat automaattisesti joutuvat valtiodepartementin Itä-Euroopan jaoston päällikön käsiteltäviksi. Olen tuon tuostakin, viimeksi eilen, keskustellut hänen kanssaan niistä. Sanomalehdissä toisinaan esiintyy uutisia milloin minkinlaisista krediiteistä Venäjälle, useimmiten kauppakrediteistä. Kuten aikoinaan olen tiedoittanut, ne annetaan hyvin täyttä tavaravakuutta vastaan ja lyhyeksi ajaksi. Mr. Kelley eilen juuri huomautti, että sellaisissa tapauksissa, joissa luottoa on ilmoitettu annettavan ilman tavaravakuutta, on ilmennyt, että luottoa vastaan on deponerattu kultaa, tai muuta täydeksi katteeksi kelpaavaa.

Tässä voi ehkä olla syytä mainita eräs "finanssioperat-sioni", koska ei ole mahdotonta, etteikö Neuvosto-Venäjällä ole koetettu esittää asia suurena saavutuksena, vaikka asian takana ei ole muuta, kuin erään "promoter'in" kanssa allekirjoitettu kontrahti.

Eräs Percival Farquhar niminen newyorkilainen, joka ei itse ole finanssimies, eikä yhteydessä minkään finanssilaitoksen kanssa, vaan tavallinen amerikalainen "Gründer", jollaisia

tässä maassa on paljon, on allekirjoittanut Sovjethallituksen kanssa kontrahdin, jolla hän ottaa hankkiakseen 40 miljoonan dollarin lainan kuudeksi vuodeksi Don'in varrelle perustettavan terästehtaan rakennuttamista varten. Asiasta mainittiin tšekäläisissä lehdistökin tuossa marras- joulukuun vaiheissa. Allekirjoitettuaan kontrahdin, hän alkoi tiedustella, mistä nuo rahat saataisiin. Hän kääntyi myös valtiodepartementin puoleen, saadakseen sen siunauksen hommalleen. Mutta sieltä annettiin vastaukseksi tuo vanha lause: "the Department does not look with favor upon" j.n.e. Mr. Kelley sanoi, ettei hän ollut kuullut, että rahoja mistään olisi lähtenyt irti, eikä uskonut tulevansa sitä vastaisuudessakaan kuulemaan.

Minun on luonnollisesti mahdoton arvata aiheutuiko ministeriön kysely Glass'in hyökkäyksen, Farquhar kontrahdin, tai jonku muun tapahtuman johdosta esiintyneestä moskovalaisesta erikoisversionista. Sen voin vain sanoa, että mitään Venäjälle edullista muutosta Yhdysvaltain hallituksen ja finanssiipiirien kannassa täällä ei voi huomata. Kaikki näyttää olevan ennallaan.

Jotku Venäjällä käyneet tutkimusretkikunnat kyllä ovat matkaltaan palanneet ja joitakin ymmärtäväisyyden sanoja lausuneet, mutta osanottajilla ei näy olevan riittävästi uskoa ja innostusta tehdäkseen suurta numeroa matkahavainnoistaan.

Se että senaattori Borah kongressikauden alkaessa introdusoi taasen päätösesityksen Sovjet-Venäjän tunnustamisesta, ei kuvaa muuta. Sen hän nyt on säännöllisesti tehnyt kaikkina näinä vuosina, joten olisi antanut aihetta ihmettelyyn, jos tuo esitys tänä vuonna olisi jäänyt tekemättä.

L. A.